EDIȚIA DE VINERI
Vol. 11

U.C.S. 2019

Antologie de proză modernă și contemporană

CUPRINS

David LODGE: Unde clima-i tropicală 3

_____Bărbatul care nu voia să se dea jos din pat 29

Julio CORTÁZAR: Autostrada din sud..... 41

_____Funigei 79

Michel TOURNIER: Amanţii taciturni.....104

Ian McEWAN: Visătorul.....142

_____*Să-l cunoaştem pe Peter* 143

_____*Păpuşile*.....153

_____*Motanul*.....168

David LODGE

Unde clima-i tropicală

Cu foarte mult timp în urmă, în august 1955, înainte să se inventeze anticoncepţionalele şi societatea permisivă, patru tineri din Anglia se luptau stângaci cu propriul lor apetit sexual pe insula Ibiza, care nu fusese nici ea inventată în ipostaza de staţiune populară printre englezi. Pe atunci, Ibiza încă era o destinaţie exotică, la care oamenii care plecau în vacanţă se puteau referi fără subînţelesuri autocritice, ba chiar cu aerul că încep o aventură. Iar pentru Desmond, Joanna, Robin şi Sally cu siguranţă că asta era.

Des, Jo, Rob şi Sal – ăsta era numele sub care se cunoşteau, dat fiind că silabele mai puţin importante din numele lor dispăruseră din cauza suprautilizării – se cunoscuseră şi începuseră să se comporte ca două cupluri la un bal al bobocilor, în a doua săptămână petrecută în clădirea din cărămidă roşie a unei universităţi de provincie. Afinităţile elective îi strânseră laolaltă în mulţimea forfotitoare de tineri anxioşi şi uşor de stârnit. Speriat de competitivitatea sexuală din noul mediu, fiecare dintre ei căuta, pe jumătate fără să-şi dea seama, un însoţitor plăcut şi prezentabil de sex opus, care să lămurească, o dată pentru totdeauna, chestiunea

partenerului „cu care umblai”. Făcură alegeri bune. În cursul următorilor trei ani, pe când colegii lor îşi schimbau partenerii cu frecvenţa pe care o dă capriciul, sau rămâneau veşnic flămânzi şi solitari pe tuşă, pe când pretutindeni în jur tot felul de băieţi părăsiţi se apucau de băutură, iar fetele lăsate de izbelişte plângeau în batistele profesorilor îndrumători, pe când logodnele pripite erau rupte dureros, iar căderile nervoase se răspândeau ca gripa, relaţiile gemene dintre Desmond şi Joana şi dintre Robin şi Sally rămaseră senine şi stabile: o constelaţie fixă, compusă din patru stele, într-un univers în expansiune şi volatil.

Ambele fete erau studente la arte frumoase, în timp ce băieţii studiau chimia. În afara cursurilor, formau un cvartet inseparabil. În anul doi, după cum permitea regulamentul universitar, fetele închiriară un apartament cu două camere, unde mâncau toţi patru şi învăţau serile. La ora zece îşi făceau o ultimă cafea şi micşorau lumina. Pe urmă, cam o jumătate de oră, până când băieţii trebuiau să se întoarcă în bârlog, se întindeau pe paturile alăturate şi se mozoleau. Nu se putea face nimic mai mult în împrejurările date, dar aranjamentul le convenea. Joanna şi Sally erau fete drăguţe, iar Desmond şi Robin erau tineri bine-crescuţi. Ambele perechi presupuneau într-un fel nedesluşit că până la urmă aveau să se căsătorească, însă la ora aceea posibilitatea părea prea îndepărtată şi

totodată prea reală ca s-o anticipeze. Dacă trei însemna mulţime, patru însemna companie în situaţia de faţă. Mai mult, în timp ce se pipăiau pe cele două paturi, cuplurile continuau de multe ori să discute cu însufleţire, şi cu participare cvadripartită, de la un pat la altul.

Toţi trăgeau din greu pentru examenele finale care se apropiau. Aveau de gând să-şi ofere o recompensă şi să-şi încheie studenţia prin ceea ce Desmond numea „o vacanţă şic pe continent, undeva departe de locurile pline de turişti", pe care aveau să şi-o plătească lucrând o lună într-o fabrică de produse congelate. Ca dovadă că erau nişte tineri cu scaun la cap şi responsabili, niciunul dintre cei opt părinţi nu emise vreo obiecţie referitoare la acest plan. Se prea poate să nu fi luat în considerare efectul atmosferei mediteraneene asupra placidelor firi britanice. După cum îi plăcea să citeze cu o frecvenţă aproape obsesivă Joannei, care pregătise o lucrare despre Byron pentru examenul final, în Ibiza era:

Pentru oameni curtoazie, pentru zei chiar preacurveală.
Dar nimic din toate astea unde clima-i tropicală.

* * *

Pe vremea aceea, Ibiza nu avea aeroport. Un avion închiriat pentru studenţi, un Dakota vechi şi care tremura din toate cele,

îi duse până la Barcelona, unde se îmbarcară în aceeaşi seară pe un vapor care mergea spre Insulele Baleare. Desmond şi Robin stătură pe punte, unde fetele li se alăturară la răsărit ca să admire, cu exclamaţiile cuvenite, faţada albă şi abruptă a oraşului Ibiza ridicându-se încet din Mediterana de turcoaz. Luară un mic dejun compus din cornuri şi cafea într-un bar de pe chei, simţind soarele care-i ardea deja între omoplaţi. Pe urmă plecară cu un autobuz până la celălalt capăt al insulei, unde-şi făcuseră rezervare la o *pensión* dintr-o staţiune mai retrasă şi cu plajă.

La început se mulţumiră să înoate, să stea la soare şi să se bucure de celelalte distracţii simple din mica staţiune: restaurantele şi *las bodegas* unde alcoolul era neverosimil de ieftin, magazinele unde se vindeau coşuri împletite ţipătoare şi articole de piele, precum şi destul de pretenţios numitele „cluburi de noapte" unde, la preţul unei sticle de şampanie spaniolă dulce, puteai să dansezi pe ritmurile convulsive ale unei trupe compuse din trei muzicanţi şi din când în când să asişti la un număr amatoricesc, dar pasional de flamenco. Tinerii se purtau cu buna-cuviinţă şi afabilitatea obişnuite, iar proprietăreasa *pensión*-ului, care-i privise întru câtva bănuitor la sosire, le zâmbea acum jovial când veneau pentru mâncarea oarecum repetitivă, dar gustoasă pe care le-o servea: supă, peşte sau vită, cartofi prăjiţi, salată şi pepene.

Poate că pierderea inocenţei începu când cei patru îşi conştientizară atracţia fizică sporită. Paloarea învăţatului şi a muncii în fabrică fu spulberată de soarele sudului în câteva zile, iar ei se uitară unul la altul ca şi cum s-ar fi privit în oglinda colorată artificial dintr-o sală de bal, cu mici ţipete de surpriză şi de încântare. Ce arătoşi, ce drăguţi erau! Ce bine se potrivea pielea pistruiată a Joannei cu părul ei decolorat, ce zvelte şi atrăgătoare erau mâinile şi picioarele cafenii ale lui Sally în costumul ei de baie galben, ce bine făcuţi şi virili arătau băieţii pe plajă sau îmbrăcaţi de seară, în cămăşi albe şi cu pantalonii sport care erau la modă atunci.

Pe de altă parte, ritmul zilei spaniole era el însuşi o invitaţie la răsfăţ senzual. Se trezeau târziu, luau micul dejun şi plecau pe plajă. Pe la două se întorceau la *pensión* pentru prânz, când beau şi o cantitate destul de serioasă de vin. Pe urmă se retrăgeau la ei în camere pentru siestă. La şase, după ce făceau duş şi se schimbau, se plimbau puţin şi luau un apetitiv. Cinau la opt şi jumătate şi apoi ieşeau din nou în noaptea de mătase a Mediteranei, ducându-se la *bodega* lor preferată, unde, aşezaţi la o masă rotundă şi goală, testau conştiincios toate tăriile cunoscute în Insulele Baleare. Cândva după miezul nopţii se înapoiau la *pensión*, un pic nesiguri pe picioare, chicotind şi sâsâindu-se unul pe altul pe scări, ca să facă linişte. Intrau cu toţii în camera fetelor, iar Joanna le făcea un ness cu un mic

dispozitiv electric pe care-l cufundai într-o cană cu apă. Pe urmă se mozoleau o vreme pe paturile alăturate. Însă orele despre care îşi dădură seama că erau cele mai erotice erau cele de la siestă, când stăteau întinşi pe paturi în lenjeria de corp, îmbuibaţi de mâncare şi de băutură, somnoroşi, dar rareori adormiţi, năuciţi de căldura care se lipea de obloanele trase, vase inerte şi apatice ale unor gânduri şi dorinţe nelalocul lor.

Într-o asemenea după-amiază Desmond şi Robin stăteau întinşi pe paturi în chiloţi, cu Robin răsfoind fără chef un număr vechi din *New Statesman* pe care-l luase cu el şi cu Desmond uitându-se ţintă, ca sub hipnoză, la obloanele închise, unde lumina soarelui se prelingea printre deschizăturile lor înguste ca metalul topit, când se auzi o bătaie la uşă. Era Sally.

— Sunteţi îmbrăcaţi cuviincios?

— Nu, răspunse Robin.

— Goi?

— Nu.

— Atunci e-n regulă.

Sally intră în cameră. Niciunul din băieţi nu făcu vreo mişcare să se acopere. Într-un fel, părea un efort prea mare pe canicula aia. În orice caz, lui Sally i se vedeau foarte bine chiloţii pe sub cămaşa împrumutată de la Robin, pe care-o purta pe post de neglijeu.

— Ce vrei? întrebă Robin.

— Companie. Jo a adormit. Dă-te un pic mai încolo.

Sally se aşeză pe patul lui Robin.

— Au, ai grijă că m-a ars soarele, zise el.

Desmond închise ochii şi ascultă o vreme şoaptele, chicotelile, foşnetele şi scârţâiturile din celălalt pat.

— Dacă n-aţi observat, zise el într-un târziu, încerc să-mi fac siesta.

— Păi de ce nu te duci la mine-n pat? spuse Sally. Acolo e linişte.

— Bună idee, zise Desmond ridicându-se şi punându-şi halatul.

După ce plecă, Sally râse pe înfundate.

— Ce e? vru să ştie Robin.

— Jo n-are nimic pe ea.

— Chiar nimic?

— Nicio scamă.

Desmond bătu la uşa fetelor. Nu i se răspunse, aşa că îşi vârî capul pe uşă. Joanna dormea, cu spatele la el. Fesele ei albe, contrastând cu trupul bronzat, străluceau palid, ca nişte luni gemene, în camera cu obloanele trase. Închise repede uşa şi rămase pe coridor, cu inima zvâcnindu-i în piept. Pe urmă bătu din nou, de data asta mai hotărât.

— Ce e? Cine-i?

— Sunt eu – Des.

— Stai un pic. Gata.

Desmond intră în cameră. Joanna se acoperise cu un cearşaf. Era roşie la faţă, iar părul i se lipise de frunte din cauza transpiraţiei.

— Trebuie să ne dăm jos din pat? întrebă ea.

— Nu. Rob şi Sal se distrează la noi în cameră, aşa c-am venit să-mi fac siesta aici.

— Aha.

— E în regulă?

— Fă-te comod.

Desmond se întinse pe patul lui Sally cu atitudinea unui soldat care ia poziţie de drepţi.

— Nu pari foarte relaxat, spuse Joanna.

— Pot să mă-ntind lângă tine?

— Bine.

Desmond străbătu camera ca un fulger.

— Cu condiţia să nu te bagi sub cearşaf, adăugă ea.

— De ce?

— N-am nimic pe mine.

— Zău?

— E cumplit de cald.

— Este, nu?

Îşi scoase halatul.

— *Compun acum un grup destul de vechi...*

— Poftim?

— *Greci goi, îndrăgostiţi pân la urechi.*

Joanna roşi un pic.

— Byron.

— Iar el! Un tip destul de sexy, nu?

— La drept vorbind, chiar era.

— Ca mine, spuse Desmond încrezut, mângâind-o pe Joanna prin cearşaf.

A doua zi, după prânz, cei patru ezitară stingheriţi pe palier înainte să se despartă pentru siestă. Pe urmă Desmond îi spuse lui Robin: „De data asta, de ce nu te duci tu la Sally în cameră?", iar după câteva clipe Robin şi Joanna trecură unul pe lângă altul pe coridor, cu halatele pe ei şi surâzând sfios. Acelaşi lucru se întâmplă şi în ziua următoare, şi în cea de după. La cafeaua de noapte, formau un grup tăcut şi gânditor. Îmbrăţişările la grămadă deveniseră un ritual de complezenţă: gustaseră cu toţii din plăceri mai îmbătătoare în cursul după-amiezii. Iar pe urmă le venea greu să doarmă în camerele lor încinse şi întunecoase.

— Des...

— Mmm?

— Ai făcut-o vreodată... ştii tu...

— Ce anume?

— Cu o fată.

După o pauză destul de lungă, Desmond răspunse:

— Nu ştiu.

Robin se ridică în capul oaselor.

— Ori ai făcut-o, ori nu!

— Am încercat o dată, dar nu cred c-am făcut-o cum trebuie.

— Aoleu, tu şi Jo?

— Dumnezeule, nu!

— Atunci cu cine?

— Am uitat cum o cheamă. A fost cu nişte ani în urmă. Mă dusesem cu cortul în Dales, cu cercetaşii. Seara tot veneau două fete de prin partea locului şi pierdeau vremea cu noi. Într-o seară, eu şi înc-un tip ne-am dus cu ele la plimbare. Fata cu care eram mi-a zis pe nepusă masă: „Dacă vrei, poţi să mi-o pui".

— Măiculiţă, murmură Robin invidios.

— Pe jos era ud rău de tot, aşa că ne-am rezemat de-un copac. Mă tot împiedicam de rădăcini şi nu vedeam nimic. După aia mi-a spus: „Ştii ce, flăcău, zău dacă meriţi vreo insignă".

Robin râse în gura mare şi recunoscător.

— Dar tu? se interesă Desmond.

Robin se mohorî la loc.

— Niciodată.

— Şi-atunci de ce m-ai întrebat?

— După-amiezile astea cu Sal. Mă fac să-mi pierd minţile.

— Ştiu. Azi aproape c-am mers pân la capăt.

— Şi noi la fel.

— Ar trebui să ne gândim serios la chestia asta.

— Eu mă gândesc întruna.

— Adică să ne protejăm.

— Aha. Da, probabil c-ar fi riscant.

— Riscant!

— Bănuiesc că n-ai adus nişte de-alea cu tine, cum le zice...

— Prezervative?

— Aşa.

— Eu?

— Păi, cineva cu experienţa ta...

— Ce experienţă?

— La cercetaşi.

— Nu fi tâmpit.

— Şi-atunci ce facem?

— Am putea să-ncercăm la magazinele de pe-aici.

— Hm, făcu Robin sceptic. Vezi tu, e o ţară catolică. Probabil că sunt ilegale. Şi-n orice caz, cum le zici în spaniolă?

— Hai să ne uităm în ghidul de conversaţie.

— Bună idee.

Robin sări din pat şi aprinse lumina. Îşi aplecară amândoi capetele peste *Ghidul de conversaţie în limba spaniolă pentru*

turişti.

— La ce capitol le găsim?

— Vezi la „Farmacii" sau „Frizerii".

— Eram sigur, spuse Robin obidit, după câteva minute de căutare. Au găsit loc pentru *„Am făcut băşici pe tălpi"* şi pentru *„Vă rog, un şampon pentru scalp uscat"*, dar când e vorba de ceva de care chiar s-ar putea să ai *nevoie*...

— Ia stai, zise Desmond. Nu ne-am uitat la „Consultarea medicului". Au aici o expresie generală, de genul *„Mă doare"*... Nu crezi c-am putea s-o adaptăm cumva?

— Nu.

Robin stinse lumina şi se întoarse în pat pe orbecăite. Ceva mai târziu se trezi uitându-se în lumină şi în ochii lui Desmond, care-l zgâlţâia de zor, şuierându-i cuvintele *„New Statesman"*.

— Ha?

— Ai luat un *New Statesman*. Pe ultima pagină au reclame la mijloace de planificare familială.

Robin se dezmetici brusc.

— Des, eşti un geniu, zise el, adăugând: Dar n-o să avem timp.

— Am calculat. Dacă trimitem banii mâine, ar trebui să ne ajungă într-o săptămână sau puţin după.

— Asta la limită.

— Mă rog, ai vreo idee mai bună?

Robin nu avea. Găsiră un anunţ în *New Statesman*, însă oferea doar un catalog gratuit. Neştiind preţul şi specificaţiile produsului solicitat, le veni destul de greu să scrie comanda. Însă până la urmă reuşiră. Când expediară banii, avură grijă să fie generoşi.

— Hai să le spunem să păstreze restul, propuse Robin. Poate-aşa se mişcă mai repede.

* * *

Cu toate acestea, între timp, la celălalt capăt al coridorului avusese loc o discuţie care făcu inutile aceste strădanii. Fetele îi abordară pe băieţi în dimineaţa următoare, pe plajă.

— Jo şi cu mine am stat serios de vorbă azi-noapte, zise Sally. Şi am căzut de acord că povestea asta tre' să se termine până nu e prea târziu.

— Ce să se termine? întrebă Robin.

— De ce? zise Desmond, dându-şi seama că n-avea rost să facă pe prostul.

— Pentru că nu-i corect, răspunse Joanna.

— Ştim cu toţii că nu e, adăugă Sally.

Cei doi băieţi rămaseră îmbufnaţi şi taciturni pe durata prânzului. Pe urmă se duseră mohorâţi la ei în cameră ca să-şi facă siesta, iar fetele intrară într-a lor.

— O, Doamne, zise Sally. Sper din suflet că asta n-o să ne

strice vacanţa.

— Lucrul de care avem nevoie, spuse Joanna cu înţelepciune, e o schimbare de peisaj. Hai să mergem mâine la Ibiza.

Aşa că în ziua următoare luară autobuzul până în oraş. Pe chei se strânsese un mic grup de oameni care se uitau la un iaht vopsit în negru şi cu o linie destul de îndrăzneaţă. Robin prinse din zbor numele unei celebre vedete de cinema.

— Oaaau! făcu Sally. Hai să aşteptăm şi să vedem dacă o să coboare pe ţărm.

Pierdură vremea un pic, însă celebra vedetă nu apăru. La un moment dat, o tânără bine făcută, purtând un costum de baie din două bucăţi, se uită de sus la ei câteva clipe de pe un tambuchi, după care se retrase.

— Cred şi eu că n-are chef să coboare pe ţărm, spuse Desmond.

— Hai de-aici, m-am plictisit, zise Joanna.

Hoinăriră prin oraşul vechi, străduindu-se din răsputeri să-i evite pe invalizii oribili care cerşeau la fiecare colţ de stradă. Urcară pe nişte străduţe abrupte şi puturoase, pline de rufe puse la uscat, şi se treziră pe parapetul unui soi de fortăreaţă care dădea spre port. Înăuntrul fortului se găsea un mic muzeu de arheologie, cu obiecte din cremene, cioburi, monede şi cioplituri. Joanna şi Sally se duseră la toaletă pentru femei. Sally ieşi prima, destul de zguduită în urma experienţei, şi-i

găsi pe băieţi uitându-se la o casetă de sticlă.

— Ce-aţi găsit?

— Ia uită-te, o invită Robin cu un rânjet afectat.

Caseta conţinea o serie de figurine de lut, sculptate grosolan şi cu organe sexuale exagerate până la dimensiuni groteşti: falusuri uriaşe, sâni mari şi bombaţi, pântece umflate.

— Aha, făcu Sally, după ce se uită la ei o vreme cu o expresie absentă. Ce chestie, să pui aşa ceva într-un muzeu.

— Ce anume? întrebă Joanna, alăturându-li-se.

Desmond îi făcu loc.

— Chestii de fertilitate, zise el.

— Am impresia că nu putem să ne desprindem de subiectul ăsta, nu? o întrebă Sally pe Joanna pe când plecau din muzeu.

Cei doi băieţi chicoteau în spatele lor, coborând dealul braţ la braţ.

În restul zilei, ba chiar şi în următoarea, Desmond şi Robin rămaseră împreună, lăsându-le pe fete să-şi ţină companie una alteia şi dându-le astfel de înţeles că dacă aşa avea să fie la siestă, atunci să facă bine şi să stea aşa tot timpul. Fetele pricepură mesajul, ceea ce le făcu agitate şi nefericite. La cină, Robin şi Desmond vorbiră cu însufleţire despre structura moleculară a lutului şi despre posibila ei folosire la datarea corectă a chestiilor de fertilitate, iar mai târziu în *bodega* discutară pe aceeaşi temă cu trimitere la Chartreuse-ul verde.

Doi tineri americani cu bermude în carouri stridente îi întrebară politicoşi dacă puteau să se aşeze la masa lor, fiindcă barul era aglomerat, şi se văzură atraşi în discuţie. Robin şi Desmond le descriseră comorile muzeului din Ibiza în detalii dintre cele mai elocvente, pe când cei doi americani le zâmbeau fetelor.

— Nu se mai poate aşa, spuse Sally în noaptea aceea.

— Dar nici nu putem să ne răzgândim, zise Joanna. Sau putem?

— M-am gândit, răspunse Sally. Ar fi cu totul altceva dac-am fi logodiţi.

— A, da, încuviinţă Joanna pe gânduri. Chiar ar fi, nu?

Prin urmare, a doua zi se logodiră tuspatru. Evenimentul avu un caracter neoficial – urmau să aştepte să ajungă acasă ca să-şi înştiinţeze părinţii –, dar se desfăşură ca la carte. Fiecare fată alese o verighetă ieftină, „ca să avem ceva pe deget", de la o tarabă din piaţă şi o purtă cu mândrie pe degetul inelar. Seara sărbătoriră la restaurant şi se ţinură sentimental de mână între felurile de mâncare. Cei doi americani, care se nimeriseră în acelaşi restaurant, observară verighetele şi le felicitară pe cele două perechi.

— Sunt nespus de bucuroasă că ne-am hotărât să ne logodim, îi zise Joanna lui Desmond în după-amiaza următoare. Tu nu, Des?

— A, cum să nu.

— Dar n-am făcut-o doar ca să stăm împreună la siestă, nu?

— Nici vorbă.

— Într-un fel, e altceva să fii logodit în toată regula. Vreau să zic că înainte nu ştiam dacă nu cumva o făceam doar din plăcere. Pe când acum ştiu că-i din dragoste.

— Şi din plăcere.

— A, da, şi din plăcere. Ah, Des!

— Ah, Jo!

— Măiculiţă, mormăi Sally, ferindu-şi privirile. Arăţi exact ca o chestie de fertilitate.

— Aşa mă şi simt, spuse Robin.

Nu trecu mult până să-şi dea seama că nu-şi rezolvaseră problema, ci doar făcuseră să crească preţul soluţiei. O problemă fatidică le bântuia orele de veghe, iar orele acestea erau multe la număr, fiindcă discutau până în crucea nopţilor toride.

— Sal.

— Da?

— Aproape c-am făcut-o azi.

— Noi aproape c-o facem în fiecare zi.

— Nu, vorbesc serios. I-am şi zis lui Des: „Dacă vrei, n-o să te pot opri”.

— Aoleu, şi ce s-a-ntâmplat?

— Păi, a fost foarte drăguţ. Mi-a spus: „Ai timp de gândire până număr la zece”, după care s-a dus şi s-a aşezat pe pat.

— Şi?

— Când a terminat de numărat, îmi cam trecuse cheful.

— Nu-ţi pare rău că n-ai numărat mai repede? întrebă Robin.

— Să ştii că nu, răspunse Desmond. M-am gândit la rece. Am început să-mi spun, şi dac-o las gravidă pe Jo? Cum să zic, suntem la fel de departe de căsătorie cum eram săptămâna trecută.

— Ar cam fi cazul să ne vină chestiile alea comandate din *New Statesman*, spuse Robin. Nu prea mai avem timp.

— Oricum, n-a mai rămas mult, spuse Joanna. O să fie mai uşor după ce-o să ne-ntoarcem în Anglia.

— Da, în străinătate totul pare altfel.

— *Ce-i pentru oameni politeţe, iar pentru zei...*

— Ar fi adulter, nu preacurveală, zise Sally, care începuse să se cam sature de citatul ăla.

* * *

În ziua următoare, Desmond găsi un plic simplu, de culoare maro în cutia poştală şi-l duse în cameră, urmat cu nerăbdare de Robin.

— Nu-i nimic înăuntru, simt la pipăit, spuse Desmond fioros.

Rupse plicul şi scoase o scrisoare, precum şi propriul lui cec.

— Mă-sa!

— Ce zice?

— Regretăm că reglementările ne interzic să ne livrăm produsele pe teritoriul Spaniei.

— Ţi-am zis, spuse Robin. E-o ţară catolică.

— Porci fascişti, se aprinse Desmond. Inchizitori. Stat poliţienesc.

Se abandonă unui delir antispaniol.

— Papistaşi afurisiţi! Ipocriţi ce sunteţi!

Se aplecă pe fereastră şi strigă în gura mare:

— Jos Franco! Sus Sir Walter Raleigh!

— Stai aşa, ia-o-ncet, vru să-l potolească Robin.

Cei doi americani, care tocmai treceau pe stradă, se uitară în sus nedumeriţi. Desmond le făcu semn cu mâna.

— Auzi, Rob? zise el peste umăr. Mă-ntreb dacă n-or avea yankeii.

— Au făcut rost de ele, îi spuse Sally Joannei în aceeaşi seară.

— Ştiu.

— Trebuie să facem corp comun, Jo.

— Da.

— De ce nu? întrebă Robin. E foarte sigur.

— Sunt convinsă, zise Sally. Dar...

— Dar ce?

— Păi, cred c-ar trebui să ne rămână ceva şi după ce ne

căsătorim.

— Dar mai sunt câţiva ani până la căsătorie.

— Cu atât mai mult.

— Presupun că-ţi spui că nu te-aş respecta, zise Desmond. După aceea.

— A, nu, Des, nu-i asta.

— Te-aş respecta şi mai mult. Pentru c-ai avea curajul propriilor convingeri.

— Dar n-am nicio convingere. Doar o presimţire. C-o să ne pară rău.

Desmond oftă şi se rostogoli de lângă ea.

— Mă dezamăgeşti, Jo, spuse el.

— Crezi că suntem nerezonabile? întrebă Joanna în noaptea aceea.

— Cred că *ei* sunt nerezonabili, răspunse Sally. La urma urmei, noi am tot cedat.

— Trebuie să tragi linie undeva.

— Exact.

— Totuşi mă gândesc că la băieţi e altfel, zise Joanna.

— Rob spune că e ca şi cum ai ţine degetul mare pe gura unui robinet cu jet puternic, spuse Sally.

Stând întinse în pat, pe întuneric, cele două fete se gândiră în tăcere la această imagine sugestivă. Joanna îşi flutură cearşaful ca să facă un pic de curent.

— Parcă-i mai cald ca niciodată, zise ea.

* * *

Şi pe măsură ce vacanţa se apropia de sfârşit, tensiunea crescu şi se risipi cu ajutorul unei avalanşe de discuţii pe şleau. Nu-i mai interesă să respecte convenţia conform căreia fiecare cuplu îşi ducea viaţa intimă departe de ochii celorlalţi. Puseră problema comună pe tapet şi o discutară – pe plajă, la mese, la un pahar de băutură – cu o libertate şi cu un rafinament care-i surprinse şi pe ei.

— Cred că suntem cu toţii de acord că fecioria *qua* feciorie n-are nicio virtute specială, zise Robin, cu aerul celui care prezidează o şedinţă şi care simte pulsul ei corect, iar ceilalţi îl aprobară înţelept din cap. De fapt, cred că se poate spune că o *doză* de experienţă sexuală înainte de căsătorie chiar e de dorit.

— Da, spuse Sally, în principiu sunt de acord. Adică rişti ca prima dată să fie un rateu total dacă nu ştie nici ea, nici el ce trebuie să facă. Pe urmă însă, de ce-ar trebui ca de fiecare dată fata să fie cea inocentă? E-o chestie teribil de demodată.

— Dar nu crezi c-ar fi păcat să nu mai ai ce să aştepţi după ce te căsătoreşti? întrebă Joanna. Dacă doar oficializezi ce-ai făcut deja?

— Problema e, spuse Desmond, că ne-am ataşat de oamenii cu care vrem să ne căsătorim înainte să fi avut prilejul de-a

obţine experienţă sexuală cu altcineva.

— Să ştii că de data asta chiar ai pus punctul pe „i”, Des, spuse Sally.

Era din nou ca pe vremuri: camaraderia destinsă a zilelor de studenţie se refăcuse. Se purtau iarăşi discuţii animate în patru la cafeaua pe care-o beau seara târziu. Însă abia în penultima noapte a vacanţei se treziră puşi în faţa faptului că dilema lor avea o singură soluţie.

Stăteau pe paturile din camera fetelor, roşii la faţă şi cu ochii sticlindu-le de la băuturile pe care le dăduseră pe gât în timpul serii (peste cât băuseră de obicei, fiindcă începuseră să azvârle cu pesete), când Desmond le oferi răspunsul.

— Mi se pare, zise el învârtindu-şi resturile de cafea din cana în care-şi ţinea periuţa de dinţi, că dacă vrem cu toţii să facem experienţa asta fără s-o luăm înaintea căsătoriei, şi dacă nu vrem să apelăm la o prostituată sau la un gigolo...

— Normal că nu, îl întrerupse Sally.

— Ce idee scandaloasă, adăugă Joanna.

— Atunci ne rămâne o singură posibilitate.

— Să facem schimb? întrebă Robin.

— Îhî, zise Desmond.

Spre mirarea lui, nu râse nimeni. Se uită repede în jur la ceilalţi. Ochii nu li se întâlniră cu ai lui, dar, sub pleoapele coborâte, le sclipeau cu lăcomia jucăuşă a copiilor care fuseseră

lăsaţi singuri, prea mult timp, într-o casă goală, într-o după-amiază ploioasă.

După vreo două ore, Sally bătu la uşa camerei pe care-o împărţea cu Joanna. Robin îi deschise aproape imediat, alb la faţă şi cu o căutătură hăbăucă.

— Aţi terminat? şopti Sally.

El dădu repede din cap şi-i făcu loc să intre. Ea îi evită privirea.

— Noapte bună, îi spuse şi aproape că-l împinse pe coridor.

Rămase pe loc şi o privi ţintă, pe când ea închidea uşa. În cameră, Joanna plângea încet în pernă.

— O, Doamne, zise Sally, să nu-mi spui c-ai făcut-o.

Joanna se ridică în capul oaselor.

— Nici tu?

— Nu.

— Ah, slavă Domnului! gemu Joanna şi se puse iar pe plâns. Nici noi.

— Şi-atunci de ce plângi?

— Am crezut că tu şi Des... Aţi stat foarte mult.

— V-am aşteptat pe *voi*. Des turbase.

— Bietul Des!

— Mă întreb cum poţi să-l suporţi.

— Rob a fost *cumplit*.

— Serios? făcu Sally, părând mulţumită.

— Vai, Sal, ce s-a-ntâmplat cu noi? Cum de ne-a dat prin cap să facem ceva atât de urât?

— Nu ştiu, răspunse Sally, vârându-se în pat. O fi ceva legat de locul ăsta. Vipie, adulter şi toate alea.

— Păi, ziceai că nu-i adulter, se smiorcăi Joanna.

— De data asta n-a lipsit mult să fie, zise Sally.

* * *

Când Robin se întoarse la el în cameră, Desmond fuma pe întuneric. Robin îşi scoase halatul în tăcere şi se băgă în pat.

— Toate bune? întrebă Desmond, dregându-şi vocea.

— Da, răspunse Robin. La tine?

— A, sigur, răspunse el şi adăugă după câteva clipe: Vreau să zic, v-aţi înţeles bine?

— Da. Mi-am dat seama că asta întrebi.

— Aha.

— Asta ai crezut c-am vrut *eu* să spun când am zis „sigur”?

— Da.

— Aşa am crezut şi eu. Şi asta am vrut să spun.

— Aha, zise Desmond şi stinse ţigara. Păi, noapte bună.

— Noapte bună.

Se întoarse fiecare cu faţa la câte un perete, cât de poate de treaz şi ulcerat de gelozie şi de ură.

A doua zi dimineaţă se dădură jos din paturi, se îmbrăcară şi

se bărbieriră într-o tăcere ostilă. Fiecare aruncă pe furiş un pachet nedesfăcut de prezervative înainte să coboare la micul dejun.

Mâncară în tensiune. Joanna şi Sally, ştiind prea bine că nu se întâmplase nimic ireparabil în timpul nopţii, se simţiră tentate să ia totul în glumă. Nu le dădu prin cap că Robin şi Desmond nu-şi făcuseră confidenţe. Comportamentul băieţilor li se părea pur şi simplu mojic şi necavaleresc; în schimb, uşurătatea Joannei şi a lui Sally li se părea băieţilor fără suflet şi depravată. Când în cele din urmă Joanna îşi declamă citatul preferat, Desmond se întinse peste masă şi-i trase o palmă zdravănă şi răsunătoare pe obraz. Sala de mese se cufundă dintr-odată în tăcere. Un ospătar tânăr o luă la fugă spre bucătărie, cu vasele zăngănind. Joanna scânci, frecându-şi obrazul înroşit şi cu lacrimile năvălindu-i în ochii care nu puteau crede ce se întâmplase.

— Des! exclamă Sally. Ce porcărie ai putut să faci!

— Tu ai încurajat-o, o acuză Robin.

Joanna se ridică, nesigură pe picioare. Sally se repezi s-o ajute.

— Mi-e silă de voi, le şuieră ea lui Robin şi Desmond. Ştiţi care-i problema cu voi? Amândoi sunteţi impotenţi, aşa că încercaţi să vă demonstraţi bărbăţia lovind.

Impotenţi? *Amândoi* impotenţi? Desmond şi Robin se uitară

unul la celălalt şi în clipa aceea înţeleseră totul dintr-o străfulgerare.

— Jo!

— Sal! Aşteaptă!

Se ridicară ca să plece după fete, însă un spaniol micuţ şi cu mustaţă se interpuse şi-şi bombă pieptul. Proprietăreasa năvăli în încăpere, urmată de tânărul ospătar şi ţinând în mână o cratiţă ca pe o armă. Fetele dispărură în sus pe scări. Desmond şi Robin se hotărâră să iasă. Când ajunseră pe stradă, cei doi americani trecură prin dreptul lor într-o trăsură trasă de ponei. Le făcură cu ochiul şi ridicară întrebător din sprâncene. Unul se prinse de biceps şi îşi flexă antebraţul; celălalt formă un cerc cu arătătorul şi degetul mare.

— Mai duceţi-vă dracu', zise Robin.

Nu după multă vreme se împăcară şi îşi şterseră din minte neînţelegerea. În după-amiaza aceea, ultima a vacanţei, îşi făcură siesta ca de obicei, Desmond cu Joanna şi Sally cu Robin. Trei luni mai târziu, Desmond şi Joanna se căsătoriră cam pe nepusă masă, cu Sally pe post de domnişoară de onoare şi Robin pe post de cavaler de onoare. După câteva săptămâni, rolurile se inversară.

Cele două cupluri continuară să-şi facă vacanţele de vară împreună. Având fiecare câte trei copii de vârste relativ apropiate, descoperiră că era un aranjament convenabil. Acum

copiii sunt oameni în toată firea şi cumpără pachete turistice pentru cei până în treizeci de ani, cu zbor inclus şi cu nişte reclame care sunt adevărate incitări la promiscuitate sexuală. Cât despre Des, Rob, Jo şi Sal, au devenit jucători entuziaşti de golf după ce au trecut de cincizeci de ani şi îşi petrec vacanţele de vară studiind ofertele de pe coasta de est a Scoţiei, unde clima e prezentată în general ca fiind „înviorătoare".

Bărbatul care nu voia să se dea jos din pat

Soţia lui se dădea mereu prima jos din pat. Imediat după ce suna deşteptătorul, arunca în lături aşternuturile, îşi punea picioarele pe podea şi-şi lua halatul. Pe el autodisciplina ei îl umplea de vină şi de admiraţie.

— Nu mai sta în pat, zise ea. M-am săturat să ţi se tot răcească micul dejun.

Nu-i răspunse şi se prefăcu că doarme. De îndată ce ea ieşi din cameră, se rostogoli în adâncitura caldă pe care-o lăsase corpul ei în saltea şi se întinse cu voluptate. Ca încărcătură senzuală, era momentul cel mai satisfăcător al zilei – această întindere într-o porţiune nouă, dar caldă a patului. Însă momentul se văzu periclitat instantaneu de conştiinţa faptului

că în scurt timp trebuia să se dea jos şi să înfrunte restul zilei.

Deschise un ochi. Încă era întuneric, dar felinarele de pe stradă aruncau o lumină vag albăstruie în cameră. Testă atmosfera respirând pe gură şi văzu cum ies aburi. În locul unde fusese trasă o draperie, observă că se formase gheaţă pe interiorul ferestrei. În cursul dimineţii, gheaţa avea să se topească, iar apa avea să se prelingă şi să coşcovească vopseaua de pe rama ferestrei. O parte din apă avea să ajungă până sub fereastră, unde avea să îngheţe la loc, făcând să se înţepenească fereastra şi scorojind lemnul.

Închise ochiul ca să alunge imaginea supărătoare a casei care i se deteriora şi i se dezintegra în jur. Bineînţeles, nu reuşi să facă abstracţie de faptul că ştia ce era în neregulă cu ea – de pildă, ce era în neregulă cu camera în care stătea întins: crăpătura lungă şi zigzagată din tavan, care pleca aidoma unui rânjet de la lampă şi ajungea la uşă, linoleumul rupt din apropierea comodei, uşa de la şifonier care nu se mai închidea bine fiindcă-i dispăruse cârligul, tapetul care se umflase în locurile unde se desprinsese de perete din cauza umezelii, aşa încât părea să inspire şi să expire încet când se deschidea şi se închidea uşa... Nu putea face abstracţie de toate astea, însă cât timp stătea frumuşel sub aşternuturi, cu ochii bine închişi, parcă erau mai puţin apăsătoare, ca şi cum n-ar fi avut nicio legătură cu el.

Abia când ieşea de sub protecţia patului cald se clătina sub greutatea combinată a nemulţumirii faţă de locul unde trăia şi a deznădejdii provocate de gândul că nu putea să-l îmbunătăţească simţitor. Şi, fireşte, nu era vorba doar de dormitor. Pe când străbătea casă, dovezile degradării şi ale dărăpănării îl întâmpinau la fiecare colţ: robinetul din baie care picura, balustrada spartă de pe scară, geamul crăpat din vestibul, porţiunea roasă a covorului din sufragerie, care astăzi era un picuţ mai mare decât ieri. Unde mai pui că era foarte frig, cumplit de frig. Curentul îngheţat îşi croia drum pe gaura cheii, zgâlţâia cutia de scrisori şi mişca perdelele.

Şi totuşi aici, în pat, era nespus de cald şi de confortabil. Nici măcar o casă ideală, mobilată luxos, cu încălzire centrală pe gaz, cu geamuri duble şi izolaţie perfectă, nu l-ar fi făcut să-i fie mai cald şi să se simtă mai comod decât se simţea în clipa asta.

Soţia lui bătu cu vătraiul în grătarul din sufragerie, iar sunetele metalice şi înfundate ajunseră în fiecare colţ al casei prin intermediul ţevăriei. Era semnalul pentru micul dejun. Din camera aflată vizavi de a lui, Paul şi Margaret, cei doi copii, care se jucau în frig şi în semiîntuneric cu indiferenţa veselă la disconfort a celor mici, ieşiră cu tărăboi pe palier şi coborâră scara cu paşi apăsaţi. Balustrada spartă pârâi ameninţător. Uşa de la sufragerie se deschise şi se închise la loc cu zgomot. Din bucătărie, auzi gălăgia îndepărtată a tacâmurilor şi a

ustensilelor de gătit. Îşi strânse şi mai tare aşternuturile în jurul capului, acoperindu-şi urechile şi lăsându-şi afară doar nasul şi gura, ca să respire normal. Nu voia să audă sunetele acelea, mementouri aspre ale unei lumi aşijderea.

Când privi dincolo de problema imediată a datului jos din pat, a îndeplinirii corvezilor plictisitoare care erau spălatul, bărbieritul, îmbrăcatul şi hrănirea organismului, nu descoperi nimic îmbietor: doar mersul îndelungat până la staţia de autobuz, pe străzi mărginite de case la fel ca a lui, statul la coadă la autobuz cine ştie cât, înaintarea lentă şi hâţânată pe străzile congestionate ale oraşului şi opt ore de trudă într-un birou ca vai de lume, care era, asemenea propriei case, plin de obiecte stricate, decolorate, îngălbenite, ciobite, zgâriate, slinoase şi care aproape că nu mai funcţionau deloc. Obiecte care-i spuneau pe şleau, la fel ca acelea de acasă: n-ai decât să te dai peste cap, tot n-o să arate mai bine; zi mersi dacă le poţi face să nu se deterioreze şi mai rapid.

Încercă să se pregătească sufleteşte pentru datul jos din pat, amintindu-şi cât de norocos era prin comparaţie cu alţii. Îşi sili mintea să zăbovească asupra celor bolnavi şi muribunzi, asupra celor nevoiaşi şi chinuiţi. Numai că spectacolul nefericirii omeneşti chemat astfel la rampă nu făcu decât să-i întărească apatia neputincioasă. Faptul că alţii erau în stare să-şi poarte poverile cu o resemnare voioasă nu-l încuraja defel: cum să

spere că ar putea să-i imite dacă nemulţumirile lui actuale erau suficiente ca să-i răpească bucuria de-a trăi? Cum putea să-l consoleze faptul că existenţa lui searbădă din prezent era o coajă fragilă, care acoperea un abis incomparabil mai rău, în care putea să se arunce în orice clipă? Adevărul era că nu mai avea niciun fel de bucurie a vieţii. Gândul îl străpunse cu un fel de fior al disperării. Nu-mi mai place viaţa. Nimic din viaţă nu-mi mai produce plăcere. Cu o excepţie; statul în pat. Iar această unică plăcere e compromisă fiindcă ştiu că trebuie să mă dau jos. Păi atunci, ce-ar fi să *nu* mă mai dau jos? Dar trebuie s-o faci. Ai un serviciu. Ai o familie de întreţinut. Soţia s-a dat jos. Copiii s-au dat şi ei. Şi-au făcut datoria. Acum trebuie să ţi-o faci şi tu. Da, dar lor le e uşor. Încă le place viaţa. Mie nu-mi mai place. Singurul lucru care-mi place e statul în pat.

Auzi înfundat, prin aşternuturile cu care se acoperise, vocea soţiei care-l strigase.

— George.

Fusese o chemare neutră, ritualică, fără expresie şi care nu aştepta răspuns. Nici nu i-l dădu, ci se întoarse pe partea cealaltă şi îşi întinse picioarele. Degetele sale atinseră o sticlă cu apă caldă care îngheţase la picioarele patului şi se traseră înapoi. Se ghemui în poziţia fătului şi se vârî cu tot capul sub pături. Era cald şi întuneric acolo, ca într-o peşteră caldă şi întunecoasă. Inhală cu plăcere aerul cald şi închis, iar când

lipsa de oxigen deveni periculoasă, crea cu ingeniozitate în aşternuturi câteva conducte de aer care lăsau să pătrundă aerul curat, dar nu şi lumina.

O auzi foarte slab pe soţia sa cum îl strigă:

— George.

De data asta, mai ferm şi întru câtva imperativ. Asta însemna că restul familiei îşi mâncase fulgii de porumb, iar şunca fusese pusă la prăjit. Acum începu să se acumuleze tensiunea dintre dorinţa de-a rămâne în pat şi obligaţia de-a se da jos repede. Se ghemui mai strâns şi se vârî mai bine în saltea, aşteptând a treia chemare.

— George!

Asta însemna că deja întârziase la micul dejun şi că, dacă avea noroc, mai apuca să dea peste cap doar o ceaşcă de ceai înainte să iasă valvârtej pe uşă ca să prindă autobuzul.

Pentru un timp care i se păru foarte îndelungat, îşi ţinu răsuflarea. Pe urmă se relaxă dintr-odată şi îşi întinse mâinile şi picioarele. Se hotărâse. Nu avea să se dea jos. Secretul era să nu se gândească la consecinţe. Să se concentreze exclusiv pe rămasul în pat. Pe plăcerea în sine. Pe căldură, pe confort. Dispunea de liberul arbitru. Şi avea să şi-l exercite. Avea să rămână în pat.

Pesemne că aţipise un pic. Deodată, îşi dădu seama că soţia lui intrase în cameră.

— E opt şi-un sfert. Ţi s-a răcit micul dejun... George... te dai jos din pat... George?

Se trezi brusc că i se ridică aşternuturile de pe faţă. Şi le trase la loc, enervat că i se distruseseră conductele de aer ingenioase.

— George, nu te simţi bine?

Îi veni să zică: da, nu mă simt bine. Pe urmă soţia avea să iasă pe vârfuri şi să le spună copiilor să fie cuminţi, fiindcă tata nu se simţea bine. Iar mai târziu avea să facă focul în dormitor şi să-i aducă nişte mâncare apetisantă pe o tavă. Însă asta era soluţia laşă; iar păcăleala avea să-i aducă un răgaz de maximum o zi de la viaţa pe care o detesta. Punea la cale un plan mai ambiţios, aproape eroic.

— Ba da, mă simt bine, răspunse el prin aşternuturi.

— Păi atunci dă-te jos, o să-ntârzii la lucru.

Nu răspunse, iar soţia lui ieşi din cameră. O auzi trântind enervată ceva în baie, iar apoi strigându-i pe copii să vină la spălat. Rezervorul closetului se golea şi se umplea cu zgomot, ţevile gemeau şi zumzăiau, copiii râdeau şi strigau. Afară pe stradă se auzeau paşi grăbiţi pe trotuar, iar maşinile hârâiau, nevenindu-le să pornească în aerul rece al dimineţii, după care o luau totuşi din loc. Rămase tăcut sub pătură, concentrându-se, căzut în contemplaţie. Treptat, izbuti să-şi alunge toate aceste zgomote din minte. Calea pe care-o alesese era o cale

mistică.

* * *

Prima zi se dovedi cea mai grea. Soţia lui crezu că pur şi simplu era leneş şi trişor, şi încercă să-l facă să se dea jos din pat refuzând să-i aducă de mâncare. Şi totuşi, faptul că postea nu-l deranjă foarte tare, aşa că rămase în pat toată ziua, în afară de vizitele discrete pe care le făcu neobservat la baie. Când veni la culcare în seara aceea, soţia lui se arătă supărată şi plină de ranchiună. Se plânse fiindcă nu putuse să facă patul cum trebuia şi rămase, rece şi ţeapănă, la cealaltă margine a saltelei, cât mai departe de el. În acelaşi timp însă, se simţi nedumerită şi vinovată că el nu mâncase. Când îşi exprimă speranţa că se va fi săturat de prostiile astea a doua zi dimineaţă, în voce i se strecurară nişte inflexiuni rugătoare.

Dimineaţa următoare lucrurile merseră mult mai uşor. Se culcă pur şi simplu la loc de îndată ce deşteptătorul se opri din sunat, netulburat de vinovăţie sau de nelinişte. Era minunat. Să te întorci bine mersi pe partea cealaltă şi să te culci din nou, ştiind că n-o să te dai jos. Mai târziu, soţia îi aduse micul dejun pe o tavă şi i-l lăsă, fără un cuvânt, pe podea, lângă pat. Copiii se opriră în uşa dormitorului şi se zgâiră la el cum mănâncă. Le zâmbi liniştitor.

După-amiază veni medicul, chemat de soţie. Intră cu pas vioi

în cameră şi întrebă:

— Ia să vedem, ce vă supără, domnule Barker?

— Absolut nimic, domnule doctor, răspunse el amabil.

Medicul îl examină sumar şi conchise:

— N-aveţi niciun motiv să nu vă daţi jos din pat, domnule Barker.

— Ştiu că n-am, răspunse el. Dar nu vreau.

În ziua următoare veni rândul vicarului. Acesta îl imploră să se gândească la răspunderile lui de soţ şi de tată. Venea o vreme, după cum prea bine se ştia, când efortul de-a merge mai departe părea cu neputinţă de dus, când tentaţia de-a ceda definitiv devenea aproape irezistibilă... Însă nu acesta era adevăratul spirit creştin. „Nu spune că-i zadarnic să te lupţi..."[1]

— Dar călugării contemplativi? întrebă el. Dar sihaştrii, singuraticii, ermiţii fără adăpost?

A, dar genul acesta de martor religios, chiar dacă dăduse roade pe vremea lui, nu trăia în armonie cu spiritualitatea modernă. În plus, nu putea găsi nimic ascetic sau penitent în această formă de retragere din lume.

— Să ştiţi că nu e chiar o fericire, îi spuse el vicarului.

Şi nu era. După şapte zile, începu să facă escare. După două

[1] „*Say Not the Struggle Not Availeth*" – titlul unei poezii de Arthur Hugh Clough (1819 – 1861).

săptămâni, se simţi prea slăbit ca să meargă singur la baie. După patru săptămâni, rămase ţintuit la pat, iar soţia îi angajă o soră medicală care să se ocupe de nevoile lui fiziologice. Nu prea ştia de unde veneau banii pentru plata surorii şi chiar pentru întreţinerea casei şi a familiei. Însă constată că problemele se rezolvau de la sine dacă pur şi simplu nu-şi făcea griji pentru ele.

Între timp, resentimentele soţiei se topiseră în mare măsură. Nu numai asta, ci chiar i se părea că-l respecta mai mult decât înainte. Îşi făcu socoteala că devenea un fel de celebritate locală şi chiar naţională. Într-o zi, o cameră TV fu amplasată la el în dormitor, iar el, ridicat în capul oaselor, sprijinit de perne şi ţinându-şi soţia de mână, îşi spuse povestea pentru milioane de telespectatori: cum îşi dăduse seama, într-o dimineaţă friguroasă, că nu-i mai plăcea viaţa deloc şi că singura lui plăcere rămăsese statul în pat, şi cum făcuse pasul logic de-a rămâne în pat pentru tot restul vieţii, despre care nu credea să se mai prelungească foarte mult, dar de care se bucura din plin, minut cu minut.

După reportajul TV, firicelul de corespondenţă care se prelingea în cutia de scrisori se transformă în potop. Începuse să-i slăbească vederea, aşa că se bizui pe enoriaşii voluntari să-l ajute la corespondenţă.

În cele mai multe scrisori era rugat să mai dea o şansă vieţii,

iar alături de rândurile scrise se găseau bani sau oferte de angajare bănoase. Refuză politicos ofertele şi trecu banii pe numele soţiei. (Ea folosi o parte ca să renoveze casa; el se amuză văzându-i pe zugravi cum se suiau pe scări în dormitor; când zugrăviră tavanul, îşi acoperi capul cu un ziar.) Un număr mai mic (dar, pentru el, mai semnificativ) de scrisori îi adresau încurajări şi felicitări. „Succes, frate", îi scrise cineva. „Aş face şi eu la fel dac-aş avea sânge-n mine". Un alt mesaj, scris pe hârtia cu antet a unei universităţi renumite, spunea următoarele: „Vă admir profund felul cum scoateţi la lumină calitatea intolerabilă a vieţii moderne şi dreptul inalienabil al individului de-a opta pentru renunţarea la ea: sunteţi un sfânt existenţialist". Deşi nu înţelese foarte bine sensul tuturor acestor cuvinte, îi făcură plăcere. Mai mult, nu se simţise niciodată în viaţă atât de fericit şi de împlinit.

Iar acum, mai mult ca oricând, i se păru c-ar fi fost frumos să moară. Deşi corpul îi era spălat, hrănit şi îngrijit, simţea cum i se scurge încet vitalitatea din el. Tânjea să asume nemurirea. Dădea impresia că nu rezolvase doar problema vieţii, ci şi pe a morţii. Erau momente când tavanul de deasupra capului devenea pânza unor viziuni de genul celor pe care le zugrăveau pictorii din vechime pe bolţile capelelor: parcă vedea îngeri şi sfinţi uitându-se în jos la el dintr-un empireu înnorat şi făcându-i semn să li se alăture. Îşi simţea corpul ciudat de

imponderabil, de parcă doar aşternuturile l-ar împiedica să se ridice în aer. Levitaţie! Sau poate chiar... apoteoză! Trase încolo şi încoace de pături şi de cearşaful de sub ele, dar îl lăsaseră puterile. Pe urmă, cu un efort suprem, îşi smuci păturile şi cearşaful de pe el şi le aruncă pe jos.

Aşteptă, dar nu se întâmplă nimic. I se făcu frig. Încercă să tragă păturile la loc pe pat, însă efortul prin care le azvârlise de pe el îl epuizase. Începu să tremure. Afară se lăsa întunericul. „Soră", strigă el slab, dar nu i se răspunse. Îşi strigă soţia, „Margaret", însă casa rămase cufundată în tăcere. Începu să scoată aburi respirând în aerul rece. Îşi ridică ochii spre tavan, însă nu văzu capete de îngeri sau de sfinţi care să se uite în jos la el: doar o crăpătură în tencuială, care se întindea ca un rânjet de la uşă până la lampă. Şi dintr-odată îşi dădu seama cum avea să fie eternitatea lui.

— Margaret! Soră! strigă el răguşit. Vreau să mă dau jos din pat! Ajutaţi-mă!

Însă nu veni nimeni.

(*Traducere: Radu Paraschivescu*)

Julio CORTÁZAR

Autostrada din sud

"Gli automobilisti sembrano non avere storia... Come realtà, un ingorgo automobilistico impressiona ma non ci dice gran che"

Arrigo Benedetti, "L'Espresso", Roma, 21/6/1964.

La început, fata din automobilul Dauphine insistase să ţină socoteala timpului, deşi inginerului din Peugeot-ul 404 îi era deja totuna. Fiecare putea să-şi privească ceasul, dar era ca şi cum timpul acela, ţintuit la încheietura mâinii drepte sau *bip-bip*-ul radioului ar fi măsurat altceva, timpul celor ce nu făcuseră greşeala de-a se întoarce la Paris pe autostrada din sud într-o duminică după-amiază. Abia ieşiţi din Fontainebleau, au trebuit să încetinească, să se oprească în şase şiruri pe fiecare parte (se ştie deja că duminica autostrada este rezervată în întregime celor care se-ntorc în capitală), să pornească motorul, să înainteze trei metri, din nou să se oprească, să sporovăiască cu cele două călugăriţe din automobilul 2HP din dreapta, cu fata din maşina Dauphine din stânga, să-l privească prin oglinda retrovizoare pe bărbatul

palid ce conduce o Caravelle, să invidieze ironic bunăstarea avicolă a soţilor din Peugeot-ul 203 (din spatele fetei din Dauphine) care se joacă cu fetiţa lor, glumesc şi mănâncă brânză, ori să suporte din când în când ieşirile exasperate ale celor doi tinerei din Simca aflată în faţa Peugeot-ului 404, şi chiar să coboare din maşină când se opresc şi să vadă ce se întâmplă, fără a se îndepărta prea mult (căci nu se ştie niciodată când vor porni din nou maşinile din faţă şi va trebui să alerge pentru ca cei din spate să nu înceapă războiul claxoanelor şi al insultelor), şi să ajungă în felul ăsta în dreptul unui Taunus aflat în faţa fetei din Dauphine, care se uită într-una la ceas, şi să schimbe mucalit câteva cuvinte cu cei doi bărbaţi care călătoresc cu băieţelul blond ce se distrează teribil, chiar şi în momentele astea, cu maşinuţa care acum se deplasează pe locurile şi pe partea din spate a Taunus-ului, ori să îndrăz-neaseă chiar să avanseze, pentru că maşinile din faţă par să nu mai por-nească, şi să-i privească oarecum cu milă pe soţii aceia în vârstă din Citroën-ul ID ce pare o uriaşă cadă violetă unde plutesc cei doi bătrâni, el odihnindu-şi braţele pe volan cu un aer obosit, dar răbdător, ea muşcând mai degrabă sârguincios, decât cu poftă, dintr-un măr.

După ce a repetat toate astea de patru ori, inginerul s-a hotărât să nu mai iasă din maşină şi să aştepte ca poliţia să rezolve cumva blocajul de circulaţie. Căldura lunii august făcea ca staţionarea asta în maşini să devină tot mai enervantă. Totul era miros de benzină, ţipete scoase de tinerii din Simca, soare reflectat în geamuri şi în borduri colorate şi mai ales senzaţia stranie de izolare într-o pădure de maşini de curse. Peugeot-ul 404 al inginerului ocupa cel de-al doilea loc pe banda din dreapta, socotind de acolo de unde începeau să se despartă cele două sensuri şi avea deci patru maşini în dreapta şi şapte în stânga de fapt, putea distinge numai cele opt maşini care-l înconjurau şi pe ocupanţii acestora, pe care-i studiase până când obosise. Vorbise cu toţi, în afară de băieţii din Simca pe care-i găsea antipatici treptat, discutaseră situaţia în cele mai mici detalii, şi impresia generală era că până la Corbeil-Essones vor avansa numai câte puţin, dar că între Corbeil şi Juvisy ritmul se va accelera de îndată ce elicopterele şi motocicliştii vor reuşi să străpungă nodul de trafic. Căzură de acord cu toţii că se produsese un accident grav în zonă, aceasta fiind unica explicaţie pentru incredibila încetineală cu care înaintau. Şi mai erau guvernul, căldura, impozitele, drumurile publice, o

oprire şi apoi încă una, trei metri, altă oprire, cinci metri, o frază sentenţioasă ori o înjurătură reţinută.

Cele două călugăriţe din maşina 2HP ar fi vrut să ajungă la Milly-la-Forêt înainte de opt, căci îi aduceau bucătăresei un coş cu zarzavaturi proaspete. Cuplul din Peugeot-ul 203 voia mai ales să nu piardă jocurile televizate de la nouă şi jumătate, în timp ce fata din Dauphine îi spusese inginerului că-i era totuna dacă ajungea mai târziu la Paris se plângea însă din principiu, părându-i-se inuman să supui mii de persoane unui ritm de caravană de cămile. În aceste ultime ore (trebuie să fi fost aproape cinci, însă căldura devenise insuportabilă) avansaseră vreo cincizeci de metri după socoteala inginerului, deşi unul dintre bărbaţii din Taunus, care se apropiase să converseze ţinându-l de mână pe puştiul cu maşinuţa, indică ironic coroana unui platan solitar şi fata din Dauphine îşi aminti că platanul (dacă nu cumva era un castan) se aflase mult timp în dreptul maşinii ei, aşa încât nu mai avea nici un rost să te uiţi la ceasul de mână, spre a te pierde doar în calcule inutile.

Nu se mai însera şi soarele reflectat pe şosea şi pe caroserii transforma ameţeala în greaţă. Ochelarii fumurii,

batistele cu apă de colonie pe cap, mijloacele de protecţie improvizate împotriva soarelui puternic ori a fumului scos de ţevile de eşapament la fiecare înaintare, se organizau şi se perfecţionau, erau obiect de comentariu şi mijloc de comunicare. Inginerul mai coborî o dată să-şi dezmorţească picioarele, schimbă câteva cuvinte cu perechea de ţărani din automobilul Ariane, aflat în faţa 2HP-ului călugăriţelor. În spatele 2HP-ului era un Volkswagen cu un soldat şi o fată ce păreau proaspăt căsătoriţi. Al treilea şir din exterior nu-l mai interesa, căci asta însemna să se îndepărteze primejdios de mult de 404; vedea culori, forme, Mercedes Benz, ID, 4R, Lancia, Skoda, Morris Minor, toată gama. La stânga, pe banda opusă se aflau alte tipuri de maşini: Renault, Anglia, Peugeot, Porsche, Volvo; atât era de monoton, încât în cele din urmă, după ce sporovăi cu cei doi bărbaţi din Taunus şi încercă fără succes să schimbe câteva impresii cu solitarul şofer din Caravelle, realiză că lucrul cel mai bun pe care-l putea face era să se-ntoarcă la 404 spre a discuta din nou despre oră, distanţe şi filme cu fata din Dauphine.

Uneori sosea câte un necunoscut, alunecând printre maşinile de pe banda cealaltă sau din şirurile exterioare din dreapta, adunând câte o veste probabil falsă, repetată de la o

maşină la alta de-a lungul kilometrilor fierbinţi. Străinul savura succesul repurtat de ştirile sale, zgomotul uşilor trântite când pasagerii se grăbeau să comenteze cele întâmplate, după un timp însă se auzea un claxon sau un motor pornit şi străinul se îndepărta în fugă, îl vedeai alergând în zig-zag printre maşini spre a ajunge la ai săi şi a nu se expune furiei justificate a celorlalţi. În timpul după-amiezii s-a aflat astfel de ciocnirea dintre o Floride şi un 2HP în apropiere de Corbeil, cu trei morţi şi un copil rănit, dubla ciocnire a unui Fiat 1500 cu o furgonetă Renault care turtise un Austin plin cu turişti englezi, răsturnarea unui autocar de Orly înţesat cu pasageri proveniţi din avionul de Copenhaga. Inginerul era sigur că totul sau aproape totul era fals, deşi probabil se întâmplase ceva grav lângă Corbeil şi chiar în apropiere de Paris pentru ca un asemenea blocaj de circulaţie să fie posibil. Ţăranii din Ariane, care aveau o fermă pe lângă Montereau şi cunoşteau bine regiunea, vorbeau despre o altă duminică când traficul fusese oprit timp de cinci ore, dar acest răstimp părea neînsemnat acum când soarele, apunând în partea stângă a şoselei, se răsfrângea portocaliu pe feţele tuturor, încingând metalele şi întunecând privirile, fără ca vreodată umbra coroanei unui copac să ajungă în spate, fără ca vreo altă umbră

abia întrezărită la distanţă să se apropie pentru a putea simţi într-adevăr că se deplasează coloana, oricât de puţin, deşi trebuia să opreşti, să porneşti din nou motorul, apoi să frânezi brusc şi să nu ieşi niciodată din viteza întâi, din penibila deziluzie de a fi trecut încă o dată de la prima viteză la punctul mort, frână de picior, frână de mână, stop, şi aşa încă o dată şi încă o dată.

Uneori, plictisit de atâta inerţie, inginerul profita de câte o oprire mai lungă şi se plimba printre şirurile din stânga, trecând dincolo de Dauphine şi ajungând în dreptul unui DKW, al unui alt 2HP, al unui Fiat 600 şi oprindu-se lângă un De Soto, spre a schimba câteva impresii cu turistul neliniştit din Washington, care nu ştia aproape deloc franceza, dar care trebuia să ajungă la opt fix în Place de l'Opéra, neapărat, *you understand, my wife will be awfully anxious, damn it* şi se vorbeau de toate, când un bărbat cu alură de comis voiajor coborî din DKW pentru a le spune că venise cineva puţin mai înainte cu vestea că un Piper Cub se prăbuşise în plină autostradă şi că erau mai mulţi morţi. Americanului prea puţin ii păsa de soarta Piper Cub-ului, la fel şi inginerului care, auzind un cor de claxoane, se grăbi să se întoarcă la 404, spunându-le în treacăt noutăţile celor doi bărbaţi din Taunus şi cuplului din 203.

Pregăti o explicaţie mai detaliată pentru fata din Dauphine, în timp ce maşinile înaintau încet câţiva metri (acum Dauphine rămăsese uşor în urma Peugeot-ului, iar mai târziu avea să fie invers, de fapt cele douăsprezece şiruri se deplasau practic în bice, de parcă un jandarm invizibil, aflat la capătul autostrăzii, ar fi dirijat această avansare simultană, în care nimeni nu putea fi în un vreun fel avantajat). Piper Cub, domnişoară, este un mic avion de agrement. Ah! Şi proasta inspiraţie de a se prăbuşi în plină autostradă într-o duminică după amiază. Şi lucruri de astea. Dacă măcar ar fi fost mai puţină zăpuşeală în maşinile astea blestemate, dacă pomii ăştia din dreapta ar rămâne odată în urmă, dacă ar cădea odată ultima cifră de la kilometraj în spaţiul care-i este destinat, în loc să atârne, suspendată de codiţă, la infinit.

La un moment dat (începea să se întunece, orizontul de capote se transforma în violet), un fluture mare, alb, se aşează pe parbrizul maşinii Dauphine; fata şi inginerul îi admirară aripile în scurta, dar perfecta suspendare în odihnă, îl văzură îndepărtându-se cu exasperată nostalgie, zburând deasupra Taunus-ului, deasupra ID-ului violet al bătrânilor, îndreptându-se spre Fiat-ul 600, invizibil deja din 404, întorcându-se spre Simca unde o mână iute zadarnic încercă

să-l prindă, fâlfâind uşor din aripi deasupra automobilului Ariane al celor doi ţărani care păreau că gustă ceva, şi dispărând apoi undeva în dreapta. La căderea nopţii, coloana avansă ceva mai mult, aproape patruzeci de metri, când inginerul privi distrat kilometrajul, jumătate din cifra 6 dispăruse şi un presupus 7 începea să se desprindă din partea superioară. Aproape toată lumea asculta radioul, cei din Simca îl dăduseră la maxim, făcând să vibreze caroseria în ritmul unui *twist*, călugăriţele înşirau mătănii, copilul din Taunus îşi lipise în somn obrazul de geam, fără ca maşinuţa să-i scape din mână. La un moment dat (era întuneric bine) au venit nişte străini cu veşti noi, contradictorii, precum celelalte, uitate deja. Nu fusese un Piper Cub, ci un planor pilotat de fata unui general. Era adevărat că o furgonetă Renault se ciocnise cu un Austin, dar nu în Juvisy, ci chiar la intrarea în Paris; unul dintre străini explică soţilor din 203 că pavajul autostrăzii cedase la Igny şi cinci maşini se răsturnaseră, ajungând cu roţile din faţă în crăpătură. Ideea unei catastrofe naturale ajunse până la urechile inginerului, care dădu însă din umeri, fără nici un comentariu. Mai târziu, gândindu-se la aceste prime ore de întuneric când respiraseră ceva mai uşor, îşi aminti că la un moment dat scosese braţul pe geam şi bătuse

încet cu degetele în caroseria maşinii Dauphine spre a o trezi pe fata ce adormise la volan, fără a-i păsa de un nou avans. Era pesemne miezul nopţii când una din călugăriţe îi oferi timid un sandviş cu şuncă, bănuind că-i era foame. Inginerul îl acceptă din politeţe (în realitate îi era rău) şi ceru voie să-l împartă cu fata din Dauphine, care primi, înghiţind cu poftă, sandvişul şi bucăţica de ciocolată pe care i-l dăduse bărbatul din DKW, vecinul ei din stânga. Mulţi coborâseră din maşini transpiraţi, căci trecuseră iarăşi ore întregi fără să avanseze; din nou le era sete, odată isprăvite sticlele de vin, de limonadă ori de coca-cola, aflate la bordul maşinilor. Prima care se plânse fu fetiţa din 203, iar soldatul cu inginerul coborâră din maşini împreună cu tatăl fetiţei, să caute apă. În faţa Simcăi, unde radioul cânta în continuare, inginerul descoperi un Beaulieu ocupat de o femeie în vârstă, cu o privire neliniştită. Nu, nu avea apă, dar le putea da nişte caramele pentru fetiţă. Soţii din ID se consultară o clipă înainte ca femeia să bage mâna în poşetă şi să scoată de acolo un suc de fructe. Inginerul mulţumi şi vru să ştie dacă le era foame şi dacă le putea fi util în vreun fel; bătrânul dădu negativ din cap, femeia însă părea să consimtă fără cuvinte. Ceva mai târziu, inginerul şi fata din Dauphine cercetară împreună şirurile din stânga, fără a se-ndepărta prea mult;

reveniră cu câţiva biscuiţi pentru bătrâna din ID şi ajunseră la timp ca să alerge grăbiţi, sub ploaia de claxoane.

În afară de aceste scurte ieşiri nu se putea face mare lucru, aşa încât orele începură să se suprapună, deveniră o singură oră în aminitire; la un moment dat, inginerul se gândi să-şi şteargă ziua asta din agendă şi abia îşi putu stăpâni un hohot de râs. Ceva mai târziu însă, când bărbaţii din Taunus, călugăriţele şi fata din Dauphine începură să se contrazică în privinţa calculelor, înţelese cât de bine le-ar fi prins o socoteală exactă. Posturile locale de radio îşi întrerupseseră emisiunile şi numai pasagerul din DKW avea un aparat cu unde scurte, care se încăpăţâna să transmită ştiri de la bursă. Pe la trei noaptea căzură de acord cu toţii să se odihnească şi până-n zori coloana să nu se mai mişte. Băieţii din Simca scoaseră nişte saltele şi se întinseră pe ele lângă maşină; inginerul coborî spătarele scaunelor din faţă ale Peugeot-ului 404 şi-şi oferi cuşetele călugăriţelor, care-l refuzară; până să adoarmă, inginerul se gândi o clipă la fata din Dauphine, ce rămăsese nemişcată la volan, şi-i propuse, aşa ca din întâmplare, să facă schimb de maşini până-n zori; ea refuză, motivând că putea dormi foarte bine în orice poziţie. Un timp, îl auzi plângând pe copilul din Taunus, culcat pe locurile din spate, unde îi era

pesemne mult prea cald. Călugăriţele încă se mai rugau, când inginerul se întinse în cuşetă şi aţipi, somnul îi fu însă ca o veghe şi se trezi transpirat şi neliniştit, fără să-nţeleagă în primul moment unde se află; ridicându-se, începu să perceapă mişcările confuze din exterior, umbre alunecând printre maşini, îndreptându-se spre marginea autostrăzii; ghici motivele şi mai târziu ieşi şi el din maşină, fără zgomot, ducându-se să se uşureze la marginea şoselei; nu erau tufişuri, nici copaci, numai câmpul negru ca un zid abstract, decupând, sub un cer fără stele, banda albă a asfaltului cu vehicule în nemişcare. Aproape că se izbi de ţăranul din Ariane, care bâigui o frază initeligibilă; mirosul de benzină, persistent pe autostrada supraîncălzită, se adăuga acum celui instalat prin prezenţa omului, iar inginerul se întoarse cât putu de repede la maşină. Fata din Dauphine dormea cu capul pe volan, părul acoperindu-i ochii; înainte de a se urca în automobilul 404, inginerul se amuză privindu-i umbra profilului, ghicindu-i unduirea buzelor şi respiraţia domoală. Din cealaltă parte, bărbatul din DKW privea şi el fata, fumând în tăcere.

Dimineaţa avansară foarte puţin, dar destul pentru a spera că spre seară vor putea intra în Paris. La nouă veni un străin cu veşti bune: astupaseră gropile şi în curând se va putea circula normal. Băieţii din Simca deschiseră radioul şi unul dintre ei se sui pe capota maşinii, strigând şi cântând. Inginerul îşi spuse că vestea era tot atât de nesigură ca şi cele din ajun şi că străinul profitase de bucuria grupului pentru a cere şi a obţine o portocală de la soţii din Ariane; şi apoi alt necunoscut, folosind acelaşi truc, dar nimeni nu-i mai dădu nimic. Era din ce în ce mai cald şi oamenii preferau să rămână în maşini, aşteptând ca veştile bune să se adeverească. La prânz, fetiţa din 203 începu să plângă din nou şi fata din Dauphine se duse să se joace cu ea, împrietenindu-se astfel cu întreaga familie. Cei din 203 n-aveau noroc, la dreapta lor se afla bărbatul tăcut din Caravelle, străin de tot ce se petrecea în jur, iar din stânga erau obligaţi să suporte indignarea continuă a şoferului unei Floride, pentru care blocajul de circulaţie reprezenta un afront personal în exclusivitate. Când fetiţa începu din nou să plângă de sete, inginerul se duse să stea de vorbă cu ţăranii din Ariane, fiind sigur că în maşina lor se aflau ceva provizii. Spre surprinderea lui, ţăranii se dovediră foarte amabili; înţelegeau că în situaţia de faţă trebuiau să se ajute

între ei şi se gândeau că, dacă cineva prelua conducerea grupului (şi femeia făcu un gest circular cu mâna, cuprinzând duzina de maşini ce-i înconjura), nu vor duce lipsă de nimic până vor ajunge la Paris. Pe inginer îl deranja ideea de a se erija în organizator, aşa încât preferă să-i cheme pe bărbaţii din Taunus, ca să discute cu ei şi cu perechea din Ariane. Ceva mai târziu, îi consultară, pe rând, pe toţi din grup. Tânărul soldat din Volkswagen fu imediat de acord, iar cuplul din 203 oferi puţinele provizii care le mai rămăseseră (fata din Dauphine obţinuse un pahar cu sirop de rodii pentru fetiţa care râdea şi se juca). Unul dintre bărbaţii din Taunus, care se duse să discute cu băieţii din Simca, primi o încuviinţare ironică; bărbatul cel palid din Caravelle dădu din umeri şi spuse că-i era totuna, să facă aşa cum credeau ei că e mai bine. Bătrânii din ID şi doamna din Beaulieu se arătară vizibil încântaţi, ca şi cum s-ar fi simţit mai protejaţi. Şoferii din Floride şi din DKW nu avură nici o obiecţie, iar americanul din automobilul De Soto îi privi uimit şi spuse ceva despre voia Domnului. Inginerului îi fu uşor să-i propună unuia dintre ocupanţii Taunus-ului, cel în care avea o încredere instinctivă, să se ocupe de coordonarea activităţilor. Nimănui nu-i va lipsi mâncarea pe moment, era însă necesar să facă rost de apă;

şeful, căruia băieţii din Simca îi spuneau pur şi simplu Taunus, ca să se amuze, le ceru inginerului, soldatului şi unuia dintre băieţi să cerceteze zona dimprejurul autostrăzii şi să ofere alimente în schimbul băuturilor. Taunus, care ştia evident să comande, socotise că trebuia acoperit necesarul pentru o zi şi jumătate maxim, în cazul cel mai puţin fericit. În HP-ul călugăriţelor şi în automobilul Ariane se aflau provizii suficiente pentru acest interval de timp, iar dacă bărbaţii plecaţi găseau şi apă, problema era rezolvată. Numai soldatul se întoarse cu un bidon plin, în schimbul căruia stăpânul ceruse mâncare pentru două persoane. Inginerul nu găsi pe nimeni care să-i ofere apă, plimbarea îi servi însă spre a observa că dincolo de grupul său se alcătuiau alte celule cu probleme asemănătoare; la un moment dat, ocupantul unui Alfa Romeo refuză să discute cu el, îndrumânidu-l spre reprezentantul grupului său, aflat cu cinci maşini mai în spate, pe acelaşi sir. Mai târziu veni şi băiatul din Simca, tot fără apă, Taunus însă calculă că aveau deja suficientă apă pentru cei doi copii, pentru bătrâna din ID şi celelalte femei. Inginerul îi povestea fetei din Dauphine ce văzuse în plimbarea făcută (era ora unu după-amiază, şi soarele îi ţinea închişi în maşini), când ea îl întrerupse cu un gest, arătân-du-i automobilul Simca.

Dintr-un salt, inginerul fu lângă maşină şi-l prinse de cot pe unul din băieţi, care se tolănise pe scaun să bea pe săturate din sticla ce-o adusese ascunsă în jachetă. Inginerul răspunse gestului său furios, strângându-l şi mai tare de braţ celălalt băiat coborî din maşină şi se năpusti asupra inginerului, care se dădu doi paşi înapoi, aşteptându-l aproape cu milă. Soldatul sosea în goană, iar ţipetele călugăriţelor îi alertară pe Taunus şi pe prietenul acestuia Taunus ascultă cele întâmplate, se apropie de băiatul cu apa şi-l pălmui. Băiatul ţipă şi protestă smiorcăindu-se, în vreme ce celălalt se mulţumi să bombăne, fără a îndrăzni să intervină. Inginerul îi luă sticla din mână şi i-o dădu lui Taunus. Se auziră claxoane şi fugiră cu toţii spre maşini, zadarnic însă, întrucât coloana avansa doar cinci metri.

La vremea siestei, sub un soare şi mai torid ca în ajun, una din călugăriţe îşi scoase toca, iar cealaltă îi răcori tâmplele cu apă de colonie. Femeile îşi improvizau treptat activităţi caritabile, deplasându-se de la o maşină la alta, ocupându-se de copii, pentru ca bărbaţii să fie mai liberi nimeni nu se plângea, dar buna-dispoziţie era forţată, se repetau aceleaşi jocuri de cuvinte, într-un scepticism de bonton. Inginerul şi fata din Dauphine sufereau cel mai mult din pricina transpiraţiei şi a

murdăriei, aproape că îi înduioşa indiferenţa cuplului de ţărani faţă de neplăcutul miros axilar pe care-i răspândeau ori de câte ori se duceau să vorbească cu ei ori să le repete vreo veste de ultimă oră. Pe înserat, inginerul privi din întâmplare în oglinda retrovizoare şi, ca de obicei, dădu de faţa palidă şi de trăsăturile încordate ale bărbatului din Caravelle, care, asemeni şoferului solid din Floride, rămăsese străin de tot ce se-ntâmpla în jur. I se păru că se subţiase şi mai mult la faţă şi se-ntrebă dacă nu era cumva bolnav. Apoi însă, când se duse să stea de vorbă cu soldatul şi cu nevastă-sa, putu să-l privească mai da aproape şi-şi spuse că omul nu era bolnav; era altceva la mijloc, poate o despărţire. Soldatul din Volkswagen îi spuse ceva mai târziu că bărbatul necesita tăcut, ce nu se desprindea deloc de la volan şi părea să doarmă cu ochii deschişi, îi inspira teamă nevestei lui. Apăreau ipoteze şi tot felul de presupuneri, în lupta împotriva plictiselii. Copiii se împrieteniseră între ei, se certaseră şi apoi se împăcaseră iar; părinţii lor se vizitau şi fata din Dauphine se ducea din când în când să vadă cum, se mai simţeau bătrâna din ID şi doamna din Beaulieu. Când, spre seară, începu să bată vântul şi soarele dispăru în spatele unor nori la apus, oamenii se bucurară la gândul că se va răcori. Căzură câteva picături care coinciseră cu un avans

extraordinar de aproape o sută de metri; undeva, departe, fulgeră şi se făcu şi mai cald. Era atâta electricitate în atmosferă, încât Taunus, cu un instinct pe oare inginerul îl admiră fără comentarii, lăsă grupul în pace până la căderea nopţii, ca şi cum s-ar fi temut de efectele oboselii şi ale căldurii. La ora opt femeile începură să împartă proviziile se hotărâse ca automobilul Ariane să devină magazinul principal, iar 2HP-ul călugăriţelor să servească drept depozit suplimentar. Taunus se dusese personal să discute cu şefii celor patru sau cinci grupuri vecine, după care, cu ajutorul soldatului şi al bărbatului din 203, duse o parte din alimente celorlalte grupuri, întorcându-se cu apă şi ceva vin. Hotărâră ca băieţii din Simca să cedeze saltelele pneumatice bătrânei din 1D şi doamnei din Beaulieu fata din Dauphine le aduse două pături, iar inginerul îşî oferi maşina căreia îi spuneau în gluma *vayon-lit* celor care aveau nevoie de ea. Spre surprinderea lui, fata din Dauphine acceptă propunerea şi în noaptea aceea dormi în Peugeot-ul 404 împreună cu una din călugăriţe cealaltă se culcă în 203 împreună cu fetiţa şi mama ei, în vreme ce bărbatul ei îşi petrecu noaptea jos, pe asfalt, înfăşurat într-o cuvertură. Inginerului nu-i era somn şi juca zaruri cu Taunus şi prietenul acestuia la un moment dat li se alătură ţăranul din

Ariane şi discutară politică, trăgând câteva înghiţituri din rachiul pe care ţăranul i-l dăduse lui Taunus în dimineaţa aceea. Fu o noapte plăcută se răcorise şi printre nori străluceau câteva stele.

Spre dimineaţă li se făcu somn şi fură brusc copleşiţi de tristeţe, simţind mai acut ca oricând lipsa unui acoperiş deasupra capului. În timp ce Taunus se culcă lângă copil pe locurile din spate, prietenul lui şi inginerul se odihniră un timp pe cele din faţă. Între două imagini de vis, inginerului i se păru că aude nişte strigăte şi zări ceva strălucitor şeful celuilalt grup veni să le spună că avusese loc un început de incendiu cu vreo treizeci de maşini mai în faţă, într-o Estafette, provocat de cineva care voise să-şi fiarbă pe ascuns nişte legume. Taunus glumi pe seama celor întâmplate şi trecu pe la fiecare maşină spre a vedea cum dormiseră cei din grupul lui, dar cu toţii înţeleseră ce voia de fapt. În dimineaţa aceea, coloana începu să se mişte foarte devreme şi trebuiră să alerge şi să se agite spre a-şi recupera saltelele şi păturile, însă cum peste tot se întâmplă acelaşi lucru, aproape nimeni nu se impacienta şi nici nu claxona. La prânz avansaseră mai mult de cincizeci de metri şi umbra unei păduri începea să se deseneze în dreapta şoselei. Invidiau norocul celor care în clipa asta puteau profita de

umbra copacilor pesemne găsiseră şi vreun pârâu sau un izvor cu apă potabilă. Fata din Dauphine închise ochii şi se-nchipui făcând duş, apa curgându-i pe piept şi pe spate, prelingându-i-se pe picioare inginerul, care o privea cu coada ochiului, văzu două lacrimi rostogolindu-i-se pe obraz.

Taunus avea nevoie de tinerele din grup ca s-o îngrijească pe bătrâna din ID, care nu se simţea prea bine. Într-un grup din spate se afla un medic şi soldatul alergă după el. Inginerul, care urmărise cu ironică bunăvoinţă eforturile făcute de băieţii din Simca pentru a li se ierta greşeala, înţelese că era momentul să li se ofere ocazia s-o facă. Băieţii acoperiră cu pânză de cont geamurile Peugeot-ului 404 şi maşina se transformă în ambulanţă, pentru ca bătrâna să se poată odihni în întuneric. Soţul ei se întinse lângă ea, ţinând-o de mână, şi-i lăsară singuri cu medicul. După aceea, se ocupară călugăriţele de bătrâna care se simţea ceva mai bine, iar inginerul îşi petrecu după-amiaza cum putu, plimbându-se pe la alte maşini şi odihnindu-se în cea a lui Taunus câhd soarele devenea prea necruţător, numai că de trei ori trebui să alerge spre maşina lui, unde bătrânii trăgeau parcă să moară, ca să avanseze împreună cu coloana până aveau să oprească din nou. Se făcu noapte fără să fi reuşit să ajungă în dreptul pădurii.

Pe la două dimineaţa temperatura cobori şi cei care aveau pături se bucurară că se puteau înveli cu ele. Cum coloana n-avea să se mai deplaseze până în zori (era ceva care se simţea în aer, care venea dinspre şirul de maşini nemişcate în noapte), inginerul şi Taunus se aşezară să fumeze şi să sporovaie cu ţăranul din Ariane şi cu soldatul. Calculele lui Taunus nu se mai potriveau cu realitatea şi o spuse deschis în zori vor trebui să facă ceva pentru a obţine mai multe provizii şi băuturi. Soldatul se duse să-i caute pe şefii grupurilor vecine, care nu dormeau nici ei, ispre a discuta împreună problema în şoaptă, fără a trezi femeile. Şefii vorbiseră cu responsabilii grupurilor mai îndepărtate, pe o distanţii de optzeci până la o sută de maşini, şi aveau certitudinea că se aflau cu toţii în aceeaşi situaţie. Ţăranul cunoştea bine regiunea şi propuse ca doi sau trei bărbaţi din fiecare grup să caute în zori provizii pe la fermele din jur, iar Taunus să se ocupe cu desemnarea şoferilor pentru maşinile rămase fără şofer în decursul expediţiei. Ideea era bună şi nu fu prea greu să se strângă bani de la cei prezenţi se hotărî ca ţăranul, soldatul şi prietenul lui Taunus să meargă împreună, cu toate pungile, plasele şi sticlele, disponibile. Şefii celorlalte grupuri s-au întors la locurile lor să organizeze expediţii asemănătoare, iar în zori le

explicară femeilor situaţia şi făcură tot ce era necesar pentru avansarea coloanei. Fata din Dauphine îi spuse inginerului că bătrâna se simţea acum mai bine şi că insista să se întoarcă la maşina ei; la opt veni medicul, care permise celor doi bătrâni să se întoarcă la ID-ul lor. Oricum, Taunus hotărî ca Peugeot-ul 404 să fie în continuare folosit pe post de ambulanţă băieţii, pentru a se distra, desenară o cruce roşie pe un steguleţ, pe care-l fixară pe antena maşinii. De la o vreme, lumea prefera să iasă oât mai puţin posibil din maşini temperatura continua să scadă, iar spre prânz începu să plouă în depărtare chiar fulgeră. Nevasta ţăranului se grăbi să strângă apă într-un bidon de plastic cu ajutorul unei pâlnii, spre amuzamentul teribil al băieţilor din Simca. Cu ochii la toate astea, aplecat peste volanul pe care se afla o carte deschisă care nu-l prea interesa, inginerul se întreba de ce întârzie atât cei plecaţi în căutare de provizii; ceva mai târziu, Taunus îl chemă discret la maşina lui şi-i spuse că nu izbutiseră nimic. Prietenul lui Taunus oferi amănunte, ori fermele erau părăsite ori oamenii nu voiau să le vândă nimic, invocând reglementările referiteare la vânzările către particulari şi temându-se să nu aibă cumva de-a face cu nişte inspectori care profitau de împrejurări spre a-i pune la încercare. Cu toate astea, reuşiseră să aducă puţină apă şi

câteva provizii, furate pesemne de soldatul care zâmbea, fără a da amănunte. Fireşte că blocajul de circulaţie nu mai putea dura mult, dar alimentele de care dispuneau nu erau tocmai potrivite pentru cei doi copii şi pentru bătrână. Medicul, sosit pe la patru şi jumătate s-o vadă pe bolnavă, făcu un gest de exasperare şi oboseală şi-i spuse lui Taunus că şi în grupul său şi în toate grupurile vecine se întâmpla acelaşi lucru. La radio vorbiseră despre nişte măsuri urgente de degajare a autostrăzii, dar în afara unui elicopter ce şi-a făcut pentru scurt timp apariţia pe înnoptat, nu s-a mai întâmplat nimic deosebit. În tot cazul, era din ce în ce mai frig şi oamenii păreau că aşteaptă să se întunece, ca să se învelească în pături şi să se mai elibereze prin somn de câteva ore bune de aşteptare. Din maşina lui, inginerul asculta sporovăiala fetei din Dauphine cu cel din DKW, care-i tot povestea ceva, făcând-o să râdă, fără prea mare chef. Se miră vă-zând-o pe doamna din Beaulieu care nu-şi părăsea aproape niciodată maşina, şi coborî s-o întrebe dacă are nevoie de ceva, însă aceasta voia numai să afle ultimele veşti şi intrase în vorbă cu cele două călugăriţe. O oboseală cumplită puse stăpânire pe ei la căderea nopţii aşteptau mai mult des la somn decât de la veştile contradictorii, dezminţite în permanenţă. Prietenul lui Taunus

veni discret să-i caute pe inginer, pe soldat şi pe bărbatul din 203. Taunus îi anunţa că şoferul din Floride dispăruse unul dintre băieţii din Simca văzuse maşina goală, şi după o vreme începuse să-l caute, neavând altceva mai bun de făcut. Nimeni nu-l cunoştea prea bine pe bărbatul cel solid din Floride, ce protestase atât de mult în prima zi, ca apoi să devină la fel de tăcut ca şoferul din Caravelle. Când pe la cinci dimineaţa înţeleseră că Floride cum îi spuneau, amuzându-se, băieţii din Simca dezertase, luând cu el o sacoşă şi lăsând o alta plină cu cămăşi şi lenjerie de corp, Taunus hotărî ca unul din băieţi să se ocupe de maşină, pentru a nu fi imobilizată coloana. Pe toţi îi deranja oarecum dezertarea în întuneric şi se întrebară până unde ar fi putut ajunge Floride în fuga lui peste clmpuri. Mai mult, aceasta părea să fie noaptea marilor decizii: întins în cuşeta lui din 404, inginerului i se păru că aude un geamăt, se gândi însă la soldat şi la nevastă-sa, considerând că în fond, era normal să se întâmple asta, în plină noapte şi-n împrejurările actuale. Se gândi apoi serios şi trase perdeluţa geamului din spate la lumina câtorva stele zări eternul parbriz al maşinii Caravelle, şi în spate, lipită de geam şi puţin înclinată într-o parte, fota convulsionată a şoferului. Fără să facă zgomot, ieşi pe partea stingă ca să nu le trezească pe călugăriţe şi se

apropie de Caravelle. Îl căută apoi pe Taunus, iar soldatul alergă să-l prevină pe medic. Cu siguranţă, omul se sinucisese luând vreo otravă; cele câteva rânduri mâzgălite cu creionul într-o agendă o confirmau, la fel şi scrisoarea adresată unei oarecare Yvette, ce-i părăsise la Vierzon. Din fericire, obiceiul de a dormi în maşini era bine stabilit (nopţile erau acum atât de friguroase, că nu i-ar fi trecut nimănui prin cap să rămână afară) şi pe oameni îi interesa prea puţin că unii se strecurau printre maşini spre a se uşura pe marginea autostrăzii. Taunus convocă un consiliu de război şi medicul fu de acord cu propunerea. Dacă lăsau cadavrul la marginea autostrăzii ar fi însemnat să-i supui unei penibile surprize pe cei ce veneau până aici; dacă îl duceau ceva mai departe, în plin câmp, puteau să provoace violentul refuz al localnicilor, care, cu o noapte înainte, amenințaseră şi bătuseră un tânăr din alt grup, care căutase ceva de mâncare. Ţăranul din Ariane şi şoferul din DKW aveau strictul necesar pentru a închide ermetic portbagajul maşinii Caravelle. Când s-au apucat de treabă, fata din Dauphine veni să asiste şi ea, agăţându-se, tremurând toată, de braţul inginerului. Acesta îi explică încet ce se întâmplase şi o aduse, ceva mai liniştită acum, înapoi la maşina ei. Taunus şi oamenii lui băgaseră corpul în portbagaj şi

bărbatul din DKW folosi scotchul şi cleiul lichid la lumina lanternei soldatului. Cum soţia celui din 203 ştia să conducă, Taunus îl rugă pe bărbat să treacă la volanul maşinii Caravelle, aflaltă în dreapta automobilului 203 astfel, în zori, fetiţa din 203 descoperi că tatăl ei avea altă maşină şi se juca ore în şir, trecând dintr-o maşină într-alta şi instalându-şi jucăriile în Caravelle.

Pentru prima oară era frig ziua şi nimeni nu se gândea să renunţe la pulovere. Fata din Dauphine şi călugăriţele făcură inventarul hainelor disponibile din grup. Erau câteva pulovere găsiiite din întâmplare în maşini sau în valize, jachete, vreun pardesiu ori vreo vestă uşoară. S-a făcut o listă de priorităţi, au fost împărţite puloverele. După o vreme au rămas iarăşi fără apă şi Taunus şi-a trimis trei din oamenii săi, printre care şi inginerul, să încerce să cadă cumva de acord cu localnicii. Fără ca nimeni să înţeleagă de ce, rezistenţa din exterior era totală cum încercai să treci dincolo de autostradă, ploua cu pietre din toate părţile. În timpul nopţii, cineva aruncă o coasă care izbi capota automobilului DKW, căzând apoi lângă Dauphine. Şoferul din DKW nu se clinti, albindu-se la faţă, însă americanul din De Soto (care nu făcea parte din grupul lui Taunus, dar pe care-l apreciau cu toţii pentru umorul şi buna

sa dispoziţie) coborî din maşină şi puse mâna pe coasă, aruncând-o cu toată forţa, undeva, departe în câmp, strigând şi blestemând. Cu toate astea, Taunus nu credea că e bine să se-ntindă prea tare coarda cu ostilităţile poate se găsea totuşi o soluţie pentru a obţine apă. Nimeni nu mai ţinea socoteala cât avansaseră astăzi sau în zilele anterioare fata din Dauphine credea că între optzeci şi două sute de metri; inginerul era mai puţin optimist, dar se distra, prelungind şi complicând calculele împreună cu vecina sa, vrând astfel s-o îndepărteze de şoferul din DKW care-i făcea curte, în modul său profesional. Chiar în seara aceea, băiatul care se ocupa de maşina Floride îl anunţă pe Taunus că un Ford Mercury oferea apă contra cost. Taunus nici nu vru s-audă, dar la căderea nopţii una din călugăriţe îi ceru inginerului un strop de apă pentru bătrâna din ID, care suferea în tăcere, strângându-l de mână pe soţul ei, şi era îngrijită când de călugăriţe, când de fata din Dauphine. Mai rămăsese o jumătate de litru de apă, pe care femeile îl împărţiră bătrânei şi doamnei din Beaulieu. În aceeaşi noapte, Taunus plăti din buznarul lui doi litri de apă; proprietarul maşinii Ford Mercury promise să obţină a dbua zi mai multă apă, la preţ dublu însă.

Era greu să discuţi cu ceilalţi, pentru că se făcuse aşa de frig, încât nimeni nu-şi mai părăsea maşina decât pentru motive extrem de importante. Bateriile începeau să se descarce şi nu puteau da tot timpul drumul la căldură; Taunus decise ca două maşini, dintre cele mai bine dotate, să rămână la dispoziţia bolnavilor. Înfăşuraţi în pături (băieţii din Simca îşi scoseseră tapiţeria de la maşină ca să facă din ea haine şi şepci, iar ceilalţi începeau să-i imite), fiecare din ei încerca să deschidă cât mai puţin posibil uşile, spre a menţine căldura. Într-una din nopţile astea geroase, inginerul o auzi plângând înăbuşit pe fata din Dauphine. Fără zgomot, deschise încet portiera şi, pe dibuite, atinse în întuneric un obraz ud de lacrimi. Aproape fără să opună rezistentă, fata se lăsă atrasă în Peugeot-ul 404 inginerul o ajută să se întindă, o înveli cu singura pătură existentă în maşină, peste care-şi puse pardesiul. Se făcuse şi mai întuneric în vehicolul-ambulanţă, cu ferestrele lui acoperite cu pânză de cort. La un moment dat, inginerul coborî cele două parasoluri şi-şi agăţă de ele cămaşa şi un pulover, izolându-şi astfel complet maşina, în zori, fata îi şopti la ureche că, înainte de a începe să plângă, i se păruse că vede, în depărtare, undeva în dreapta, luminile unui oraş.

Putea fi un oraş, însă din cauza ceţii de dimineaţă, nu se vedea nimic nici până la douăzeci de metri. Şi, ciudat, în ziua aceea coloana avansa destul de mult, vreo două sau trei sute de metri. Acest lucru coincise cu noi anunţuri la radio (pe care aproape nimeni nu le mai asculta, în afară de Taunus, care se simţea obligat să fie la curent) crainicii vorbeau cu emfază despre metodele excepţionale folosite la degajarea autostrăzii şi se refereau la munca epuizantă a echipelor de muncitori de la drumuri şi a echipajelor de poliţie. Brusc, una din călugăriţe începu să delireze. În timp ce prietena ei o privea îngrozită, iar fata din Dauphine îi umezea tâmplele cu un rest de parfum, călugăriţa vorbea despre Armagedon, despre ziua a noua, despre chinovar. Medicul întârzie, croindu-şi cu greu drum prin zăpada care începuse să cadă de la prânz, îngropând treptat toate maşinile. Regretă lipsa unei injecţii calmante şi ceru ca bolnava să fie transportată într-o maşină unde funcţiona încălzirea. Taunus o instala în maşina lui şi copilul trecu în Caravelle, unde se afla şi prietena lui, fetiţa din 203 se jucară cu maşinuţele şi se distrară de minune, pentru că erau singurii care nu ştiau ce e foamea. În zilele următoare a nins fără încetare, iar atunci când coloana avansa câţiva metri,

trebuiau să dea la o parte aşa cum puteau, cu mijloace improvizate, zăpada care se aduna între maşini.

Nimeni nu se mai mira de felul cum se obţineau proviziile şi apa. Singurul lucru pe care-l mai putea face Taunus era să administreze fondurile comune şi să obţină cât mai multe, prin diverse trocuri. Şoferul din Ford Mercury împreună cu cel al unui Porsche veneau în fiecare noapte să facă negoţ cu merindele Taunus şi inginerul se ocupau cu împărţirea lor, în funcţie de condiţia fizică a fiecăruia, în mod incredibil, bătrâna din ID supravieţuia, aflându-se într-o stare de somnolenţă, din care femeile încercau într-una s-o scoată. Doamna din Beaulieu, care avusese, timp de câteva zile, greţuri şi ameţeli, îşi revenise, o dată cu răcirea vremii şi era una din cele care o ajutau mai mult pe călugăriţă acum slăbită şi puţin dezorientată să-şi îngrijească prietena. Nevasta soldatului şi femeia din 203 se ocupau de cei doi copii pasagerul din DKW, spre a se consola, probabil, pentru faptul că fata din Dauphine îl preferase pe inginer, petrecea ore întregi spunându-le poveşti copiilor. Noaptea, grupurile intrau într-o altă viaţă, secretă şi intimă portierele se deschideau încât, pentru a lăsa să intre ori să iasă vreo siluetă îngheţată de frig nimeni nu se uita în jur, ochii erau la fel de orbi ca însuşi întunericul. Sub

pături murdare, cu unghii crescute la mâini, cu un miros greu, de lenjerie neschimbată, pe ici, pe colo exista un dram de fericire. Fata din Dauphine nu se înşelase: în depărtare străluceau luminile unui oraş, de care se apropiau puţin oiţe puţin. În fiecare seară, băiatul din Simca santinelă incorigibilă se urca pe capota maşinii, înfăşurat în resturi de tapiţerie şi stupă verde. Obosit să tot exploreze inutil orizontul, privea pentru a mia oară maşinile ce-l înconjurau cu oarecare invidie o descoperea pe Dauphine în Peugeot-ul 404 al inginerului, un gât sub mângâierea mâinii, sfârşitul unui sărut. Ca să glumească, acum când recâştigase prietenia lui 404, le striga că peste puţin timp coloana se va mişca atunci Dauphine trebuia să-l părăsească pe 404 şi să se urce în maşina ei, dar îndată începea să simtă acut frigul şi se întorcea, iar băiatului din Simca i-ar fi plăcut tare mult să-şi aducă în maşină o fată dintr-alt grup, dar nici nu putea fi vorba de aşa ceva, cu frigul şi foametea asta, fără a mai vorbi de faptul că grupul din faţă îi era ostil lui Taunus din pricina unei întâmplări cu o cutie de lapte condensat, şi în afară de tranzacţiile oficiale cu Ford Mercury şi cu Porsche, nu existau relaţii cu alte grupuri. Atunci, băiatul din Simca ofta nemulţumit şi se-ntorcea la paza

lui, până când zăpada şi frigul îl obligau să sie retragă, dârdâind, în maşină.

Se termină însă şi cu frigul, iar după o perioadă de ploaie şi vânt, care-i exaspera pe toţi şi mări dificultăţile în aprovizionare, urmară zile răcoroase, dar însorite, care le permiseră tuturor să coboare din maşini, să se viziteze, să reia legăturile cu grupul din faţă. Se vorbi mult despre brusca dispariţie a lui Ford Mereury, fără ca oamenii să înţeleagă ce i se-ntâmplase în realitate, noroc însă cu Porsche, care venea să controleze în continuare bursa neagră. Nu duseseră niciodată lipsă de apă şi de conserve, cu toate că fondurile grupului se micşorau, iar Taunus şi inginerul se întrebau ce se va întâmpla în ziua când nu vor mai avea bani pentru Porsche. Se vorbi despre un atac prin care l-ar putea face prizonier şi l-ar obliga să le arate de unde se aproviziona, dar în zilele acelea coloana avansase ceva mai mult şi şefii preferau să mai aştepte, decât să rişte să piardă totul, folosind violenţa. Inginerul, care ajunsese indiferent la toate, tresări o clipă la anunţul timid al fetei din Dauphine, dar înţelese apoi că nu putea face nimic spre a evita lucrul acela şi ideea de a avea un copil cu ea i se păru, în cele din urmă, la fel de firească precum împărţirea nocturnă a alimentelor ori deplasările pe furiş până la

marginea autostrăzii. Nici moartea bătrânei din ID nu mai surprinse pe nimeni. Trebuiră din nou să lucreze noaptea şi să stea alături de soţul neconsolat, care refuza să înţeleagă ce se întâmplase. Intre două grupuri din faţă izbucni o ceartă la care Taunus fu arbitru, punând capăt disputei. Evenimente aveau loc în orice moment, dar brusc se întâmpla ceea ce nimeni nu mai spera şi vestea porni de la cine te-ai fi aşteptat mai puţin. De pe capota maşinii Simca, paznicul vesel avu impresia că orizontul se schimbase (spre seară, un soare gălbui îşi lăsa uşor să alunece razele palide) şi că se întâmpla ceva neverosimil la cinci sute de metri, la trei sute, la două sute cincizeci. Îl strigă pe 404 şi acesta îi spuse ceva lui Dauphine, care trecu repede în maşina ei, în timp ce Taunus, soldatul şi ţăranul începură să alerge, iar de pe capota Simcăi, băiatul arăta ceva în faţă şi repeta la nesfârşit anunţul, de parcă ar fi vrut să se convingă că ceea ce vedea era adevărat; urmă apoi zguduirea, o mişcare greoaie, dar nestăvilită, ca o trezire din-tr-o nesfârşită toropeală ce-i punea pe toţi la încercare. Taunus le strigă tuturor să se întoarcă la maşini; Beaulieu, ID, Fiatul 600 şi De Soto porniră în acelaşi timp. Acum 2HP, Taunus, Simca şi Ariano porneau la rândul lor, iar băiatul din Simca, mândru ca de un triumf personal, se întorcea spre 404 agitându-şi braţul,

în timp ce 404, Dauphine, 2HP-ul călugăriţelor şi DKW-ul demarau şi ele. Dar totul consta în a şti cât timp avea să dureze asta inginerul îşi puse întrebarea aproape din obişnuinţă, în timp ce se menţinea în dreptul maşinii lui Dauphine surâzându-i fetei, ca să-i dea parcă, curaj. În spate, Volswagen-ul, Caravelle, 203 şi Floride porneau şi ele încet, la început cu viteza întâi, apoi cu a doua, mereu cu a doua, fără să debreieze ca alte daţi, fără să ridice piciorul de pe acceleraţie, sperând într-una să treacă la viteza a treia. Scoţând pe geam braţul stâng, inginerul căută mâna fetei din Dauphine, o atinse abia cu vârful degetelor, văzu înflorindu-i pe buze un zâmbet neîncrezător şi se gândi că vor ajunge la Paris şi că se vor spăla, că vor merge împreună oriunde, la el sau la ea acasă, vor face o baie, vor mânca, şi din nou se vor spăla, şi iarăşi vor mânca şi vor bea, şi vor exista mobile, va fi un dormitor cu mobile şi o baie cu un săpun de ras adevărat, şi closete mâncare şi closete şi cearşafuri.

Parisul era o baie şi două cearşafuri şi apa caldă pe piept şi pe picioare, şi o foarfecă de unghii, şi vin alb, vor bea vin alb înainte de a se săruta şi d a-l simţi fiecare pe celălalt cum miroase a colonie şi a lavandă, înainte de a se cunoaşte cu adevărat pe lumină, în cearşafuri curate, şi din nou să se spele

în joacă, să se iubească, să se spele şi să bei, să se coafeze, să meargă la baie, să mângâie cearşafurile şi să se mângâie în cearşafuri şi să se iubească între spumă, lavandă şi perii, înainte de a se gândi ce vor face, la copil şi la problemele din viitor, şi toate astea cât timp nu se vor opri, cât timp coloana va înainta, deşi nu puteau folosi încă viteza a treia, înaintau tot cu a doua, dar înaintau. Cu bara de protecţie lipită de Simca, 404 îşi trase scaunul mai în spate, simţi că prinde viteză, simţi că putea aocelera fără să rişte să intre în Simca, şi că Simca accelera, fără pericol de a se ciocni cu Beaulieu, şi că din spate venea Caravelle şi că toţi accelerau mai tare şi mai tare, şi că puteau trece deja la viteza a treia fără ca motorul să sufere, şi maneta ajunse, în mod incredibil, într-a treia şi înainta uşor şi apoi putu accelera mai mult, şi 404 privi înduioşat şi fericit în stânga, căutând ochii lui Dauphine. Era firesc ca şirurile să nu se menţină paralele din pricina vitezei, Dauphine o luase înainte cu aproape un metru şi 404 îi văzu ceafa şi puţin din profil, tocmai când ea se-ntoarse spre el, surprinsă că-l vede rămânând din ce în ce mai în urmă. Liniştind-o cu un zâmbet, 404 acceleră brusc, însă aproape imediat trebui să frânezc, fiindcă era gata să atingă Simca; claxona scurt, dar băiatul din Simca îl privi prin oglinda retrovizoare şi făcu un gest de

neputinţă, arătându-i cu stingă maşina Beau-leu lipită de a sa. Dauphine se afla cu trei metri mai în faţă, în dreptul Simcăi, şi fetiţa din 203 aflată în dreptul lui 404, dădea din mâini, arătându-i păpuşa cu pată roşie în dreapta îl zăpăci pe 404 în locul 2HP-ului călugăriţelor sau al Volkswagen-ului soldatului, văzu un Chevrolet necunoscut, şi aproape îndată Chevrolet-ul avansa, urmat de o Lancia şi de un Renault 8. La stânga lui se ivi un ID, care se depărta de el metru cu metru, dar înainte de a fi înlocuit cu un 403, 404 izbuti s-o distingă pe Dauphine în faţa lui 203, care deja o acoperea. Grupul se disloca, nu mai exista, Taunus se afla probabil cu vreo douăzeci de metri mai în faţă, urmat de Dauphine al treilea şir din stânga rămăsese şi el în urmă, pentru că, în locul DKW-ului, 404 distingea partea din spate a unei vechi furgonete negre, un Citroen sau probabil un Peugeot. Maşinile înaintau cu viteza a treia, avansând sau pierzând teren, după ritmul şirului respectiv, iar de-o parte şi de alta a autostrăzii se vedeau copacii alergând, câteva case dispărând între ceaţă şi întuneric Urmară apoi luminile roşii pe care le aprindeau toţi, urmând exemplul celor din faţă, şi noaptea care se lăsa brusc. Din când în când se auzeau claxoane, acele kilometrajelor urcau din ce în ce mai mult, unele şiruri înaintau cu şaptezeci de kilometri la oră, altele cu

şaizeci şi cinci, altele cu şaizeci. 404 tot sperase ca înaintarea ori rămânerea în spate a şirurilor să-i permită s-o ajungă încă o dată din urmă pe Dauphine, dar cu fiecare minut care trecea, se convingea că era zadarnic, că grupul se împrăştiase irevocabil, că nu vor mai exista întâlnirile obişnuite, micile ritualuri, consiliile de război din maşina lui Taunus, mângâierile Dauphinei în liniştea dimineţii, râsetele capiilor jucându-se cu maşinuţele lor, imaginea călugăriţei înşirând mătănii. Când se aprinseră luminile de frână ale Simcăi, 404 roduse viteza cu un sentiment absurd de speranţă, şi, după ce puse frâna de mină, cobori din maşină şi alergă în faţă. În afară de Simca şi de Beaulieu (ceva mai în spate se afla Caravielle, dar prea puţin îl interesa) nu mai recunoscu nici o maşină prin diferite geamuri era privit cu surprindere de feţe scandalizate pe care nu le mai văzuse niciodată. Toţi claxonau şi 404 trebui să se întoarcă la maşina lui ca şi cum l-ar fi înţeles, băiatul din Simca îi făcu un gest prietenos cu mâna, arătându-i încurajator Parisul. Coloana se puse din nou în mişcare, la început mai încet, şi apoi prinzând viteză, ca şi cum autostrada s-ar fi eliberat definitiv. În stânga lui 404 se afla un Taunus, şi, preţ de o secundă, inginerului i se păru că grupul se refăcea, că exista o ordine, că puteau înainta liniştiţi, fără să distrugă nimic. Era

însă un Taunus verde, iar la volan se aflla o femeie cu ochelari fumurii, care privea fix înainte. Nu-i mai rămânea decât să conducă, să se adapteze mecanic vitezei maşinilor ce-l înconjurau, să nu se mai gândească la Valkswagen-ul soldatului, în care îi rămăsese jacheta de piele, în Taunus, unde rămăsese romanul pe care îl citise în primele zile. Sticluţa lui cu lavandă, aproape goală, rămăsese în 2HP-ul călugăriţelor. Şi lângă el, atingându-l câteodată cu mâna dreaptă, se afla ursuleţul de pluş pe cane Dauphine i-l dăruise ca mascotă. Se încăpăţână în mod absurd să creadă că la nouă şi jumătate se vor împărţi alimentele, vor vizita apoi bolnavii, va analiza situaţia împreună cu Taunus şi ţăranul din Ariane şi, în sfârşit, va fi din nou noapte, va fi Dauphine urcând în taină în maşina lui, vor fi stelele şi norii şi viaţa toată. Da, trebuia să fie aşa, era cu neputinţă să se fi terminat totul pentru totdeauna. Poate soldatul va obţine raţia de apă, căci el o drămuise în ultimele ore oricum, contau pe Porsche, atâta timp cât îi plăteau preţul pe care-l cerea. Şi pe antena radioului flutura înnebunitor steguleţul cu cruce roşie, în timp ce înaintau cu optzeci de kilometri la oră spre luminile ce străluceau mai mult şi mai mult, fără a înţelege prea bine pentru ce atâta grabă, pentru ce această goană în noapte printre maşini necunoscute, în care

nimeni nu ştia nimic despre ceilalţi, în care toată lumea privea fix înainte, numai şi numai înainte.

(*Traducere de Luminița Voina-Răuț*)

Funigei

Nu se va şti niciodată cum trebuie povestite toate astea, dacă la persoana întâi sau la a doua, folosind a treia plural sau născocind la nesfârşit forme care nu-s bune de nimic. De s-ar putea spune: eu văzură înălţându-se luna, sau: pe noi mă doare fundul ochilor, şi mai cu seamă aşa: tu femeia blondă erau norii ce aleargă mai departe prin dreptul chipurilor mele tale sale noastre voastre lor. Ce naiba!

Dacă e vorba să povestim, dacă s-ar putea să mă duc să beau o halbă pe undeva şi maşina să scrie în continuare singură (pentru că scriu la maşină), ar fi perfecţiunea întruchipată. Şi nu-i doar un fel de a spune. Perfecţiunea, într-adevăr, fiindcă aici golul pe care trebuie să-l povestesc e tot o maşină (de alt tip, o Contax 1.1.2.) şi se prea poate ca o maşină să ştie mai multe despre altă maşină decât mine, ţine, ea – femeia blondă – şi norii. Însă am doar norocul prostului şi ştiu că, dacă plec, această Remington va rămâne încremenită pe masă, cu aerul

acela de două ori mai liniştit pe care-l au obiectele mobile când nu se mişcă. Atunci trebuie să scriu. Unul dintre noi trebuie să scrie, dacă toate astea vor fi povestite. Mai bine să fiu eu care sunt mort, care sunt mai puţin implicat decât ceilalţi; eu, care nu văd decât norii şi mă pot gândi fără să-mi pierd şirul, pot scrie fără să-mi pierd şirul (trece acolo sus altul, tivit cu cenuşiu) şi-mi pot aduce aminte fără să-mi pierd şirul, eu care sunt mort (şi viu, nu-i cazul să înşel pe nimeni, o să se vadă bine când va sosi ceasul, fiindcă în vreun fel tot trebuie s-o pornesc şi am luat-o de la capătul ăsta, de la sfârşit, de la început, care la urma urmelor e capătul cel mai bun când vrei să povesteşti ceva).

Mă întreb pe nepusă-masă de ce trebuie să povestesc toate astea, dar dacă cineva începe să se întrebe de ce face tot ce face, dacă se întreabă numai de ce acceptă o invitaţie la cină (acum trece un porumbel, şi mi se pare o vrabie) sau de ce, atunci când careva ne-a depănat o poveste frumoasă, simţi imediat un fel de gâdilat la stomac şi nu te potoleşti până nu intri în biroul de alături şi spui la rândul tău povestea; numai atunci te simţi în largul tău, eşti mulţumit şi te poţi întoarce să-ţi vezi de treburi. Din câte ştiu, nimeni n-a explicat asta, aşa încât cel mai bine ar fi să laşi la o parte pudoarea şi să

povesteşti, căci în definitiv nimănui nu-i e ruşine că respiră, sau că-şi pune pantofii; sunt chestii care se fac, şi când survine ceva ciudat, când ne pomenim cu un păianjen în pantof, sau dacă respirând avem senzaţia de sticlă pisată, atunci trebuie să povesteşti ce se întâmplă, să povesteşti colegilor de la birou sau doctorului. Vai, domnule doctor, când respir... Să povesteşti întotdeauna, să scapi întotdeauna de gâdilatul nesuferit de la stomac.

Şi dacă tot o să povestim, să facem puţină ordine, să coborâm scara acestei case până la ziua de duminică 7 noiembrie, exact cu o lună în urmă. Cobori cinci etaje şi te trezeşti în duminica aceea, cu un soare de necrezut pentru un noiembrie la Paris, şi ai un chef nebun să hoinăreşti, să vezi tot felul de lucruri, să faci fotografii (pentru că eram fotografi, sunt fotograf). Ştiu prea bine că cel mai greu o să-mi fie să descopăr modul în care să povestesc, şi nu mi-e teamă că mă repet. O să fie greu, căci nimeni nu ştie cine-i de fapt cel care povesteşte, dacă sunt eu sau toate astea care s-au întâmplat, ori ceea ce văd acum (nori, şi la răstimpuri un porumbel) sau dacă pur şi simplu povestesc un adevăr care-i doar adevărul meu, şi atunci nu-i adevăr decât pentru stomacul meu, pentru

cheful de a o rupe la fugă şi a termina într-un fel cu treaba asta, fie ce-o fi.

S-o luăm încetişor, şi o să se vadă tot mai bine ce se petrece pe măsură ce scriu. Dacă mă înlocuieşte careva, dacă nu mai ştiu ce să spun, dacă norii se sfârşesc şi începe altceva (fiindcă nu se poate ca asta să nu însemne şi altceva decât să stai să vezi întruna norii care trec, şi la răstimpuri un porumbel), dacă ceva din toate astea... Şi după „dacă" ce o să mai pun, cum o să închei corect propoziţia? Dacă încep însă să-mi tot pun întrebări n-o să mai povestesc nimic; mai bine să povestesc, poate că povestitul e un fel de răspuns, cel puţin pentru cineva care o să-l citească.

Roberto Michel, franco-chilian, traducător şi fotograf amator în timpul liber, a ieşit de la numărul 11 de pe strada Monsieur-le-Prince duminică 7 noiembrie din acest an (acum trec doi mai mici, tiviţi cu argintiu). De trei săptămâni lucra la versiunea franceză a tratatului despre recuzări şi recursuri de José Norberto Allende, profesor la Universitatea din Santiago. La Paris e ciudat să fie vânt, şi mai cu seamă un vânt care stârnea vârtejuri pe la colţuri de stradă, iar apoi se înălţa zgâlţâind jaluzelele uzate de lemn după care cucoane surprinse

comentau în toate chipurile instabilitatea vremii în ultimii ani. Însă mai era şi soarele, domolind vântul şi prietenos cu pisicile, prin urmare nimic nu mă împiedica să dau o raită pe cheiurile Senei, să fac nişte poze cu Conciergerie şi Sainte-Chapelle. Era abia zece, şi am considerat că pe la unsprezece aş avea lumină bună, cea mai bună cu putinţă pe vreme de toamnă; ca să-mi trec timpul am luat-o spre insula Saint-Louis şi m-am apucat să merg pe Quai d'Anjou, m-am uitat o clipă la hotelul Lauzun, recitându-mi nişte crâmpeie de versuri de Apollinaire ce-mi vin mereu în minte când trec prin dreptul hotelului Lauzun (deşi firesc ar fi să-mi amintesc de alt poet, dar Michel e un îndărătnic), şi când vântul s-a oprit brusc şi soarele a devenit de cel puţin două ori mai mare (vreau să zic mai cald, dar în realitate e acelaşi lucru), m-am aşezat pe parapet şi m-am simţit teribil de fericit în dimineaţa aceea de duminică.

Dintre multele feluri de a te împotrivi neantului, unul din cele mai bune este să faci fotografii, activitate care s-ar cuveni să fie impusă din fragedă copilărie, fiindcă cere disciplină, educaţie estetică, ochi ageri şi degete sigure. Nu-i cazul să stai la pândă vânând minciuna ca orice reporter, şi să prinzi silueta anostă a personajului gomos care iese de la numărul 10 de pe Downing Street, însă oricum atunci când umbli cu aparatul de

fotografiat eşti parcă dator să fii atent, să nu pierzi acea neaşteptată sclipire gingaşă a unei raze de soare pe o piatră veche, sau goana unei fetiţe cu cozile în vânt care se întoarce acasă cu o pâine sau o sticlă de lapte. Michel ştia că fotograful operează mereu schimbându-şi maniera sa personală de a vedea lumea cu alta impusă insidios de cameră (acum trece un nor mare aproape negru), dar nu se neliniştea, ştiind că n-avea decât să iasă fără Contax pentru a-şi regăsi aerul distrat, viziunea fără cadraj, lumina fără diafragmă şi fără 1250. Chiar acum (ce mai cuvânt, *acum*, ce minciună prostească!) pot să stau mai departe pe parapetul podului, privind cum trec şlepurile negre şi roşii, fără să-mi dea prin minte să gândesc scenele fotografic, lăsându-mă doar în voia mersului firesc al lucrurilor, fugind nemişcat odată cu timpul. Iar vântul încetase.

Apoi am continuat pe Quais de Bourbon până la capătul insulei, unde piaţeta intimă (spun intimă pentru că e mică, nu pentru că e ascunsă, fiindcă se deschide generos spre fluviu şi spre cer) îmi place la nebunie. Nu mai era decât o pereche şi, bineînţeles, porumbei; poate unul dintre cei care trec chiar acum peste ceea ce stau şi văd. M-am aşezat dintr-un salt pe parapet şi m-am lăsat învăluit şi fermecat de soare, oferindu-i

faţa, urechile, mâinile amândouă (mi-am vârât mânuşile în buzunar). N-aveam chef de fotografiat, şi am aprins o ţigară ca să mă aflu în treabă; cred că în momentul în care duceam chibritul spre ţigară l-am văzut pentru prima oară pe băiat.

Ceea ce mi se păruse a fi o pereche era mai curând un băiat cu maică-sa, deşi în acelaşi timp îmi dădeam seama că nu era un băiat cu maică-sa, ci o pereche în înţelesul pe care-l dăm întotdeauna perechilor când le vedem rezemate de parapete sau îmbrăţişându-se pe băncile de prin pieţe. Cum tot nu făceam nimic şi aveam timp berechet să mă întreb de ce băiatul era atât de nervos, ca un mânz sau un iepure de câmp, băgându-şi mâinile în buzunare, scoţându-şi imediat una, apoi pe cealaltă, trecându-şi degetele prin păr, schimbându-şi poziţia, şi mai cu seamă de ce îi era teamă, căci asta i se ghicea în fiecare gest, o teamă înăbuşită de ruşine, o tendinţă vădită de a se da înapoi, ca şi când trupul i-ar fi fost gata s-o rupă la fugă, stăpânindu-se dintr-o ultimă decenţă vrednică de milă.

Atât de limpede era totul, acolo, la cinci metri – şi eram singuri, rezemaţi de parapet, la capătul insulei –, încât la început teama băiatului nu m-a lăsat s-o văd prea bine pe femeia blondă. Acum, gândindu-mă, o văd mult mai clar în acel

prim moment în care i-am citit expresia feţei (se răsucise brusc precum o giruetă de bronz, iar ochii, ochii erau tot acolo), când am înţeles nedesluşit ce se putea întâmpla cu băiatul şi mi-am zis că merita să rămân şi să privesc (vântul spulbera cuvintele, şoaptele abia rostite). Cred că ştiu să privesc, dacă-i vorba să ştiu cu adevărat ceva, şi că orice privit implică inexactitate, fiindcă ne proiectează cel mai mult în afara propriei noastre fiinţe, fără o garanţie cât de mică, în vreme ce mirosul, sau (însă Michel se apucă să bată câmpii lesne, nu trebuie lăsat să peroreze în voie). Oricum, dacă prevezi din timp probabila inexactitate, privitul devine posibil; e de-ajuns poate să faci o alegere bună între a privi şi ceea ce priveşti, să despoi lucrurile de atâtea veşminte străine. Şi, bineînţeles, asta-i ceva destul de greu.

Despre băiat îmi stăruie în minte mai curând imaginea decât trupul adevărat (asta se va înţelege mai târziu), pe când în privinţa femeii acum sunt sigur că mi-amintesc mult mai bine trupul decât imaginea ei. Era slabă şi zveltă, două cuvinte nepotrivite ca să spun cum era, şi purta un mantou de blană aproape negru, aproape lung, aproape frumos. Tot vântul acelei dimineţi (acum abia adia, şi nu era frig) îi trecuse prin părul blond ce-i încadra chipul alb şi sumbru – două cuvinte

nepotrivite – şi lăsa lumea ridicată în picioare şi îngrozitor de singură în faţa ochilor ei negri, a ochilor ei ce se năpusteau asupra lucrurilor precum doi vulturi, două sărituri în abis, două rafale de mâl verde.

La drept vorbind, băiatul era destul de bine îmbrăcat şi avea nişte mânuşi galbene care, puteam să jur, erau ale fratelui mai mare, student la drept sau la ştiinţe sociale; era amuzant să vezi degetele mânuşilor ieşind din buzunarul scurtei. Un răstimp îndelungat nu i-am văzut faţa, ci abia un profil ce nu părea deloc al unui prost – pasăre speriată, înger al lui Fra Filippo, orez cu lapte – şi o spinare de adolescent care vrea să facă judo şi a sărit la bătaie în vreo două rânduri pentru o idee sau pentru o soră. Împlinise patrusprezece, poate cincisprezece ani; puteai ghici că era îmbrăcat şi întreţinut de părinţi, dar fără un sfanţ în buzunar, nevoit să delibereze cu prietenii pentru a se putea hotărî dacă să ia o cafea, un coniac sau un pachet de ţigări. O fi hoinărind pe străzi gândindu-se la colege, şi ce formidabil ar fi să se ducă la cinema să vadă ultimul film, ori să cumpere romane, sau cravate, sau sticle de băutură cu etichete verzi şi albe. Acasă la el (casa lui trebuia să fie respectabilă, cu prânzul servit la douăsprezece şi peisaje romantice pe pereţi, cu un vestiar întunecos şi un suport de

umbrele din mahon lângă uşă), i se părea probabil nesfârşit timpul de învăţat, de a fi speranţa mamei, de a semăna cu tata, de a scrie mătuşii de la Avignon. De asta hoinăreşte atâta pe străzi, tot fluviul e doar al lui (dar n-are un sfanţ) şi oraşul misterios al celor cincisprezece ani ai lui, cu semnele pe la porţi, cu pisicile-i îngrozitoare, cornetul cu cartofi prăjiţi de treizeci de franci, revista pornografică îndoită în patru, singurătatea ca un hău în buzunare, întâlnirile fericite, fervoarea stârnită de atâtea lucruri neînţelese dar străluminate de o iubire absolută, de disponibilitatea asemenea vântului şi străzilor.

Era biografia lui şi a oricărui alt băiat, însă pe acesta îl vedea izolat, devenit unic prin prezenţa femeii blonde care continua să-i vorbească. (Mă plictiseşte să tot insist, dar tocmai au trecut doi nori prelungi destrămaţi. Cred că în dimineaţa aceea n-am privit cerul nici măcar o dată, pentru că îndată ce am presimţit ce se petrecea cu băiatul şi cu femeia n-am mai putut face altceva decât să mă uit la ei şi să aştept, să mă uit la ei şi...). Pe scurt, băiatul era tulburat şi se putea ghici fără multă bătaie de cap ce se întâmplase doar cu câteva minute înainte, cel mult o jumătate de ceas. Băiatul ajunsese la capătul insulei, văzuse femeia şi i se păruse minunată. Femeia se aştepta la aşa ceva,

sau poate că băiatul a sosit mai devreme şi ea l-a văzut din vreun balcon sau din vreo maşină, şi i-a ieşit în întâmpinare, provocând dialogul cu orice pretext, convinsă de la început că lui o să-i fie frică şi o să vrea să fugă, dar că fireşte o să rămână, ţanţoş şi ursuz, făcând pe veteranul şi pe amatorul de aventuri. Restul era simplu fiindcă se întâmpla la cinci metri de mine şi oricine ar fi putut urmări etapele jocului, duelul derizoriu; farmecul său cel mai mare nu ţinea de prezent, ci de presimţirea deznodământului. Până la urmă, băiatul va pretexta o întâlnire, o obligaţie oarecare şi se va îndepărta împleticindu-se, descumpănit, chinuindu-se să păşească dezinvolt, gol puşcă sub privirea batjocoritoare ce-l va însoţi până la sfârşit. Sau poate că va rămâne, fascinat sau pur şi simplu incapabil să ia iniţiativa, iar femeia va începe să-i mângâie faţa, să-l ciufulească, vorbindu-i pe tăcute, şi pe neaşteptate îl va apuca de braţ pentru a-l duce cu ea, doar dacă nu cumva el, cu o strângere de inimă gata să se prefacă poate în dorinţă, în riscul aventurii, ar prinde curaj să-i înlănţuie mijlocul cu braţul şi s-o sărute. Toate astea se puteau întâmpla, dar nu se întâmplau încă, şi Michel aştepta în chip pervers, aşezat pe parapet, pregătindu-şi aproape fără să-şi dea seama aparatul ca să facă o fotografie inedită într-un colţ al insulei cu

o pereche cu desăvârşire ieşită din comun vorbind şi privindu-se.

Ciudat e că scena (pustie aproape: cei doi care stăteau acolo, tineri dar nepotriviţi ca vârstă) avea un fel de aură tulburătoare.
Mi-am zis că asta o puneam de la mine, şi că poza, dacă reuşeam s-o fac, avea să redea lucrurile realităţii lor stupide. Mi-ar fi plăcut să aflu la ce se gândea bărbatul cu pălărie gri de la volanul automobilului oprit pe cheiul ce duce la pasarelă, şi care citea ziarul ori dormea. Tocmai îl descoperisem, pentru că într-un automobil care stă lumea aproape că dispare, se pierde în cuşca aceea mizeră, lipsită de frumuseţea pe care i-o dau mişcarea şi pericolul. Şi totuşi maşina fusese acolo tot timpul, făcând parte (sau deformând partea aceea) din insulă. O maşină: ca şi cum ai spune un felinar de iluminat, o bancă din piaţă. Niciodată vântul, lumina soarelui, materiile acestea veşnic noi pentru piele şi ochi şi, de asemenea, băiatul şi femeia, unici, puşi acolo ca să deformeze insula, să mi-o înfăţişeze altfel. În sfârşit, se putea foarte bine ca şi bărbatul cu ziarul să fie atent la cecea ce se întâmpla şi să simtă ca mine gustul acela nefast al oricărei aşteptări. Acum femeia se răsucise uşor lăsându-l pe băiat între ea şi parapet, îi vedeam

aproape din profil, iar el era mai înalt, dar nu cu mult, şi totuşi ea îl depăşea, cernându-i-se parcă deasupra (râsul ei, dintr-odată, un bici de pene), strivindu-l prin simplul fapt că stătea acolo, zâmbind, fluturându-şi o mână. La ce bun să mai aştept? Cu o diafragmă de şaisprezece, încadrându-i în aşa fel încât să nu intre şi oribilul automobil negru, dar cu copacul de colo, necesar să întrerupă un spaţiu prea cenuşiu...

Am ridicat aparatul, m-am prefăcut că iau un cadru care nu-i includea, şi am stat la pândă, încredinţat că aveam să prind în cele din urmă gestul revelator, expresia ce rezumă totul, viaţa pe care mişcarea o însoţeşte în cadenţă, dar pe care o imagine rigidă o desfiinţează, secţionând timpul, dacă nu alegem imperceptibila fracţiune esenţială. N-a fost nevoie să aştept mult. Femeia se străduia mai departe să-i prindă uşurel mâinile băiatului, să-i răpească fibră cu fibră cele de pe urmă crâmpeie de libertate, într-o extrem de înceată tortură desfătătoare. Mi-am închipuit posibilele finaluri (acum apare un nouraş spumos, aproape singur pe cer), am prevăzut sosirea acasă (un apartament probabil la parter, pe care ea trebuie să-l fi umplut de perne şi de pisici) şi am bănuit frământarea băiatului, hotărârea-i disperată de a o ascunde şi a se lăsa dus, prefăcându-se că nimic nu era nou pentru el. Închizând ochii,

dacă într-adevăr i-am închis, am aranjat scena, sărutările în glumă, femeia respingând cu blândeţe mâinile care încercau s-o dezgolească aşa ca prin romane, într-un pat cu o plapumă liliachie, şi silindu-l în schimb să se lase dezbrăcat, întocmai ca o mamă cu fiul ei în lumina galbenă de opalin, şi totul avea să se sfârşească aşa cum se întâmplă mereu, poate, dar e cu putinţă să fie şi altfel, şi iniţierea adolescentului să nu treacă, să nu o lase să treacă mai departe de un prelung preambul unde stângăciile, mângâierile exasperante, fuga mâinilor s-ar încheia cine ştie cum, într-o plăcere separată şi solitară, într-o împotrivire trufaşă amestecată cu arta de a istovi şi a descumpăni atâta nevinovăţie vătămată. Se putea întâmpla aşa, se putea foarte bine să fie aşa; femeia aceea nu căuta un amant în băiat, dar totodată punea stăpânire pe el cu un scop imposibil de înţeles dacă nu-ţi imaginai totul ca pe un joc plin de cruzime, o dorinţă de a dori fără satisfacţie, de a se excita pentru vreun alt bărbat, cineva care în niciun caz nu putea fi băiatul acela.

Michel e vinovat că face literatură, născocind lucruri ireale. Nimic nu-i place mai mult decât să inventeze excepţii, indivizi ieşiţi din comun, monştri nu neapărat respingători. Însă femeia aceea te îndemna să-ţi imaginezi tot felul de lucruri, oferind

poate destule chei să descoperi adevărul. Înainte de a pleca, şi acum când avea să-mi dăinuie în amintire zile în şir, fiindcă am tendinţa să despic firul în patru, m-am decis să nu mai pierd niciun minut. Am prins totul în obiectiv (copacul, parapetul podului, soarele de la unsprezece) şi am făcut fotografia. La timp pentru a pricepe că cei doi îşi dăduseră seama şi nu-şi luau ochii de la mine, băiatul surprins şi parcă gata să întrebe ceva, însă ea enervată, cu trupul şi chipul categoric ostile ştiindu-se furate, fixate în chip josnic într-o mică imagine chimică.

Aş putea povesti toate astea cu multe detalii, dar nu merită. Femeia spuse că nimeni n-avea dreptul să fotografieze fără permis, şi-mi ceru imperios să-i dau filmul. Totul cu o voce seacă şi limpede, cu un accent parizian fără cusur, ce-şi intensifica şi culoarea şi tonul cu fiecare frază. În ce mă priveşte nu-mi păsa defel dacă îi dădeam sau nu filmul, dar oricine mă cunoaşte ştie că atunci când îmi cere ceva se cuvine s-o facă neapărat cu duhul blândeţii. M-am limitat prin urmare să-mi exprim părerea că fotografiatul nu numai că nu e interzis în locurile publice, ci se şi bucură din plin de tot sprijinul oficial şi particular. Şi în vreme ce-i spuneam toate astea mă distram ştrengăreşte văzând cum băiatul bate în retragere,

rămânând mai în urmă – fără să se mişte însă din loc – şi pe neaşteptate (părea aproape de necrezut) se întoarce şi o rupe la fugă, crezând sărmanul de el că merge, însă de fapt alerga de-i sfârâiau călcâiele, trecând pe lângă maşină şi pierzându-se ca un funigel în aerul dimineţii.

Dar funigeii se mai cheamă şi balele diavolului, iar Michel a fost nevoit să îndure ocări cu nemiluita, să audă că se bagă unde nu-i fierbe oala şi e un imbecil, pe când se străduia cu bună ştiinţă să zâmbească şi să respingă, dând pur şi simplu din cap, puzderia de acuzaţii fără niciun temei. Când începusem să mă plictisesc, am auzit trântindu-se portiera unui automobil. Bărbatul cu pălărie gri se şi înfiinţase, cu ochii aţintiţi asupra noastră. Abia atunci am priceput că juca un rol în toată comedia.

O porni spre noi, ţinând în mână ziarul pe care se prefăcuse că-l citeşte. Cel mai bine mi-aduc aminte de grimasa ce-l schimonosea, umplându-i faţa de riduri, ceva care-şi schimba locul şi forma fiindcă gura îi tremura şi strâmbătura îi aluneca dintr-o parte într-alta a buzelor părând ceva independent şi viu, străin de voinţa lui. Însă tot restul era încremenit, clovn pudrat cu făină sau bărbat fără pic de sânge, cu pielea flască şi

uscată, cu ochii duşi în fundul capului şi nările negre şi vizibile, mai negre decât sprâncenele sau părul sau cravata-i neagră. Păşea cu băgare de seamă, de parcă pavajul i-ar răni picioarele; i-am văzut pantofii de lac, cu talpa atât de subţire că trebuie să fi simţit orice asperitate a străzii. Nu ştiu de ce mă dădusem jos de pe parapet, nu ştiu prea bine de ce m-am hotărât să nu le dau fotografia, refuzându-le cererea în care ghiceam teamă şi laşitate. Clovnul şi femeia se consultau în tăcere: formam un perfect triunghi de nesuportat, ceva ce trebuia să se rupă cu un trosnet. Le-am râs în nas şi am luat-o din loc, presupun că puţin mai încet decât băiatul. În dreptul celor dintâi case, de pe partea pasarelei de fier, m-am întors să-i privesc. Nu se mişcau, însă bărbatul lăsase să-i cadă ziarul; mi-a făcut impresia că femeia, cu spatele spre parapet, îşi trecea mâinile peste piatră, cu clasicul şi absurdul gest al celui hăituit care caută să scape.

Ceea ce urmează s-a petrecut aici, aproape acum, într-o cameră de la etajul cinci. Trecură câteva zile până când Michel a developat fotografiile de duminică; cele cu Conciergerie şi Sainte-Chapellle erau aşa cum trebuiau să fie. Dădu peste două sau trei cadraje de probă de care uitase, peste o tentativă neizbutită de a surprinde o pisică în mod incredibil căţărată pe acoperişul unei vespasiene de pe stradă, precum şi peste poza

cu femeia blondă şi adolescentul. Negativul era atât de bun că pregăti o copie mărită; copia mărită era atât de bună, că mai făcu una mult mai mare, aproape ca un afiş. Nu i-a dat prin cap (acum se tot întreabă de ce) că numai fotografiile de la Consičrgerie meritau atâta osteneală. Din toată seria, instantaneul de la capătul insulei era singurul care-l interesa; fixă copia mărită pe unul din pereţii camerei, şi în prima zi a stat un răstimp privind-o şi aducându-şi aminte, adâncit în operaţia aceea comparativă şi melancolică a evocării acelei realităţi pierdute; amintire încremenită, ca orice fotografie, unde nu lipsea nimic, nici măcar – şi mai ales – neantul, cel care fixa cu adevărat scena. Era acolo femeia, era băiatul, cu copacul înţepenit deasupra capetelor lor, cerul la fel de neclintit ca pietrele parapetului, nori şi pietre amestecându-se în una şi aceeaşi materie inseparabilă (acum trece unul cu marginile ascuţite, aleargă prevestind parcă furtună). Primele două zile am acceptat ceea ce făcusem, de la fotografia în sine până la copia mărită de pe perete, şi nici măcar nu m-am întrebat de ce mă întrerupeam la tot pasul din traducerea tratatului lui José Norberto Allende pentru a regăsi chipul femeii, petele întunecate de pe parapetul podului. Cea dintâi surpriză a fost stupidă; nu mi se năzărise niciodată că, atunci

când privim o fotografie din faţă, ochii repetă întocmai poziţia şi imaginea obiectivului; sunt lucruri de la sine înţelese şi nimănui nu-i trece prin cap să le ia în consideraţie. De pe scaunul meu, cu maşina de scris în faţă, mă uitam la fotografia aflată cam la trei metri, şi atunci mi-a dat prin minte că mă aşezasem exact în vizorul obiectivului. Era foarte bine aşa; fără nicio îndoială, era maniera perfectă să priveşti o fotografie, deşi viziunea pe diagonală ar putea avea farmecul şi chiar descoperirile ei. Tot la câteva minute, bunăoară atunci când nu găseam cum să redau într-o franceză corectă ceea ce José Norberto Allende spunea într-o spaniolă atât de aleasă, îmi ridicam ochii şi priveam fotografia; uneori mă atrăgea femeia, alteori băiatul, sau pavajul pe care o frunză uscată se plasase nemaipomenit de bine pentru a pune în valoare un sector lateral. Atunci îmi luam un răgaz şi pătrundeam încă o dată, cu plăcere, în dimineaţa aceea ce impregna fotografia, îmi aminteam cu ironie de imaginea furioasă a femeii cerându-mi vehement poza, de fuga ridicolă şi patetică a băiatului, de intrarea în scenă a bărbatului cu faţa albă. În fond eram mulţumit de mine însumi; plecarea mea nu fusese chiar strălucită, căci dacă francezii sunt înzestraţi cu harul de a răspunde prompt, nu prea vedeam de ce preferasem să plec în

loc să fac o demonstraţie fără cusur a privilegiilor, prerogativelor şi drepturilor cetăţeneşti. Tot ce era important, cu adevărat important, era că-l ajutasem pe băiat să scape la timp (asta în cazul în care teoriile mele erau exacte, ceea ce nu se dovedise în chip mulţumitor, dar fuga în sine părea s-o facă). Prin amestecul meu îi dădusem ocazia să profite în cele din urmă de teamă făcând ceva spre folosul lui; s-o fi căind acum, dispreţuindu-se, considerând că nu-i un bărbat în toată firea. Mai bine aşa decât compania unei femei capabile să-l privească aşa cum îl privea pe insulă; Michel e puritan uneori, crede că nu se cuvine să corupi prin forţă. În definitiv, fotografia aceea însemnase o faptă bună.

Nu pentru că era o faptă bună mă uitam acum la ea, între două pragrafe ale traducerii. În clipa aceea nu ştiam de ce o priveam, de ce fixasem copia mărită pe perete; poate că aşa se întâmplă cu toate actele fatale, poate că asta e condiţia înfăptuirii lor. Cred că tremurul aproape imperceptibil al frunzelor copacului nu m-a neliniştit, căci mi-am văzut mai departe de o frază începută şi am dus-o la bun sfârşit cum nu se poate mai mulţumitor. Obiceiurile sunt ca un fel de ierbare mari, la urma urmelor o copie mărită de optzeci pe şaizeci seamănă cu un ecran de cinematograf, unde în capătul unei

insule o femeie vorbeşte cu un băiat, iar un copac îşi clatină frunzele uscate deasupra capetelor lor.

Însă mâinile, asta era prea de tot. Tocmai scrisesem: *Donc, la seconde clé réside dans la nature intrinsèque des difficultés que les sociétés* – când am văzut mâna femeii care începea să se strângă încetişor, un deget după altul. N-a mai rămas nimic din mine, o frază în franceză care n-o să se mai sfârşească în veci, o maşină de scris ce cade pe jos, un scaun care trosneşte şi se clatină, ceaţa. Băiatul îşi plecase capul, precum boxerii când nu mai au pic de vlagă şi aşteaptă lovitura fatală; îşi ridicase gulerul scurtei, părea mai mult ca oricând un prizonier, victima perfectă care ajută la dezlănţuirea catastrofei. Acum femeia îi vorbea la ureche, şi mâna i se deschidea din nou, i se aşeza pe obraz, mângâindu-l stăruitor, pârjolindu-l molcom. Băiatul părea mai curând năuc decât speriat, o dată sau de două ori privi iscoditor peste umărul femeii, iar ea îi tot vorbea, explicându-i ceva care-l făcea să se uite întruna spre zona unde Michel ştia foarte bine că se afla maşina cu bărbatul cu pălărie gri, scos cu grijă din cadru dar reflectându-se în ochii băiatului şi (cum oare să se mai îndoiască?) în cuvintele femeii, în mâinile femeii, în prezenţa femeii care părea că îi ţine lui locul. Când l-am văzut pe bărbat că se apropie, că se opreşte în

preajma lor, privindu-i, cu mâinile în buzunare şi un aer pe jumătate blazat, pe jumătate exigent, stăpânul gata să-şi fluiere câinele după ce acesta se zbenguise prin piaţă, am înţeles, dacă asta însemna să înţeleg, ce anume trebuia să se întâmple, ce trebuia să se fi întâmplat, ce-ar fi trebuit să se întâmple în momentul acela, cu oamenii aceia, acolo unde eu ajunsesem să răstorn ordinea lucrurilor, implicat în chip inocent în ceea ce nu se petrecuse dar avea să se petreacă acum, avea să se petreacă chiar acum. Iar ce-mi imaginasem atunci nu era nici pe departe atât de îngrozitor ca realitatea, femeia aceea nu stătea acolo din proprie voinţă, nu mângâia, nu ademenea şi nici nu îndemna pentru plăcerea ei, pentru a-l lua pe îngerul ciufulit şi a se juca alene cu panica şi graţia lui plină de dorinţă. Adevăratul stăpân aştepta, zâmbind cu îngâmfare, sigur de pe acum de rezultat; nu era primul care trimitea în avangardă o femeie spre a-i aduce prizonierii legaţi la mâini cu flori. Restul avea să fie nespus de simplu, automobilul, o casă oarecare, băuturile, ilustraţiile excitante, lacrimile prea târzii, deşteptarea în infern. Iar eu nu puteam face nimic, de data asta nu puteam face absolut nimic. Puterea mea fusese o fotografie, aceea, de acolo, în care ei se răzbunau pe mine arătându-mi făţiş ce avea să se întâmple. Fotografia fusese făcută, timpul se

scursese; eram atât de departe unii de alţii, coruperea se săvârşise cu siguranţă, lacrimile fuseseră vărsate, iar restul nu era decât conjectură şi tristeţe. Dintr-odată ordinea se inversa, ei erau vii, mişcându-se, hotărau şi li se hotăra soarta, se îndreptau spre viitorul lor; iar eu, de pe partea asta, prizonier al altui timp, al unei camere de la etajul cinci, al neputinţei de a şti cine erau femeia aceea şi bărbatul acela şi băiatul, nefiind nimic altceva decât lentila aparatului meu, ceva rigid, incapabil să intervină. Îmi aruncau în faţă batjocura cea mai cumplită, aceea de a lua hotărâri în vreme ce eu stăteam neputincios, aceea ca băiatul să se mai uite o dată la clovnul cu chipul dat cu făină şi eu să pricep că va accepta, că propunerea consta în bani sau în înşelăciune, iar eu nu-i puteam striga să fugă, sau pur şi simplu să-i înlesnesc încă o dată drumul cu altă fotografie, intervenţie neînsemnată, aproape umilă, ce să dărâme schelăria de bale şi parfum. Totul avea să se hotărască acolo, chiar în clipa aceea; era parcă o linişte nesfârşită ce n-avea nicio legătură cu liniştea fizică. Aceea se aşternea, se dezlănţuia. Cred că am strigat, am strigat înfiorător, şi că exact în secunda aceea am înţeles că începeam să mă apropii, zece centimetri, un pas, încă un pas, copacul îşi rotea în cadenţă crengile în prim plan, o pată de pe parapetul podului ieşea din

cadru, faţa femeii, întoarsă spre mine, parcă nedumerită, creştea tot mai mult, şi atunci m-am răsucit puţin, vreau să zic că aparatul s-a răsucit puţin, şi fără a pierde din vedere femeia prinse a se apropia de bărbatul care mă privea cu găvanele negre în loc de ochi, pe jumătate surprins pe jumătate furios mă privea vrând să mă ţintuiască în aer; şi în secunda aceea am izbutit să văd un fel de pasăre uriaşă în afara obiectivului trecând cu o singură fâlfâire de aripi prin dreptul imaginii, şi m-am rezemat de peretele de la mine din cameră, simţindu-mă fericit căci băiatul tocmai scăpase, îl vedeam fugind, din nou în cadru, fugind cu pletele fluturânde în vânt, învăţând în sfârşit să zboare pe deasupra insulei, să ajungă la pasarelă, să se întoarcă în oraş. Pentru a doua oară le scăpa, pentru a doua oară cu îl ajutam să fugă, îl redam paradisului său precar. Am rămas în dreptul lor, gâfâind; nu era nevoie să mă duc mai aproape, jocul se sfârşise. Din femeie nu se mai vedea decât un umăr şi puţin păr, retezat violent de cadrul imaginii; dar cu faţa înainte se afla bărbatul, cu gura întredeschisă unde se vedea tremurând o limbă neagră, şi-şi ridica încet mâinile, apropiindu-le de prim plan, încă o secundă exact în obiectiv, iar apoi el în întregime, o namilă ce făcea să piară insula,

copacul, şi eu am închis ochii nevrând să mai privesc, mi-am ascuns faţa izbucnind în plâns ca un prost.

Acum trece un nor mare alb, ca în toate zilele astea, în tot acest timp de nedrămuit. Nu mai rămâne de spus altceva decât veşnic un nor, doi nori, sau ceasurile îndelungi când cerul e cu desăvârşire senin, dreptunghi imaculat înfipt cu ţinte pe peretele camerei mele. Asta am văzut când am deschis ochii şi mi i-am şters cu degetele; cerul curat, iar apoi un nor ce pătrundea prin stânga, îşi plimba alene graţia şi se destrăma spre dreapta. Şi apoi altul, dar uneori totul devine cenuşiu, totul e un nor uriaş, şi pe neaşteptate izbucnesc picăturile de ploaie, un lung răstimp se vede cum plouă peste imagine, precum un plânset invers, şi încet-încet cadrul se limpezeşte, poate iese soarele, şi din nou apar norii, câte doi, câte trei. Şi porumbeii, uneori, şi câte o vrabie.

(*Traducere: Tudora Șandru-Mehedinți*)

Michel TOURNIER

Amanţii taciturni

EL. YVES OUDALLE. Numele meu. M-am născut la Yport, pe 21 martie 1930, tata era marinar-pescar iar mama se trăgea dintr-o familie cu mulţi copii. Tatăl meu practica pescuitul de coastă cu o barcă pe care-ar fi putut s-o conducă şi singur, dar pe care o exploata împreună cu un tovarăş de-al lui până ce fratele meu mai mare avea să împlinească vârsta la care îi putea fi de ajutor. Prezenţa acestui frate al meu mi-a încrâncenat viaţa. Îl invidiam şi mă apăsa o dorinţă mistuitoare de-a fi mai presus decât el. Soluţia, o aveam în faţa ochilor de fiecare dată când târgul cel mare de miercurea ne aducea la Fécamp, port de vase ce pescuiesc în Terra Nova. Fratele meu pescuia macrou, scrumbie, cochilii Saint-Jacques. Eu aş pescui morun. Pleca în fiecare dimineaţă şi se întorcea seara într-o barcă de şapte metri. Eu m-aş îmbarca pentru patru luni pe un trauler din cele de şaptezeci de metri lungime şi unsprezece lăţime pe care le admiram iarna, când erau aduse la reparat în doc uscat în vederea marii plecări. El nu era decât un mic meseriaş, eu aş fi însă un maestru. M-aş duce pe bancurile din Terra Nova şi din Arctica, în mările cele mai reci din lume, cu

un echipaj de cincizeci de oameni. N-aveam decât un gând, să termin cu şcoala şi să mă-mbarc. Legea interzicea angajarea unui mus sub cincisprezece ani. Ştiam că, totuşi, puteai să pleci şi dacă n-aveai vârsta, sub tutela unei rude. Astfel, datorită unui unchi îndepărtat, căpitan de bord, reuşii să semnez primul contract la vârsta de treisprezece ani.

Nu ştiu cum era viaţa copiilor în uzină, în fundul minelor de cărbune sau izolaţi, pe câmpiile din Beauce, în mijlocul turmelor de oi. Ştiu însă că cea a unui mus pe un vas de pescuit în larg era un iad. Aşa cum scria, liniştit, dicţionarul Larousse de pe vremea aceea la articolul „ţap ispăşitor", „musul era ţapul ispăşitor al echipajului. Pentru a-l exploata, a-l călca în picioare şi a-l sodomiza, bărbaţii de pe vas aveau două argumente: „Toţi am trecut prin asta. O să facă şi el ce-au făcut şi-ăilalţi" şi: „Aşa se-nvaţă meserie". Meserie, asta voia să-nsemne să „enoctezi" morunul, adică să-l goleşti de sânge şi să-l speli în apă multă înainte de a-l arunca în cală. Şi pentru asta trebuie să stai cu mâinile continuu afundate în apa de mare timp de şaisprezece până la douăzeci de ore, cât durează „ziua" de pescuit, şi nu-i greu de imaginat ce cioturi violacee, crăpate, plesnite, roase de saramură ajung aceste mâini, care nu mai par a fi mâini de om. Şi astăzi mai port stigmatele acelei groaznice ucenicii.

Dar munca încă nu-i nimic. Căci „jegosul", aflat pe treapta

cea mai de jos a ierarhiei de la bord, trebuie să stea la dispoziţia echipajului adesea doborât de oboseală, de enervare şi băutură. În mod normal, este ajutorul bucătarului şi aleargă de pe o punte pe alta cu supiere, cafetiere şi gamele, sau împarte în stânga şi-n dreapta zeci de ţigări aprinse care-i umplu gura şi-l asfixiază. Şi nu rareori scurtul lui somn e întrerupt de câteva şuturi care-l scot afară din culcuş ca să-i servească pe cei din tura de noapte. Dar cum aş fi putut să mă plâng? Doar insistasem atâta ca s-ajung acolo! „Tu ai căutat-o, netotule!" Şi, peste toate astea, mai era şi ciudata şi atotputernica solidaritate a echipajului care, fără vreo îndoctrinare politică, ştie bine că este, în bloc, victima unui sistem economic şi social. La fel se întâmplă în toate clasele exploatate... Mizeria şi suferinţa îi fac pe membrii clasei respective cruzi unii faţă de ceilalţi, dar cu toţii ştiu că mizeria şi suferinţele trebuie imputate maşinii şi stăpânilor ei. Pentru pescarii în Terra Nova, stăpânul este armatorul. Pe armator, simplul pescar nu-l vede niciodată, e o lipitoare mitică, un căpcăun ascuns. Îl înfruntă numai căpitanul, după ce se-ncheie pescuitul. Îi face un raport oral în care amestecă cifre şi detalii umane, admiţând încă de la începutul jocului că o rană gravă sau chiar o moarte survenită la bord îl vor impresiona mai puţin decât o campanie deficitară. De modul în care se înfăţişează el acolo depinde reangajarea întregului echipaj şi

chiar şi a lui.

Nu l-am întâlnit pe armatorul meu înainte de a ajunge eu însumi căpitan. Dar aveam şaisprezece ani când cei doi copii ai lui îşi făcură apariţia pe *Frehel*, traulerul cu remorcă ce prospecta coastele abrupte ale Groenlandei de opt zile, fără prea mari rezultate. Atmosfera de la bord era furtunoasă, iar sosirea acestui băiat de optsprezece şi a fetiţei de zece ani, emanaţii ale armatorului, nu putea să pice mai prost. Totuşi, de când o şalupă îi adusese acolo de pe un vas luxos, de agrement, căpitanul se străduia să-i primească pe *Frehel* cu toate onorurile şi să-i iniţieze în tainele marii meserii. Prea absorbit de corvezile mele, nu am avut cine ştie ce răgaz să-i urmăresc în cele patruzeci şi opt de ore pe care le petrecură la bord, dar am fost actorul involuntar al unui incident, datorită căruia, fără îndoială, experienţa deveni pentru ei picantă. Tocmai curăţăm cu peria puntea din spate când apăru secundul cu cei doi vizitatori. Era un colos fără minte, foarte mândru de barba lui neagră, peste măsură de îngrijită şi de trabucurile scumpe din care sugea întruna. Se opri în dreptul meu şi arătă cu degetul chiar spre trabucul care se stinsese. Încurcându-mă în mătură, până la urmă am scos din buzunar bricheta mare de alamă cu petrol, atribut al uneia din îndatoririle mele de mus, şi făcui să ţâşnească din din ea o flacără mare, negricioasă. Spre ghinionul meu, în momentul în care mă apropiam de trabucul

secundului, un tangaj brusc mă aruncă înainte. Flacăra pătrunse sfârâind în frumoasa barbă ferchezuită şi lucioasă. Secundul făcu un salt înapoi scoţând un urlet. La îndemâna lui se afla o putină cu scrumbii, cu un morun mare deasupra. Îl apucă de coadă şi mă lovi cu el peste faţă cât putu de tare. Asta, pe traulere, se numeşte „cravaşa bancurilor", o curea vâscoasă şi ţepoasă cu care toţi ucenicii de pe vase au avut de-a face. Eram prea deprins cu bătăile ca să mai fiu afectat de lovitura asta. Tânărul fiu al armatorului a fost, se pare, mai afectat decât mine. „Vino, Nadège", spuse el făcând cale-ntoarsă împreună cu sora lui. Îi privii cum se îndepărtau, gândindu-mă că dezaprobarea lor n-ar face decât să-mi agraveze cazul în ochii secundului. Cel puţin aflasem prenumele fetiţei.

EA. E-adevărat că mă numesc NADÈGE. Tatăl meu spunea: „I-am ales prenumele ăsta ca s-o oblig să fie încântătoare. Altfel, o va face să fie ridicolă". Or, din cauza acestui prenume am suferit întotdeauna, de parc-ar fi fost unul ridicol, căci eu sunt tocmai opusul femeii „încântătoare". În viaţa unei fetiţe există un moment crucial, o încercare decisivă, în urma căreia nimic nu mai este ca-nainte. Priviţi-le cum se îngrămădesc la ieşirea de la şcoală. Dintr-o singură privire le veţi recunoaşte pe cele nevinovate, care n-au fost supuse acelei încercări. Sunt slăbănoage sau durdulii, graţioase sau stângace, vesele sau

melancolice, dar se vede că nu le pasă, că nici măcar n-au habar. Celelalte, trecute prin încercare, iniţiate, pot fi recunoscute după oglinda pe care-o poartă în fundul sufletului. Acestea şi-au pus într-o zi blestemata întrebarea fatidică şi totuşi atât de neînsemnată: „Oare sunt drăguţă?" În clipa aceea, pe umeri li s-a lăsat toată alienarea condiţiei feminine. Da, femeile ar trebui să militeze, ca să li se acorde, la fel ca şi bărbaţilor, dreptul la urâţenie. Ar trebui să se termine odată şi cu această convenţie abjectă ce impune ca o femeie de mai mult de treizeci de ani să nu fie întrebată ce vârstă are, să se evite chiar şi cea mai mică aluzie, ca şi cum ar fi vorba de o boală ruşinoasă. A proceda astfel înseamnă să împărtăşeşti opinia curentă potrivit căreia o femeie devenită adultă, şi care a încetat deci să mai fie o pradă proaspătă şi râvnită, e numai bună de aruncat la gunoi.

Oare sunt drăguţă? Nu oglinzii mele i-am pus această întrebare, ci mamei. Aveam unsprezece ani. Ea mă orbea cu frumuseţea, cu eleganţa, cu arta ei de-a se purta în lume. Ieşeam de la oculistul care tocmai îmi pusese pe vârful năsucului o pereche de ochelari mari de bagá. Trebuie să fiţi de acord că întrebarea nu mai putea fi ocolită. Mă uitam cu înfrigurare în toate vitrinele, încercând să-mi zăresc în ele imaginea. În mod normal, ar fi trebuit să întreb: oare îmi stă bine cu ochelarii ăştia? „Întrebarea crucială" profită oarecum

de asemănarea cu această întrebare anodină pentru a i se strecura în loc: „Oare sunt drăguţă?” Şi-acum mai aud răspunsul mamei. Răspunsul acela mi-a rămas tatuat pentru totdeauna pe piele: „Nu, dar ai un aer simpatic şi inteligent, şi asta face mai mult”. Eram disperată. Căci a fi simpatică şi inteligentă nu însemna nimic pentru mine. Nu exista decât o singură alternativă: drăguţă sau nefericită. Mama, cu un cuvânt, tocmai mă hărăzise nefericirii. „Face mult mai mult.” Cum oare aş fi putut crede această afirmaţie aruncată cu o dezinvoltură seducătoare, în vreme ce mama părea să fi pus totul în joc pentru a demonstra celorlalţi şi, fără îndoială, şi ei însăşi că, deşi se născuse la Fécamp şi se trăgea din mai multe generaţii trăite în ţinutul Caux, asta nu însemna că nu era una dintre femeile cele mai strălucitoare ale societăţii internaţionale a armatorilor?

Simpatică şi inteligentă în loc de drăguţă şi elegantă. Mi-au trebuit ani de zile ca să mă pot obişnui cu gândul că acesta mi-e destinul. Am sfârşit prin a accepta că, deşi nu era „mult mai bine”, nu era nici neapărat un blestem. Mai ales că aceste două calităţi par să se excludă uneori. Să fie un semn de inteligenţă? Am un simţ ascuţit al prostiei şi un fler care nu dă greş în privinţa asta. Cât despre oamenii la care-am reperat-o, oscilez între o respingere imediată, radicală şi fără drept de apel şi o indulgenţă amuzată, un dispreţ amestecat cu înduioşare. „Te

rog: fii frumos şi taci!" I-am pus pe mulţi pe fugă cu această rugăminte.

Cum aerul meu inteligent şi ochelarii păreau să mă predestineze, am făcut studii: o licenţă în literatura clasică la facultatea din Rouen. Acolo l-am întâlnit pe Alexis, care se pregătea pentru agregaţia de filosofie. Filosofii sunt nişte profesionişti ai inteligenţei. Ceea ce alţii cultivă ca amatori, spiritul, subtilitatea, fineţea, penetraţia, intuiţia, viziunea sintetică, pentru ei reprezintă profesiunea însăşi. Cu asta m-a avut. Îmi imaginez că puţine fete au fost seduse de lectura comentată a unor pagini de Leibniz, Kant, Hegel, Heidegger. Asta mi s-a întâmplat mie. Acum, după atâta vreme, mi se pare caraghios, dar nu mi-e ruşine. Ne-am căsătorit. Mult prea tineri, după părerea unanimă a familiilor noastre. Tulburările din Mai 1968 ne-au apropiat, apoi ne-au despărţit. E greu ca un cuplu să supravieţuiască unei asemenea experienţe. Nu mai conteneam să-mi bat joc de ardoarea revoluţionară a lui Alexis. E adevărat că, dintotdeauna, îşi concepuse rolul său de profesor de filosofie într-un sens socratic, hărăzit să trezească spiritele, să neliniştească, să nască tulburări. Salută acel Mai 68 ca pe propria lui înscăunare. Eu vedeam altfel lucrurile. De fapt, pentru el totul se rezolva prin discursuri, printr-un potop de vorbe de nestăvilit care mătura totul în cale, obstacolele, adversarii şi simplul bun simţ. Confunda noţiunile de a lua

puterea şi a lua cuvântul, iar eu nu pierdeam nicio ocazie de a-i arăta acest lucru.

Copleşită de ridicol, m-am retras la Fécamp, în sânul familiei. Oamenii din ţinutul Caux trec drept taciturni, şi-aceasta era calitatea pe care o apreciam cel mai mult după verbozitatea şaizecioptistă. M-am dus să mă refac la ţară, am trecut la regim de pâine goală, dar de băut beam, căci păstrasem obiceiul, deprins în Cartierul Latin, de-a petrece ore întregi în cafenea. Lumea bună din Fécamp era scandalizată văzându-mă cum bat bistrourile din centru sau din port. Aşa l-am întâlnit pe Oudalle. Recruta un echipaj pentru vaporul pe care tocmai fusese numit comandant de Uscătorie[1]. Stătea în fundul cafenelei la o masă la care candidaţii veneau cu actele unul după altul, ca la spovedanie. Masiv, domol, cu privirea albastră pe sub sprâncenele blonde, Oudalle părea la fel de vorbăreţ ca şi un urs alb de la polul Nord. Mi-a plăcut de el imediat. Mai târziu, mi-am amintit că nu era prima noastră întâlnire. În urmă cu douăzeci de ani, în timpul unei croaziere pe care-o făceam în familie pe unul din iahturile Companiei, tatăl meu ne trimisese, pe fratele meu şi pe mine, să petrecem două zile pe un trauler din flota noastră, care lucra prin

[1] La Sécherie (în orig.) – nume familiar dat companiei generale de pescuit în larg (n. ediţiei fr.).

apropiere. Lucrul ăsta făcea parte din educaţie. Încă din primele clipe, mă şocase atmosfera impregnată de-o brutală tristeţe care domnea în acea ocnă plutitoare. Acolo am fost martora unei scene violente: secundul îl lovi peste faţă cu un morun pe tânărul mus care fusese cât pe ce să-i ardă faţa încercând să-i aprindă trabucul. Cu siguranţă, nu l-aş fi recunoscut pe acel adolescent în ursul alb din cafenea, dar el îmi auzise prenumele – un prenume destul de rar ca să nu-l poată uita, mai ales că şi împrejurările în care-l aflase erau destul de deosebite.

Am avut ocazia să vorbesc cu el despre sentimentele, prin forţa lucrurilor ostile, pe care le nutresc lucrătorii de pe mare faţă de cei ce le sug sângele şi care sunt, pentru ei, armatorii. Dar noi – copiii Căpcăunului – crescuserăm în cultul oamenilor „Marii meserii", al acelor pescari din Islanda celebraţi de o pleiadă de scriitori, de la Victor Hugo, continuând cu Pierre Loti şi Joseph Conrad, până la Roger Vercel. Era vorba aici de epopeea noastră familială, de lumea noastră, grandioasă şi întunecată, cu eroii şi netrebnicii ei, şi mai ales de flotila noastră de vapoare cu pânze, apoi cu aburi şi acum cu motoare diesel pe care Compania le armase în aproape un secol de existenţă şi ale cărei machete scrupulos de exacte împodobeau vitrinele marelui birou al Uscătoriei. Toate acestea jucau, desigur, un rol important în sentimentele mele faţă de Oudalle.

A plecat în larg la trei săptămâni după prima noastră întâlnire şi, în timpul celor cinci ani care au urmat, am fost fericită să-l aştept, să mă gândesc la el, să-i scriu, nu fără ca o alta în mine să râdă, batjocoritoare, de acest rol de nevastă de pescar, virtuală văduvă, rătăcind pe ţărmurile pustii în văl cernit, rol pe care-mi plăcea să-l joc. De ce să neg? Eram pasionată de literatură – şi sunt în continuare – şi mă gândeam nu fără emoţie la Gaud, personajul din romanul lui Pierre Loti, care se stinge de dragoste, în singurătate, în timp ce Yann al ei navighează pe mările îngheţate. Mai ales unul din pasajele romanului mă tulbura prin mireasma lui de fetişism care suiprinde într-o carte atât de naivă: *Atingea deseori hainele lui Yann, frumoasele lui haine de nuntă, despăturindu-le, împăturindu-le la loc, ca o maniacă, – mai ales una din bluzele lui, de lână albastră, care-i păstrase forma trupului; dacă o aruncai uşor pe masă, desena ea singură, de parcă aşa îi era obiceiul, conturul umerilor şi-al pieptului său.*

EL. Unchiul meu îmi spunea că un marinar în Terra Nova n-ar trebui să se-nsoare niciodată. E vorba aici, evident, de soarta soţiei neglijate trei sferturi din an, singură acasă cu copiii. Pentru ca tatăl lor să nu devină un străin, le vorbeşte despre el cât mai mult. Dar ce le mai poţi spune atâta amar de vreme, dacă nu ai o imaginaţie de romancier? Şi nici ea nu trebuie să

facă din cel absent un sfânt, un erou, un geniu al binelui. Căci vine apoi marea încercare a întoarcerii, dificila lui reintegrare într-un mediu care s-a desprins cu absenţa lui. Poveştile sale cu gheţari, cu furtuni şi cu peşti îi plictisesc pe comeseni iar el, la rândul lui, nu mai este la curent cu viaţa de zi cu zi a celor, de prin împrejurimi. De câte ori plecarea tatălui într-o nouă cursă nu e aşteptată cu nerăbdare de toată lumea!

Sunt nevoit să constat că dificultatea marinarului de a trăi în cuplu se manifestă tocmai în conversaţie. Tot stând despărţiţi, nu prea mai au ce să-şi spună.

Cazul meu era complicat de o dimensiune socială sau, cel puţin, profesională. Marinarul care o ia în căsătorie pe fiica armatorului trece în ochii confraţilor să-i drept un transfug, aproape un trădător. Cu atât mai mult cu cât este bănuit că ascultă de mirajul banilor. Echipajele de pescuit în larg provin rareori din Fécamp. Fécamp este oraşul, domeniul armatorilor. Pescarii, în schimb, provin din târgurile şi satele din regiunea Caux. Ei aparţin aceloraşi pături sociale defavorizate ca şi cei din agricultură. Pentru că m-am născut la Yport (care numără vreo mie de locuitori), sunt considerat aproape un burghez. M-am însurat deci cu o domnişoară de la oraş. Pe deasupra şi bogată, şi educată. Divorţată, e drept, dar de un tip cu agregaţie de filosofie. Aş fi avut de ce să fiu intimidat dacă aş fi fost la prima tinereţe. Numai că marea meserie mă ţinuse,

multă vreme celibatar, şi numai după ce-mi obţinusem brevetul de căpitan la Şcoala de hidrografie şi pescuit din Fécamp m-am gândit să mă însor. Fără îndoială, voiam să mă prezint cum trebuie în faţa noii mele familii şi să am măcar o caschetă cu galoane pe care să i-o arăt logodnicei mele. Încă o concesie făcută celor bogaţi. Numai că toţi aceşti ani petrecuţi în mijlocul echipajului, numai printre bărbaţi, nu au însemnat şi o pregătire pentru viaţa conjugală. În mintea lui Nadège dispuneam la început de un oarecare capital mitologic. Ea fusese crescută în sânul acestei dinastii de armatori în cultul pescuitului în larg. Mă asculta pasionată când îi povesteam despre isprăvile mele în larg. Cu timpul, capitalul s-a epuizat. Pasiunea ei s-a preschimbat în respect. Apoi, singurul lucru pe care mi l-a mai oferit a fost răbdarea. Iar răbdarea îşi are limitele ei...

EA. Şi totuşi, e adevărat că facem parte din acelaşi mediu, iar lucrul ăsta se simte în raporturile dintre noi. Adu-ţi aminte. Într-o zi ai îndrăznit să-mi faci o declaraţie care ar fi sunat într-un mod cu totul ciudat în urechile oricărei alte femei. Eram goală, în picioare în faţa ta. Mâinile ţi se plimbau pe corpul meu cu o minunată încetineală. Mi-ai spus...

EL. Eşti frumoasă ca un morun!

EA. Eram încântată în virtutea francmasoneriei căreia îi aparţineam amândoi, şi al cărei semn este acest cuvânt.

EL. Morun, merluciu, batog tânăr, egrefin, batog uscat, narvaga, cod... Aveam tot atâtea cuvinte pentru acest peşte-fetiş câte are arabul pentru cămilă. Şi e adevărat că tare mai e frumos morunul nostru, cu cele trei înotătoare dorsale, cu cele două înotătoare anale, cu rochia-i împodobită cu nervuri şi pete de leopard şi mai ales...

EA. ... mai ales cu bărbia lui mustăcioasă care-i întruchipează sensibilitatea şi umorul.

EL. La urma urmelor, un vânător are foarte bine voie să-i spună soţiei căprioara mea sau prepeliţa mea. Şi pe urmă, ce... Ondine, Mélusine, Sirenele. Femeia-peşte îşi are legenda, prestigiul ei!

Din nefericire, un eveniment avea să ne tulbure francmasoneria şi, în acelaşi timp, viaţa mea personală. Tocmai făceam escală la Saint-Pierre-et-Miquelon când, pe 23 martie 1973, primii o telegramă laconică şi fără drept de apel:

Navă dezarmată definitiv la încheiere cursă. A nu comunica informaţia echipajului. Semnat: Morunul.

Degeaba încercasem să mă obişnuiesc cu gândul acestui sfârşit brusc venind de la Fécamp, capitala morunului, lovitura era oricum brutală. Dar cum să le porţi pică acelor vechi familii de armatori din Fécamp pentru că-şi iau mâna de pe tine după o luptă distrugătoare cu timpul? Batogul sărat, aliment al săracilor şi produs de săraci lasă locul codului îngheţat sau congelat în momentul în care bancurile epuizate de o exploatare intensă sunt din ce în ce mai rare. Cele mai multe din traulerele de pescuit în larg sunt aruncate la fiare vechi. Iar eu, mă-ntorc pe uscat şi mă trezesc şomer la patruzeci şi trei de ani. Iată-mă deci pământean sută la sută şi soţ cu normă întreagă. Ce întorsătură!

Tu ai reacţionat printr-o hotărâre care, numai cu timpul am înţeles acest lucru, te costa atunci şi pe care o luaseşi pentru mine, pentru a mă salva, pentru a salva cuplul nostru. La şase luni după întoarcerea mea definitivă, încuiai frumosul nostru apartament cu ferestrele ce dominau portul Fécamp şi ne instalam la Grouin-du-Sud, lângă Avranches, într-o casă de vară a familiei pe care-ai restaurat-o ca să poată fi locuită tot anul. Această peregrinare de la un capăt la altul al Normandiei avea un scop foarte precis: să mă îndepărteze de mediul din Fécamp, unde criza şi descompunerea profesiunii mele întreţineau o atmosferă insuportabilă şi, mai ales, să-mi arate sub o formă nouă marea, de care mă lipsise încheierea carierei

mele.

Sub o formă nouă, da, şi asta-i încă puţin spus! Căci în ţinutul Caux nu se cunoaşte cuvântul plajă cu ceea ce evocă el din fineţea nisipului şi fauna vilegiaturiştilor. Faleze înalte, de cretă, roase continuu de valuri şi de intemperii care smulg din ele frânturi de rocă, plaje pline de galeţi pe care resacul îi rostogoleşte cu un huruit de greblă, acesta este malul mării de la noi. Mărturisesc, fără să-mi fie ruşine, că nu ştiu să înot, eu, care am în spate atâţia ani de navigaţie. Scăldatul, bronzatul şi alte asemenea zbenguieli estivale, ca şi acel talmeş-balmeş al aşa-zisului pescuit submarin cu măşti, labe, combinezoane, puşti şi sticle, cu oxigen, toate astea sunt ocupaţii de parizieni, de bogătani trândavi ce vin să se joace câteva zile cu oceanul. Noi nu ştim să ne jucăm cu oceanul.

La Grouin am descoperit opusul mării, opusul oceanului: refluxul şi modul lui de folosire, pescuitul pe jos. Pescuitul propriu indigenilor, neştiut de cei veniţi în vacanţă, care se practică încălţat cu espadrile vechi bine strânse pe picior, îmbrăcat sumar, şi care cere o profundă complicitate cu „liziera", acea zonă ambiguă, litigioasă, magică, rând pe rând acoperită şi descoperită de oscilaţiile nivelului mării.

Pescarul pedestru trăieşte în ritmul mareelor. Pentru el sunt mai importante orele fluxului şi refluxului decât cele ale răsăritului şi apusului de soare. El se supune marelui şi

misteriosului orologiu astronomic, ale cărui cifre se numesc solstiţii, echinocţii, maree vii, sizigii. *Anuarul oficial al mareelor* pe care-l ţine la căpătâi îi stabileşte cu luni înainte ziua în care va trebui să prevadă un picnic pe plajă, să se trezească la ora trei dimineaţa sau să stea pe loc fiindcă e vremea fluxului slab.

Cum frumosul meu trauler modern cu capacitatea de 1485 de tone-registru fusese trimis la casare, mă deghizez în vagabond şi pornesc în expediţie cu găleată, cutie cu sare, cazma, traistă, harpon mare, coş, năvod de crevete, fără să uit cumva sticla în care să aduc apa de mare pentru a le găti, dar plec la drum mai ales cu inima tresăltând deja de acea bucurie a îndelungatelor ore de hoinăreală prin stufărişuri, locuri mâloase, băltoace, stânci, lagune şi nisipuri mişcătoare. Diseară o să răstorn pe masa din bucătărie arici de mare şi scoici, caracatiţe şi crabi de ţărm, cuţite de-mare şi midii şi, dacă ne vor binecuvânta zeii mărilor, un homar cu cleşti greoi, albaştri, şi cu o detentă caudală de temut.

EA. La început, m-am crezut datoare să te însoţesc în expediţiile tale şi, fără îndoială, în ce te priveşte, şi tu te-ai străduit sincer să mă asociezi plăcerilor tale de pescar. Dar a trebuit până la urmă să recunoaştem că era vorba de plăceri solitare, de bucurii egoiste pe care, dorind să le împărtăşeşti cu cineva, le distrugi. Eforturile tale de a mă sili să fiu gata la ora

prevăzută de teribilul *Anuar oficial al mareelor*, ca să mă-nveţi să scot din ganga lui de nisip cuţitul-de-mare – *solen ensis*, cum precizezi tu cu o pedanterie de autodidact – cu ajutorul unui fir de oţel rigid terminat printr-un vârf de plumb conic, să mă hotărăsc în sfârşit să-mi strecor mâna goală pe sub coama de iarbă-de-mare a unei stânci şi să prind corpul puternic, rece ca gheaţa, al unei caracatiţe sau al unui ţipar-de-mare, să... să... să... nu mai ştiu, atât de puţine urme lăsau toate acele sfaturi şi dojeni care plouau continuu asupra mea, da, toată acea zadarnică ucenicie până la urmă mai mult ne-a despărţit în loc să ne apropie. Şi-apoi a venit şi lovitura de graţie – acea întâlnire extraordinară cu Patricio Lagos, ale cărui invenţii au căpătat pentru noi valoare de simboluri.

EL. Era într-o dimineaţă senină de septembrie, după o maree de echinocţiu, când micul golf arăta pustiit, rătăcit, aproape patetic. Mergeam pe o plajă acoperită cu oglinzi de apă în care fremătau peşti plaţi, şi presărată cu scoici neobişnuite, buccine, negişori, haliotide, palurde.

Dar cum nu prea aveam chef de pescuit, ne uitam mai ales în direcţia coastei dinspre sud, învăluită într-o ceaţă lăptoasă. Da, în aer plutea misterul, aproape drama, şi n-am fost prea surprins când mi-ai arătat, la vreo sută de metri mai încolo, două trupuri înlănţuite acoperite de nisip. Am alergat îndată

înspre ceea ce credeam a fi nişte cadavre de înecaţi. Dar nu erau înecaţi acoperiţi de nisip. Erau două statui sculptate în nisip, de o stranie şi sfâşietoare frumuseţe. Trupurile stăteau încolăcite într-o uşoară adâncitură, încinse cu o fâşie de pânză cenuşie, murdară de mâl, care le făcea să pară şi mai adevărate. Privindu-le, gândul te ducea la Adam şi Eva înainte ca Dumnezeu să insufle viaţă în nările lor de lut. Te puteai gândi şi la acei locuitori din Pompei, cu trupurile lor mineralizate de ploaia de cenuşă a Vezuviului. Sau la oamenii din Hiroshima, vitrificaţi de explozia atomică. Chipurile lor arămii, presărate cu paiete de mică, erau întoarse unul către celălalt, dar distanţa ce le despărţea era de netrecut. Numai mâinile şi picioarele li se atingeau.

Am rămas o clipă în faţa acelor două trupuri neînsufleţite, ca lângă un mormânt de curând deschis. În momentul acela a ţâşnit din nu ştiu ce ascunziş nebănuit un fel de drăcuşor caraghios, cu pieptul şi cu picioarele goale, îmbrăcat în nişte blugi cu franjuri. Începu să danseze cu graţie, făcând gesturi largi din braţele-i ce păreau că ne salută, apoi că se apleacă înspre cele două trupuri care zăceau, ca pentru a le culege şi a le înălţa pe urmă către cer. Plaja pustiită în urma refluxului, lumina palidă, cuplul de nisip, nebunul care dansa, toate acestea de învăluiau într-o nălucire melancolică şi ireală. Şi deodată dansatorul a împietrit, căzut parcă în extaz. Apoi s-a

înclinat, a îngenuncheat, s-a prosternat în faţa noastră sau, mai curând – după cum ne-am dat seama – în faţa unei apariţii din spatele nostru. Ne-am întors. Din dreapta, stânca Tombelaine se înălţa din ceaţă. Dar, mai cu seamă, plutind precum un miraj saharian deasupra norilor, insuliţa Mont-Saint-Michel strălucea cu toate ţiglele ei roşii, cu toate vitraliile piramidei ei abaţiale.

Timpul se oprise. Trebuia să se întâmple ceva care să-l pună din nou în mişcare. O uşoară atingere mă gâdilă în tălpi. O limbă înspumată îmi linge degetele de la picioare. Ascultând cu atenţie, percepem foşnetul nesfârşit al mării ce se târăşte făţarnică spre noi. În mai puţin de-o oră, acea imensă întindere dezgolită, aflată în bătaia vântului şi-a soarelui, va fi înapoiată adâncurilor verzui şi primitoare.

— Dar or să fie distruşi! ai strigat tu atunci.

Dansatorul se înclină în semn de încuviinţare cu un zâmbet mâhnit. Apoi se ridică dintr-un salt şi începu să mimeze întoarcerea fluxului, de parcă ar fi vrut să-l însoţească, să-l încurajeze, chiar să-l provoace prin dansul lui. La fel fac şi vrăjitorii africani ca să aducă ploaia sau să alunge demonii. Iar marea îl ascultă, ocoleşte la început marginile adânciturii în care zăceau cei doi, apoi găseşte spărtura, lasă să se strecoare înăuntru un nevinovat firicel de apă, apoi două, trei. Mâinile împreunate fură atinse primele, şi se desprinseră una de alta,

lăsând să atârne cioturi de încheieturi frânte. Priveam îngroziţi acea dizolvare capricioasă, inexorabilă a cuplului pe care continuam să-l simţim uman, apropiat nouă, premonitoriu poate. Un val mai puternic se abătu asupra capului femeii luându-i jumătate din faţă, apoi veni rândul umărului drept al bărbatului să fie distrus, iar noi îi găseam şi mai emoţionanţi, aşa mutilaţi cum erau.

Câteva minute mai târziu eram nevoiţi să batem în retragere şi să părăsim cupa de nisip în care se roteau vârtejuri înspumate. Dansatorul ne însoţea şi se dovedi că nu era nici nebun, nici mut. Numele lui era Patricio Lagos şi venea din Chile, tocmai din insula Chiloé, unde s-a născut, şi care se află în sudul coastei chiliene. E populată de indieni specializaţi în exploatarea pădurilor. Studiase în acelaşi timp sculptura şi dansul la Santiago, apoi se expatriase în acest ţinut îndepărtat. Problema timpului îl obseda. Dansul, artă a clipei, efemeră prin natura ei, nu lasă nicio urmă şi suferă de a nu se putea înrădăcina în vreo continuitate. Sculptura, artă a eternităţii, sfidează timpul căutând materiale indestructibile. Dar, prin aceasta, ajunge până la urmă tot la moarte, căci marmura posedă o vocaţie funerară evidentă. Pe coastele Mării Mânecii şi ale Atlanticului, Lagos descoperise fenomenul mareelor, guvernat de legi astronomice. Or, mareea ritmează jocul dansatorului de pe plajă şi îmbie, în acelaşi timp, la practicarea

unei sculpturi efemere.

— Sculpturile mele de nisip sunt vii, afirma el, iar dovada este faptul că mor. Ele sunt opusul statuii din cimitir, care este eternă pentru că e lipsită de viaţă.

Sculpta astfel cu înfrigurare cupluri în nisipul abia descoperit de reflux, căci una şi aceeaşi inspiraţie îl făcea şi să danseze, şi să sculpteze. Era important ca Opera să fie încheiată în răstimpul dintre flux şi reflux, căci acel răstimp trebuia să fie o paranteză de odihnă şi de meditaţie. Marele moment era, însă, întoarcerea fluxului şi îngrozitoarea ceremonie a distrugerii operei. Distrugere lentă, minuţioasă, nemiloasă, voită de un destin astronomic şi care trebuia să fie însoţită de un dans liric şi sumbru. „Celebrez patetica fragilitate a vieţii", spunea el. Şi-atunci, tu i-ai pus o întrebare primordială pentru noi, la care el a dat un răspuns obscur şi misterios, cred eu.

EA. Da, am ridicat problema tăcerii. Căci, după datinile şi obiceiurile noastre, dansul este însoţit de muzică şi, într-un anume fel, el nu este decât muzica încarnată, muzica întrupată. Astfel, acel dans pe care-l executa tăcut în jurul cuplului ce zăcea în nisip avea în el ceva paradoxal, ceva insolit. El a respins, pur şi simplu, cuvântul tăcere. „Tăcerea? a spus el mirat, dar nu există tăcere! Natura detestă tăcerea, tot aşa cum are oroare de vid. Ascultaţi plaja în timpul refluxului:

gângureşte prin miile de buze umede întredeschise spre cer. *Volubilă*. Pe vremea când învăţam franceza, m-am îndrăgostit de acest cuvânt graţios şi ambiguu. I se potriveşte rochiţei-rândunicii, a cărei tulpină subţire se înfăşoară la nesfârşit în jurul altor plante mai robuste din jur pe care, până la urmă, le sufocă sub bogăţia ei delirantă, presărată cu pâlnii albe. Valul este şi el volubil. Înlănţuie cu tentaculele-i lichide pieptul şi coapsele amanţilor mei de mâl. Şi îi distruge. Este sărutul morţii. Dar valul este volubil şi prin gânguritul acela copilăresc şi şoptit atunci când se revarsă peste mâl. Îşi strecoară limbile lui sărate printre nisipuri scoţând suspine jilave. Ar vrea să vorbească. Îşi caută cuvintele. E un prunc ce gângăveşte în leagăn".

Şi a rămas în urmă, iar când am ajuns pe plajă ne-a părăsit cu un gest discret de adio şi cu un zâmbet trist.

EL. E cam nebun sculptorul tău dansator, dar e-adevărat că, traversând Normandia de la est la vest, emigrând din galeţii de la Fécamp înspre nisipurile de la Mont-Saint-Michel, am schimbat şi vuietul oceanului. Talazurile coastelor din Caux macină miliarde de pietricele într-un huruit asurzitor. Aici mareea murmură înaintând cu paşi de pescăruş.

EA. Acea falsă tăcere nu ţi-a mers. La Fécamp, am iubit un

bărbat taciturn. În tine se afla condamnarea întregii vorbării convenţionale cu care se înconjoară oamenii în raporturile dintre ei. Bună ziua, bună seara, ce mai faci, foarte bine, dar dumneavoastră, ce vreme groaznică... Ucideai toată trăncăneala asta cu o privire de plumb. Aici ai devenit ţâfnos. În tăcerile tale eşti urâcios, în monologurile tale se simte că bombăni.

EL. Atenţie! N-am condamnat niciodată expresia „ce vreme urâtă!" Nu cred că e inutil să vorbeşti de ploaie şi de timp frumos[1]. E un subiect foarte important pentru marinari. Eu găsesc în buletinele meteo multă poezie lirică. Chiar aşa. Cuvintele rostite trebuie să se potrivească cu cerul şi cu marea. Cuvintele din Fécamp nu sunt în armonie cu aerul din Avranches. Aici e vorba de ceva ca o chemare dulce şi perfidă, o solicitare la care nu pot să răspund.

EA. Aici suntem despărţiţi de o imensă plajă de tăcere care sporeşte cu refluxul de fiecare zi. Marea logoree din Mai 68 mă făcuse să visez la o înţelepciune laconică, la cuvinte cumpănite, rare, dar pline de-nţeles. Noi ne cufundăm într-o muţenie

[1] Scriitorul foloseşte aici la propriu expresia figurată *parlez de la pluie et du beau temps* = a vorbi de una, de alta (n.tr.).

apăsătoare, la fel de goală ca şi acea verbozitate studenţească.

EL. Mi-ar plăcea să ştiu ce vrei. Acum nu mai conteneşti să-mi reproşezi că tac. Nu dai înapoi de la niciun atac, oricât ar fi el de jignitor.

EA. Asta ca să te smulg din tăcerea ta. Caut criza, izbucnirea, scena de familie. Ce-i aia o scenă de familie? Este triumful femeii. Atunci când femeia a reuşit, în sfârşit, tot hărţuindu-l, să-l scoată pe bărbat din tăcerea lui. Şi-atunci el ţipă, tună şi fulgeră, înjură, iar femeia se lasă scăldată cu voluptate de acea aversă verbală.

EL. Ţi-aduci aminte ce se spune despre contele de Carhaix-Plouguer? în societate, el şi soţia lui dau impresia că se înţeleg perfect. Schimbă doar cuvintele necesare ca să nu dea de bănuit. E-adevărat, niciun cuvânt în plus. Căci asta nu e decât o faţadă. Contele, aflând că soţia lui îl înşela, i se adresă pentru ultima oară comunicându-i hotărârea lui de a nu mai vorbi niciodată cu ea între patru ochi. Dar, lucru extraordinar, în ciuda acestei muţenii, el a găsit totuşi mijlocul de a-i face trei copii.

EA. Eu nu te-am înşelat niciodată. Dar îţi amintesc că ţi se

întâmplă să nu-mi acorzi nici măcar acel minim de cuvinte necesar pentru a nu trezi bănuieli. Duminica mergem de obicei să luăm prânzul într-un restaurant de pe coastă. Câteodată mi-e atât de ruşine de muţenia noastră, încât îmi mişc buzele în tăcere, pentru ca ceilalţi clienţi să creadă că vorbesc cu tine.

EL. Într-o dimineaţă când luam micul dejun...

EA. Îmi amintesc. Erai cufundat în cititul ziarului. Dispăruseşi în spatele ziarului desfăcut în chip de paravan. Poate fi cineva mai prost crescut?

EL. Ai apăsat pe clapa de pornire a unui mic magnetofon pe care tocmai îl puseseşi pe masă. S-a auzit atunci un concert de fluierături, horcăituri, gâlgâituri, răsuflări şi sforăituri, totul organizat, ritmat, cu întoarcere la punctul de plecare şi reluarea întregii game. Te-am întrebat: „Ce-i asta?" Iar tu mi-ai răspuns: „Ăsta eşti tu când dormi. E tot ce ai să-mi spui. Şi-atunci, înregistrez.

— Eu, sforăi? – Evident că sforăi! Dar nu ştii. Acum poţi s-auzi. E un progres, nu?"

EA. N-am spus totul. Împinsă de tine, de sforăitul tău nocturn, m-am informat. În mine încă mai somnolează

studenta care-am fost. Am descoperit o ştiinţă, roncologia, o încercare de definire a sforăitului nocturn. Iat-o: „Zgomot inspiratoriu în timpul somnului, provocat în momentul pătrunderii aerului de avea vibraţie a vălului palatin sub efectul conjugat şi simultan al aerului care soseşte prin nas şi al aerului care se năpusteşte prin gură”. Asta e. Adaug că acest tremur al vălului palatin este foarte asemănător cu cel al pânzei de corabie zbârnâind în vânt. După cum vezi, e tot o problemă de navigaţie.

EL. Sunt sensibil la această escapadă nautică, dar vreau să-ţi amintesc că n-am navigat niciodată pe o corabie cu pânze.

EA. Cât despre remediile propuse de roncologie, cel mai radical este traheotomia, adică deschiderea unui orificiu în trahee pentru ca respiraţia să se facă în afara căilor nazale normale. Dar mai există şi uvulo-palato-faringo-plastia – pentru cei iniţiaţi u. p. f. p. – care constă în a rezeca o parte a vălului palatin, inclusiv a omuşorului, şi a-i înlătura vârfurile pentru a limita astfel posibilităţile de vibraţie.

EL. Ar trebui să li se spună tinerilor la ce se expun prin căsătorie.

EA. Şi asta reciproc. Cum să poată bănui o tânără ce zgomot de locomotivă cu aburi emite făt-frumosul pe care-l iubeşte? Totuşi, ăsta-i adevărul: în lungile ceasuri nocturne petrecute alături de un sforăitor pe cinste, ea îşi construieşte o filosofie destul de amară.

EL. Şi ce spune filosofia asta roncologică?

EA. Că un cuplu se construieşte încet-încet de-a lungul anilor şi că acele cuvinte pe care le schimbă cei doi capătă, cu timpul, o importanţă din ce în ce mai mare. La început, gesturile sunt de ajuns. Apoi dialogul câştigă în suprafaţă. Trebuie să câştige şi în adâncime. Cuplurile mor când nu mai au ce să-şi spună. Relaţiile mele cu un bărbat încetează în seara în care, întâlnindu-mă cu el după o zi petrecută în altă parte, nu-mi mai vine să-i povestesc ce-am făcut, şi nici pe el n-am chef să-l aud spunându-mi cum şi-a petrecut acele ore fără mine.

EL. E adevărat că n-am fost niciodată vorbăreţ. Dar ţi se întâmplă destul de des să mă întrerupi când spun câte-o poveste, pentru că nu te interesează.

EA. Pentru c-ai mai povestit-o de-o sută de ori.

EL. Într-o zi mi-ai făcut, în legătură cu asta, o propunere diabolică, şi chiar şi astăzi mă mai întreb dacă vorbeai serios. Mi-ai propus să-mi numerotez poveştile. Din momentul acela, în loc să spun una de la început până la sfârşit cu toate nuanţele de rafinament ale unui bun povestitor, m-aş fi putut mărgini să spun ce număr are, iar tu ai fi înţeles îndată despre ce e vorba. Dac-aş fi spus 27, tu ai fi găsit în memorie povestea cu câinele bunicii îmbrăcat din greşeală pe şalutierul meu şi revenit la Fécamp cu o vedetă militară. Când aş fi anunţat numărul 71, ne-am fi gândit amândoi în tăcere la prietenia atât de fidelă a celor doi pescăruşi pe care-i salvasem şi-i hrănisem pe un vas şi care au ştiut să mă regăsească pe o altă navă. La numărul 14 ne-ar fi venit în minte odiseea bunicului cu ocazia unicei lui vizite la Paris. Şi atunci de ce-mi mai reproşezi că tac?

EA. Îţi ştiu toate poveştile şi le povestesc chiar mai bine decât tine. Un bun povestitor trebuie să ştie să fie mereu nou.

EL. Nu neapărat. Repetiţia face parte din joc. Există un ritual al povestirii pe care-l respectă copiii, de exemplu. Fără să le pese de noutate, ei cer să li se povestească aceeaşi poveste în aceiaşi termeni. Orice schimbare îi face să tresară de indignare.

Tot aşa, există un ritual al vieţii de zi cu zi, al săptămânilor, al anotimpurilor, al sărbătorilor, al anilor. Viaţa fericită ştie să se strecoare în aceste tipare fără să se simtă îngrădită.

EA. Greşeşti crezând că ideea mea de a-ţi numerota poveştile nu avea alt scop decât să te facă să taci. Aş fi putut la fel de bine s-o folosesc şi ca să te fac să vorbeşti. Ţi-aş fi spus pur şi simplu: 23. Şi îndată ai fi început să-mi povesteşti cum ai trăit tu în oraşul Le Havre asediat între 2 şi 13 septembrie 1944. Dar mă întreb sincer: aş putea oare răbda să ascult aceeaşi poveste spusă la nesfârşit, în aceiaşi termeni? Aş avea oare acea imaginaţie copilărească de care e nevoie pentru aşa ceva?

EL. Sunt convins că e tocmai invers. Minţi sau te minţi. Şi mai este celălalt punct de vedere, al meu. Există o anume idee ce trezeşte teamă, şi tocmai bună pentru a ucide dialogul unui cuplu, ideea *urechii virgine*. Dacă un bărbat schimbă femeia, el o face ca să găsească la cea nouă o ureche virgină pentru poveştile lui. Don Juan nu era nimic altceva decât un incorigibil *hâbleur*[1] – cuvânt spaniol care înseamnă plăcut la vorbă. O femeie nu-l interesa decât atâta timp – un timp, vai, scurt – cât ea credea în vorbele lui seducătoare. Umbra unei

[1] De la spaniolul *hablador*, derivat de la verbul *hablar*, a vorbi (n.t.).

îndoieli surprinsă în privirea ei îi strecura un fior de gheaţă în inimă şi-n sex. Şi-atunci pleca, se ducea să caute în altă parte delicioasa şi calda credulitate, singura ce dădea cu adevărat greutate vorbăriei lui încântătoare. Toate astea arată importanţa cuvintelor în viaţa cuplului. De altfel, atunci când unul din cei doi se culcă cu o a treia persoană, se spune că îl „înşală" pe celălalt, ceea ce înseamnă că situezi înşelăciunea în domeniul limbajului. Un bărbat şi o femeie care nu s-ar minţi niciodată şi şi-ar mărturisi imediat toate trădările nu s-ar înşela unul pe celălalt.

EA. Fără îndoială. Dar ăsta ar fi un dialog între cinici, iar rănile pe care şi le-ar face în numele transparenţei i-ar despărţi destul de repede.

EL. Atunci trebuie să minţim?

EA. Da şi nu. Între obscuritatea minciunii şi cinismul transparenţei este loc pentru o întreagă gamă de clarobscururi în care adevărul este ştiut, dar ţinut sub tăcere, sau dinadins ignorat. În societate, curtoazia interzice ca anumite adevăruri să fie rostite pe şleau. De ce nu ar exista şi o curtoazie în viaţa cuplurilor? Tu mă înşeli, eu te înşel, dar nu vrem să ştim. Adevărata intimitate e cea crepusculară. „Vrei abajurul puţin

mai jos să-l pleci”, spunea fermecătorul Paul Géraldy.

EL. În cupluri, poate, dar cu siguranţă nu între femei. Între ele cinismul cel mai crud se manifestă nestânjenit. Doamnelor, între voi sunteţi nişte înspăimântătoare cumetre! Aşteptam într-o zi la coafor în încăperea pentru „Domni”, despărţită de salonul de dame doar printr-un paravan. Am fost de-a dreptul indignat de complicitatea coafezelor, manichiuristelor, a celor de la spălat şi a clientelor într-o sporovăială generalizată în care secretele cele mai intime ale trupurilor şi-ale cuplurilor erau expuse fără cea mai mică reţinere.

EA. Vrei să spui poate că bărbaţii între ei se jenează?

EL. Mai mult decât crezi. În orice caz, – mai mult decât femeile. Vanitatea masculină, atât de ridicolă în general, le impune în cazul ăsta o anume pudoare. De exemplu, nu ne face prea mare plăcere să vorbim despre bolile noastre.

EA. E adevărat că „secretele intime”, cum aşa de drăguţ le numeşti tu, se reduc la foarte puţin în cazul bărbaţilor. La ei, totul se termină întotdeauna cu cifre. De atâtea ori sau atâţia centimetri. Or, secretele femeilor sunt extrem de subtile şi ascunse! Dar complicitatea noastră este cea a oprimaţilor, deci

o complicitate universală căci pretutindeni femeia este supusă voinţei bărbatului. Nici un bărbat nu va cunoaşte vreodată profunzimea sentimentului de complicitate ce poate uni două femei chiar total străine una de alta. Îmi amintesc de o călătorie în Maroc. Eram singura femeie din micul nostru grup. Cum se întâmplă foarte des în Sud, am fost imediat abordaţi de un băiat foarte tânăr care ne-a invitat pe loc să luăm ceaiul la el. Acolo suntem întâmpinaţi de tatăl înconjurat de fiii lui, trei sau patru, nu mai ştiu exact. Cel mai mic cred că de-abia începuse să meargă. Uşa încăperii care dădea probabil spre celelalte camere era mascată de o cuvertură care din când în când se mişca încetişor şi atunci zăream un ochi negru furişând o privire spre noi. Mama, fetele, bunica, soacra, ascunse înăuntru, aşteptau, ascultau, spionau. Mi-am adus aminte de protestele femeilor în casele cărora se instala robinet cu apă curentă. Pentru ele luaseră sfârşit drumurile la fântâna din sat, prilej de lungi şi delicioase sporovăieli cu celelalte femei. Când am plecat de-acolo, m-am întâlnit faţă-n faţă cu o tânără care se întorcea acasă. Mi-a zâmbit doar mie, căci eram singura femeie, şi în zâmbetul acela era o întreagă lume de călduroasă fraternitate. Şi când spun fraternitate, ar trebui să spun „suroritate”, dacă acest cuvânt ar exista.

EL. Probabil că lucrul ăsta se-ntâmplă destul de rar pentru a

merita să i se dea un nume.

EA. Asta, mai ales, fiindcă bărbaţii sunt cei ce construiesc limbajul. Într-un roman ciudat intitulat *Miracolul insulei femeilor*, Gerhart Hauptmann propune o robinsonadă închipuită de el. Îşi imaginează cum, în urma naufragiului unui pachebot, nişte şalupe pline numai de femei eşuează pe o insulă pustie. Se formează astfel o republică a femeilor, cu vreo sută de cetăţence.

EL. Iadul curat!

EA. Ba deloc, dimpotrivă! E marea suroritate. Ideea pe care o apără Hauptmann este aceea că, dacă femeile se ceartă, ele o fac din cauza bărbaţilor. Bărbaţii sunt marii vinovaţi ce seamănă zâzanie între surori. Lucrul e valabil chiar şi la maici, pe care le tulbură confesorul lor comun.

EL. Şi acesta e miracolul?

EA. Nu, miracolul constă în faptul că într-o zi, după mulţi ani de comunitate surorală fericită, una dintre femei se trezeşte, în mod inexplicabil, însărcinată.

EL. Sfântul Duh, bineînţeles.

EA. Lucrurile s-ar putea totuşi rezolva dacă ar da naştere unei fete. Dar răutatea sorţii vrea ca ea să aibă un băiat. Aşadar, sfârşitul insulei femeilor a sunat. Virusul viril îşi va împlini opera lui distrugătoare.

EL. În concluzie, pentru că tu şi cu mine avem neşansa de-a aparţine unor sexe opuse, nemaiavând nimic să ne spunem, nu ne mai rămâne decât să ne despărţim. Măcar să o facem cu răsunet. Să-i chemăm pe toţi prietenii noştri la o cină nocturnă.

EA. Un *medianoche*, cum se spune în spaniolă.

EL. Să alegem noaptea cea mai scurtă a anului pentru ca ultimul dintre invitaţi să plece când se iveşte soarele deasupra golfului. Eu o să mă ocup de meniu. N-o să se mănânce decât din produsele pescuite de mine.

EA. Noi vom vorbi cu ei, ei vor vorbi cu noi, şi aceasta va fi marea conversaţie despre cuplu şi despre dragoste. Un *medianoche* închinat dragostei şi mării. După ce fiecare îşi va fi isprăvit povestea, tu vei bate cu cuţitul în pahar, anunţându-le solemn vestea cea tristă: „Oudalle şi Nadège se despart fiindcă nu se mai înţeleg. Li se întâmplă chiar să se ia la harţă. Apoi o

tăcere ameninţătoare îi înconjoară...” Şi când ultimul invitat va fi plecat, vom pune pe uşa casei o tăbliţă: DE VÂNZARE, apoi ne vom îndepărta la rândul nostru, fiecare în altă direcţie.

*

FĂCURĂ ÎNTOCMAI. Trimiseră invitaţii pentru seara solstiţiului de vară tuturor prietenilor lui Nadège şi-ai lui Oudalle. Nadège reţinu toate camerele de la trei hoteluri din Avranches. Oudalle, ajutat de doi prieteni, pregăti din peştele pescuit de el o masă rămasă de pomină prin bogăţia ei.

Era încă lumină când se prezentară primii invitaţi. Erau cei care avuseseră de făcut cel mai lung drum, căci soseau direct de la Arles. Apoi, aproape imediat, sunară la uşă vecinii cei mai apropiaţi, şi se mai scurse o jumătate de oră până ce începură să sosească următorii. Musafirii se succedară astfel toată noaptea, într-un constant balet de maşini, aşa cum şi voiau Nadège şi Oudalle, care nu prevăzuseră o cină obişnuită, în jurul unei mese, ci un serviciu permanent la care fiecare lua parte după cum sosea. La început se serviră crabi în sos propriu, un consomeu de scoici cu crutoane şi anghile afumate. Apoi nişte paguripustnici flambaţi cu whisky şi arici-de-mare violeţi, afumaţi. Se aşteptă, după tradiţie, a douăsprezecea bătaie anunţând miezul nopţii, pentru a se servi mâncarea regală, homari Pompadour înconjuraţi de căluţi-de-mare. Noaptea continuă apoi cu caracatiţe cu ardei iute, paella de

sepie şi o tocană de animale bătrâne în vin alb. Când se crăpă de ziuă, s-au adus haliotis în vin alb, clătite umplute cu anemone şi scoici Saint-Jacques cu vin de Champagne. A fost astfel un adevărat ospăţ marin, fără legume, fructe sau zahăr.

Un grup de meseni se adunase pe terasa înaltă ai cărei stâlpi ajungeau până pe plajă. Nici Nadège, nici Oudalle n-ar fi putut spune cine a avut ideea de a depăna prima poveste. Ea se pierdu în noapte, ca şi, fără îndoială, a doua şi a treia. Dar, surprinşi de ceea ce se întâmpla la ei acasă, făcură astfel încât povestirile ce urmară să fie înregistrate şi păstrate. Se adunară astfel nouăsprezece, şi aceste povestiri erau când poveşti, inaugurate prin formula magică şi tradiţională „a fost odată", când nuvele povestite la persoana întâi, crâmpeie de viaţă adesea sfâşietoare şi sordide. Nadège şi Oudalle ascultau, uimiţi în faţa acelor construcţii imaginare pe care le vedeau înălţându-se în propria lor casă şi care se năruiau apoi odată cu ultimul cuvânt rostit, pentru a face loc altor evocări la fel de efemere. Se gândeau la statuile de nisip ale lui Lagos. Urmăreau cu luare-aminte lenta transformare pe care acea succesiune de ficţiuni o săvârşea înăuntrul lor. Li se părea că nuvelele, neîndurător de realiste, pesimiste, distrugătoare, nu făceau decât să-i despartă, să nimicească cuplul pe care-l formau, pe când poveştile, savuroase, calde, binevoitoare, se străduiau, dimpotrivă, să-i apropie. Or, dacă nuvelele se

impuseseră la început prin adevărul lor apăsător şi melancolic, poveştile, pe măsura scurgerii nopţii, câştigaseră în frumuseţe şi în forţă pentru a ajunge în final la o strălucire fermecătoare. În primele ceasuri, Ange Crevet, copilul umilit şi plin de ură, Ernest braconierul, Théobald sinucigaşul, îngrozitorul tată al Blandinei, apoi Lucie, femeia fără umbră şi alţi câţiva, toată această mulţime cenuşie şi austeră crea o atmosferă posomorâtă, de sumbră aversiune. Curând însă, Angus şi regele Faust, Pierrot şi-a sa Colombine, Adam dansatorul şi Eva cea parfumată, pictorul chinez şi rivalul său grec, formară cu toţii cortegiul strălucitor al unei noi nunţi, tinere şi veşnice. Dar mai ales ultima poveste, cu cele două banchete, salva, se pare, viaţa conjugală de zi cu zi, ridicând gesturile repetate zilnic şi-n fiecare noapte la înălţimea unei ceremonii intime, plină de fervoare.

Soarele solstiţiului pârjolea silueta vârfului Mont-Saint-Michel când ultimul dintre invitaţi se ridică să-şi ia rămas bun după ce spusese, numai pentru gazdele sale, cea mai frumoasă poveste, fără îndoială inventată vreodată. Fluxul în creştere alerga pe sub scândurile rare ale terasei. Scoicile mângâiate de val îşi desfăceau valvele şi dădeau drumul căuşului de apă păstrat înăuntrul lor în timpul orelor aride. Miile şi miile de guri însetate de pe plaja dezgolită se umpleau de umoare salină, şuşotind. Plaja gângăvea în căutarea unui limbaj, aşa

cum bine înţelesese Lagos.

— Nu te-ai ridicat, n-ai lovit cu cuţitul în pahar şi nu le-ai anunţat prietenilor noştri trista veste a despărţirii, spuse Nadège.

— Pentru că fatalitatea despărţirii noastre nu-mi mai apare la fel de evidentă de când cu toate poveştile astea care mi-au intrat în cap, răspunse Oudalle.

— Ceea ce ne lipsea cu adevărat, era o casă de cuvinte în care să locuim împreună. Pe vremuri, religia le aducea soţilor un edificiu real – biserica – şi în acelaşi timp imaginar, populat cu sfinţi, ilustrat cu legende, răsunând de imnuri, care-i apăra de ei înşişi şi de ameninţările exterioare. Un asemenea edificiu ne lipsea nouă. Prietenii noştri ne-au oferit toate materialele ca să ni-l clădim. Literatura ca panaceu pentru cuplurile gata să se destrame...

— Eram ca doi crapi ascunşi în mâlul vieţii noastre de fiecare zi, încheie Oudalle, fidel în continuare metaforelor sale halieutice. Vom fi de-acum înainte ca doi păstrăvi ce freamătă alături în apele unui torent de munte.

— Ospăţul tău pescăresc a fost delicios, mai spuse Nadège. Te numesc bucătar-şef al casei mele. Vei fi marele preot al bucătăriilor mele, păstrător al ritualurilor culinare şi manducatorii ce conferă mesei dimensiunea sa spirituală.

(*Traducere: Bogdana Savu*)

Ian McEWAN

Visătorul

Să-l cunoaştem pe Peter

La vârsta de zece ani, lui Peter Fortune adulţii îi spuneau uneori că e un copil „dificil”. El n-a înţeles niciodată ce voiau să spună. Nu i se părea deloc c-ar fi dificil. Nu azvârlea sticle de lapte în gardul ce împrejmuia grădina, nu-şi turna sos de roşii în cap, prefăcându-se că e sânge, şi nici nu se repezea cu sabia la gleznele bunicii, deşi îi mai treceau din când în când prin cap astfel de lucruri. Mânca de toate, în afară de legume – cu excepţia cartofilor –, peşte, ouă şi brânză. Nu era nici mai gălăgios, nici mai murdar şi nici mai prost decât alţi copii pe care-i cunoştea. Avea un nume uşor de spus şi de scris. Faţa, care îi era palidă şi pistruiată, era destul de uşor de reţinut. Se ducea la şcoală în fiecare zi, ca orice alt copil, fără să facă vreodată prea mult caz de asta. Pe sora lui o trata la fel de oribil cum îl trata şi ea pe el. Poliţia n-a apărut niciodată la uşă ca să-l aresteze. Doctorii în halate albe n-au sugerat niciodată să-l închidă la nebuni. După propria lui părere, traiul cu Peter era chiar foarte lejer. Ce era aşa de „dificil” la el?

A înţeles abia mai târziu, după mulţi ani petrecuţi ca adult.

L-au crezut dificil pentru că era extrem de tăcut. Asta părea să-i deranjeze pe oameni. Cealaltă problemă era că-i plăcea să petreacă timpul de unul singur. Nu mereu, se-nţelege. Nici măcar în fiecare zi. Dar în majoritatea zilelor îi plăcea să se retragă preţ de o oră undeva, la el în dormitor sau în parc. Îi plăcea să fie singur şi să-şi gândească gândurile.

Adevărul e că adulţilor le place să-şi închipuie că ştiu ce se petrece în mintea unui băiat de zece ani. Şi e imposibil să ştii la ce se gândeşte cineva dacă nu rosteşte nicio vorbă despre asta. În câte-o după-amiază de vară, lumea îl vedea pe Peter culcat pe spate, ronţăind un fir de iarbă şi uitându-se la cer.

— Peter, Peter! La ce te gândeşti? îi strigau ei.

Iar Peter tresărea şi se ridica.

— A, la nimic. La absolut nimic.

Adulţii ştiau că în capul acela se petrece ceva, dar nu puteau nici vedea, nici auzi, nici simţi ce anume. Nu-i puteau spune lui Peter să înceteze, pentru că habar n-aveau ce făcea el acolo, în mintea lui. Poate că incendia şcoala sau îşi dădea sora de mâncare la vreun crocodil, ştergând-o apoi într-un balon cu aer cald, dar de văzut nu se vedea decât un băiat care se uita fără să clipească la cerul albastru, un băiat care nu te auzea când îl strigai.

Cât despre faptul că stătea de unul singur, nici asta nu prea le plăcea adulţilor. Nu le place nici când alţi adulţi preferă

singurătatea. Când li te alături, oamenii pot să-şi dea seama ce hram porţi. Porţi acelaşi hram ca şi ei. Trebuie să li te alături, altfel le strici tuturor cheful. Peter avea alte idei. Era în regulă să te alături altora atunci când e cazul. Dar prea se-ntâmpla tot timpul. De fapt, credea el, dacă oamenii ar petrece mai puţin timp alăturându-se altora sau convingându-i pe alţii să li se alăture şi, în schimb, ar petrece un pic de timp în fiecare zi amintindu-şi cine sunt sau cine ar putea fi, atunci lumea ar fi un loc mai fericit şi poate că nu s-ar mai porni nici războaie.

La şcoală îşi lăsa adeseori trupul în bancă, în timp ce mintea îi pornea în tot felul de călătorii. Chiar şi acasă mai dădea de bucluc din cauza viselor cu ochii deschişi. Odată, de Crăciun, tatăl lui Peter, Thomas Fortune, atârna ornamente în camera de zi. Nu-i plăcea deloc să facă asta. Întotdeauna îl făcea să devină prost dispus. Hotărâse să lipească nişte serpentine sus de tot, într-un colţ. În acel colţ se găsea un fotoliu, iar în fotoliu, nefăcând mai nimic, stătea Peter.

— Să nu te mişti, Peter, zise Thomas Fortune. O să mă sui pe spătarul fotoliului tău ca să ajung acolo sus.

— Bine, zise Peter. Dă-i drumul.

Thomas Fortune se urcă pe fotoliu, iar Peter începu să cutreiere cu gândul. Părea că nu face nimic, dar de fapt era foarte ocupat. Tocmai inventa o modalitate deosebită de a coborî rapid un munte, folosind un umeraş şi o sârmă întinsă

între brazi. A continuat să se gândească la problema lui în timp ce tatăl său stătea cocoţat pe spătarul fotoliului, întinzându-se, gâfâind şi încercând să ajungă la tavan. Oare cum puteai continua să aluneci în jos fără să te izbeşti de copacii de care era legată sârma? se întreba Peter.

Poate aerul de munte a fost cel care l-a făcut pe Peter să-şi aducă aminte că îi e foame. În bucătărie se găsea un pachet neînceput de biscuiţi cu ciocolată. Ar fi fost păcat să continue să-i neglijeze. În clipa în care se ridică, în spatele lui se auzi o izbitură puternică. Peter se întoarse exact în momentul în care tatăl său dispărea cu capul înainte în spaţiul dintre fotoliu şi colţul camerei. Apoi Thomas Fortune reapăru, tot cu capul înainte, părând gata să-l facă bucăţi pe Peter. În celălalt capăt al încăperii, mama lui Peter îşi acoperi gura cu mâna, ca să-şi ascundă râsul.

— Ah, îmi pare rău, tati, spuse Peter. Am uitat că eşti acolo.

La scurt timp după ce a împlinit zece ani, lui Peter i s-a încredinţat misiunea de a o duce la şcoală pe sora lui de şapte ani, Kate. Peter şi Kate mergeau la aceeaşi şcoală. Acolo ajungeai după cincisprezece minute de mers pe jos sau după o călătorie scurtă cu autobuzul. De obicei mergeau pe jos împreună cu tatăl lor, care-i conducea în drumul lui spre serviciu. Dar de-acum copiii erau consideraţi destul de mari ca

să ia singuri autobuzul până la şcoală şi lui Peter i s-a încredinţat sarcina de a avea grijă de sora lui.

N-aveau de mers decât două staţii, dar cum părinţii lui numai despre asta vorbeau, ai fi zis că Peter urma s-o ducă pe Kate la Polul Nord. În seara dinainte i s-au dat indicaţii. Dimineaţa, când s-a trezit, a trebuit să le asculte din nou. Apoi părinţii lui le-au repetat cât a durat micul dejun. Când copiii dădeau să iasă pe uşă, mama lor, Viola Fortune, a mai recapitulat o dată toate regulile. Probabil că toată lumea îşi închipuie că-s prost, se gândi Peter. Poate chiar sunt. Trebuia s-o ţină tot timpul de mână pe Kate. Trebuiau să-şi găsească loc la parterul autobuzului, iar Kate urma să stea pe scaunul de la geam. N-aveau voie să stea de vorbă cu nebuni sau cu oameni răi. Peter trebuia să-i spună controlorului cu voce tare numele staţiei lor şi să nu uite să adauge „vă rog". Trebuia să fie atent şi la traseu.

Peter îi recită şi el toate astea mamei şi o porni spre staţia de autobuz împreună cu sora lui. S-au ţinut de mână tot drumul. De fapt asta nu-l deranja, fiindcă adevărul e că-i plăcea Kate. Spera totuşi să nu-l vadă vreun prieten că ţine o fată de mână. A venit autobuzul. S-au urcat şi şi-au găsit locuri la parter. Era ridicol să stea jos şi să se ţină de mână şi mai erau prin preajmă şi nişte băieţi de la şcoală, aşa că şi-au desprins mâinile. Peter se simţea foarte mândru. Era capabil să aibă grijă de sora lui

oriunde. Kate putea conta pe el. Să zicem că s-ar afla singuri într-o trecătoare de munte şi s-ar trezi faţă în faţă cu o haită de lupi înfometaţi – Peter ar şti exact ce să facă. S-ar îndepărta împreună cu Kate, având grijă să nu facă vreo mişcare prea bruscă, până ce ar ajunge cu spatele la o stâncă mare. Astfel lupii n-ar putea să-i înconjoare.

Apoi Peter scoate din buzunar două lucruri importante pe care n-a uitat să le ia cu el: cuţitul de vânătoare şi o cutie de chibrituri. Scoate cuţitul din teacă şi îl aşază pe iarbă, la îndemână, în caz că lupii vor ataca. Acum aceştia se apropie. Sunt atât de înfometaţi, încât le curg balele, mârâie şi urlă. Kate plânge în hohote, dar el n-o poate consola. Ştie că trebuie să se concentreze la planul lui. Chiar la picioarele sale se găsesc nişte frunze şi nuiele uscate. Peter le strânge rapid şi cu îndemânare într-o grămăjoară. Lupii se apropie tot mai mult. Peter nu-şi poate permite să facă vreo greşeală. În cutie nu mai este decât un băţ de chibrit. Simt respiraţia lupilor – o duhoare groaznică de carne putredă. Peter se apleacă, îşi face palmele căuş şi aprinde chibritul. Se stârneşte o rafală de vânt, flacăra pâlpâie, dar Peter o ţine aproape de grămăjoară şi mai întâi o frunză, apoi alta, apoi capătul unei nuiele se aprind şi în curând întreaga grămăjoară e cuprinsă de vâlvătaie. El mai pune pe foc alte frunze, rămurele şi beţe mai mari. Kate începe să înţeleagă ce face şi să-l ajute. Lupii dau înapoi. Animalele

sălbatice sunt îngrozite de foc. Flăcările dansează tot mai sus şi vântul poartă fumul chiar înspre fălcile băloase ale lupilor. Peter apucă acum cuţitul de vânătoare şi...

Ce ridicol! Dacă nu e atent, reveriile de genul ăsta îl vor face să uite la ce staţie trebuie să coboare. Autobuzul se oprise. Copiii de la şcoala lui coborau deja. Peter ţâşni în picioare şi abia reuşi să sară pe trotuar chiar când autobuzul se punea din nou în mişcare. Acesta se afla deja la vreo cincizeci de metri distanţă, când Peter îşi dădu seama că uitase ceva. Ghiozdanul oare? Nu! Pe sora lui! O salvase de lupi şi o lăsase acolo, aşezată pe scaun. Preţ de o clipă n-a fost în stare să se mişte. A stat doar locului şi a privit autobuzul care se îndepărta.

— Întoarce-te, murmură el. Întoarce-te.

Unul dintre băieţii de la şcoală se apropie şi îl lovi peste spate.

— Hei, care-i treaba? Ai văzut o fantomă?

Vocea lui Peter părea să vină de foarte departe:

— Of, nimic, nimic. Am uitat ceva în autobuz.

Iar apoi o luă la goană. Autobuzul era deja la patru sute de metri şi începea să încetinească pentru următoarea staţie. Peter sprintă. Alerga atât de repede, încât dacă şi-ar fi întins braţele în lateral, probabil că şi-ar fi luat zborul. Atunci ar fi putut trece rapid peste vârfurile copacilor şi... Dar nu! N-avea de gând să-nceapă să viseze din nou. Trebuia să-şi recupereze

sora. Chiar în acel moment probabil că ea urla îngrozită.

Câţiva pasageri coborâră şi autobuzul o porni din nou. Peter se apropiase mai mult ca înainte. Autobuzul se târa în spatele unui camion. Dacă ar reuşi să alerge în continuare, fără să-i pese de durerea groaznică din picioare şi din piept, l-ar ajunge din urmă. Când ajunse în dreptul staţiei, autobuzul nu se îndepărtase cu mai mult de o sută de metri.

— Mai repede, mai repede, îşi spuse el.

Când trecu pe lângă refugiu, un copil care stătea acolo îl strigă:

— Peter, hei, Peter!

Peter n-avu putere să se uite într-acolo.

— Nu mă pot opri, gâfâi el şi fugi mai departe.

— Peter! Opreşte-te! Sunt eu, Kate!

Apucându-se cu mâna de piept, Peter se prăbuşi în iarbă, la picioarele surorii sale.

— Ai grijă la rahatul ăla de câine, spuse ea cu calm în timp ce se uita cum fratele ei se chinuie să-şi recapete răsuflarea. Hai. Trebuie să ne întoarcem, altfel o să întârziem. Ai face bine să mă ţii de mână dacă nu vrei să dai de bucluc.

Aşa că au mers la şcoală împreună, iar Kate s-a arătat foarte drăguţă şi i-a promis să nu sufle o vorbă acasă despre cele întâmplate dacă Peter îi dă banii lui de buzunar de sâmbătă.

Când eşti un visător care nu spune prea multe, problema e că profesorii de la şcoală, mai ales cei care nu te cunosc prea bine, sunt tentaţi să creadă că eşti cam prost. Sau, dacă nu prost, cam plictisitor. Nimeni nu poate să vadă lucrurile minunate care se petrec la tine în cap. Un profesor care l-ar vedea pe Peter holbându-se afară pe geam sau la o foaie goală de pe bancă ar putea crede că e plictisit sau că habar n-are să răspundă. Însă adevărul era cu totul altul.

De exemplu, într-o dimineaţă clasa lui Peter a primit un extemporal la matematică. Li s-a cerut să adune nişte numere foarte mari şi pentru asta li s-au dat douăzeci de minute. Abia ce începuse prima sumă, care presupunea adunarea numărului trei milioane cinci sute de mii două sute nouăzeci şi cinci cu un alt număr aproape la fel de mare, că Peter s-a trezit gândindu-se la cel mai mare număr din lume. Cu o săptămână în urmă citise despre un număr care avea minunatul nume de googol. Un googol era zece înmulţit de o sută de ori cu zece. Zece cu o sută de zerouri la sfârşit. Şi exista un cuvânt chiar şi mai grozav, o adevărată frumuseţe – un googolplex. Un googolplex era zece înmulţit cu zece de un googol de ori. Ce număr!

Peter îşi lăsă mintea să cutreiere prin această mărime fantastică. Zerourile se înşirau în spaţiu ca nişte balonaşe de săpun. Tatăl lui îi spusese că astronomii calculaseră că numărul total de atomi din toate milioanele de stele vizibile prin

uriaşele lor telescoape era de zece cu nouăzeci şi opt de zerouri în coadă. Toţi atomii din lume nu formau nici măcar un singur googol. Iar un googol nu era decât o fărâmă minusculă în comparaţie cu un googolplex. Dacă ai avea chef de un googol de caramele de ciocolată, n-ar exista destui atomi în univers ca să le facă.

Peter îşi sprijini capul într-o mână şi oftă. Chiar în acel moment profesoara bătu din palme. Cele douăzeci de minute trecuseră. Peter nu reuşise să scrie decât primul număr al primei adunări. Toţi ceilalţi terminaseră. Profesoara îl urmărise pe Peter cum se uită în foaie, fără să scrie nimic, doar oftând.

La scurt timp după aceea a fost pus într-un grup de elevi care aveau dificultăţi serioase chiar şi la adunarea unor numere mici, cum ar fi patru şi şase. Peter s-a plictisit repede şi i-a fost şi mai greu să fie atent. Profesorii au început să creadă că e prea slab la matematică chiar şi pentru acest grup special. Ce puteau face cu el?

Bineînţeles că părinţii lui Peter şi sora lui, Kate, ştiau că Peter nu e prost, nici leneş, nici plictisit, şi existau şi la şcoală profesori care au ajuns să înţeleagă că în mintea lui se petreceau tot felul de lucruri interesante. Iar pe măsură ce a crescut, Peter a învăţat şi el că, din moment ce lumea n-are cum să vadă ce-ţi trece prin cap, cel mai bine e să le spui tu

dacă vrei să te înţeleagă. Aşa că a început să scrie despre unele din lucrurile care i se întâmplau când privea pe geam sau stătea întins pe spate, uitându-se la cer. Când s-a făcut mare, a devenit inventator şi scriitor de poveşti şi a avut o viaţă fericită. În această carte veţi afla unele din ciudatele aventuri care s-au petrecut în mintea lui Peter, scrise întocmai cum s-au întâmplat.

Păpuşile

Peter împărţise camera cu Kate de când se ştia. În general nu-l deranja. Îi plăcea de Kate. Îl făcea să râdă. Şi erau nopţi când Peter se trezea din câte un coşmar şi se bucura că mai e cineva în cameră, chiar dacă nu era decât sora lui de şapte ani, care nu i-ar fi fost de mare ajutor împotriva creaturii cu piele roşie şi vâscoasă care îl hăituia în somn. Când se trezea, monştrii ăştia se piteau pe după draperii sau se furişau în dulap. Cu Kate în cameră, îi era ceva mai uşor să se dea jos din pat şi să traverseze în fugă palierul până la dormitorul părinţilor lui.

Dar existau şi momente când nu-i convenea că împărţeau camera. Şi nici lui Kate nu-i convenea. Existau după-amiezi lungi în care se călcau reciproc pe nervi. O hârâială ducea la ceartă, iar cearta la bătaie, o bătaie în toată regula, cu pumni,

zgârieturi şi tras de păr. Cum Peter era mai mare cu trei ani, se aştepta să câştige aceste bătălii serioase. Şi, într-un fel, o făcea. Kate izbucnea prima în plâns, de asta putea fi sigur.

Dar oare asta era chiar o victorie? Kate îşi ţinea respiraţia şi îşi împingea aerul în obraji până ce faţa îi devenea de culoarea prunei coapte. Apoi nu trebuia decât să fugă la parter şi să-i arate mamei „ce i-a făcut Peter". Sau uneori se întindea pe jos şi scotea un asemenea hârâit din gât, de Peter credea că e gata să moară. Atunci *el* era cel care fugea jos s-o aducă pe mama. Şi la ţipat Kate se pricepea ca nimeni altul. Odată, în timpul uneia din furtunile ei de zbierete, o maşină care trecea pe stradă s-a oprit şi din ea s-a dat jos un bărbat îngrijorat, care s-a uitat la fereastra camerei. În acel moment Peter se uita şi el pe geam. Bărbatul a străbătut în goană aleea grădinii şi a început să dea cu pumnii în uşă, convins că înăuntru se întâmpla ceva teribil. Aşa şi era. Peter împrumutase ceva de la Kate, iar ea îşi voia lucrul înapoi. *Pe loc!*

Când se întâmpla aşa ceva, Peter era cel care dădea de bucluc, iar Kate, cea care ieşea învingătoare. Aşa i se părea lui Peter. Când se înfuria pe Kate, trebuia să se gândească bine înainte s-o lovească. De multe ori menţineau pacea trăgând o linie imaginară care pornea de la uşă şi traversa dormitorul. Partea lui Kate acolo, partea lui Peter aici. În partea asta, masa de desen a lui Peter, unica lui jucărie de pluş – o girafă cu gât

îndoit –, seturile de chimie, de electricitate şi de imprimat, care nu erau niciodată atât de interesante cum promiteau pozele de pe cutie, şi cufărul de tinichea în care îşi ţinea secretele şi pe care Kate încerca mereu să-l deschidă.

În partea cealaltă se aflau masa de desen a lui Kate, telescopul, microscopul, seturile de magnetism, care *erau* la fel de interesante cum promiteau pozele de pe cutie, şi peste tot în restul jumătăţii ei de cameră se găseau păpuşile. Le vedeai înşirate de-a lungul pervazului ferestrei, cu picioarele atârnându-le leneş, sprijinite pe comodă şi trântite peste oglinda acesteia sau aşezate într-un cărucior de jucărie, înghesuite ca nişte navetişti într-un vagon de metrou. Favoritele momentului ajungeau mai aproape de pat. Erau de toate culorile, de la un negru de pantofi lustruiţi până la un alb cadaveric, deşi majoritatea erau de un roz strălucitor. Unele erau goale. Altele n-aveau decât un singur articol pe ele – o şosetă, un tricou sau o bonetă. Câteva erau îmbrăcate foarte elegant, în toalete de bal cu eşarfe, în rochii tivite cu dantelă şi în fuste lungi, cu panglici fâlfâind în spate. Toate erau diferite, dar toate aveau ceva în comun: aceiaşi ochi ficşi, larg deschişi, demenţi, furioşi, care nu clipeau. Se presupunea că sunt bebeluşi, dar privirea le trăda. Bebeluşii nu sunt în stare să se uite la cineva în halul ăla. Când trecea pe lângă păpuşi, Peter se simţea urmărit şi bănuia că atunci când nu era în cameră,

vorbeau despre el – toate şaizeci.

Cu toate acestea, nu i-au făcut niciodată vreun rău lui Peter şi nu era decât una care chiar nu-i plăcea. Păpuşa Maşteră. Nici lui Kate nu-i plăcea. Îi era frică de ea, atât de frică, încât nu îndrăznea s-o arunce, ca nu cumva să se întoarcă în toiul nopţii şi să se răzbune. Aţi recunoaşte-o pe Păpuşa Maşteră dintr-o privire. Era de un roz cum nicio fiinţă umană nu fusese vreodată. Piciorul stâng şi braţul drept îi fuseseră demult smulse din încheieturi, iar din craniul ciuruit îi creştea un smoc des de păr negru. Creatorii ei voiseră s-o înzestreze cu un surâs mic şi dulce, dar pesemne că se întâmplase ceva cu mulajul, pentru că Păpuşa Maşteră era veşnic cu buzele răsfrânte dispreţuitor şi se încrunta, ca şi când ar fi încercat să-şi aducă aminte de cel mai neplăcut lucru din lume.

Dintre toate păpuşile, numai Păpuşa Maşteră nu era nici băiat, nici fată. Păpuşa Maşteră era pur şi simplu o „chestie". Era goală şi stătea cât se poate de departe de patul lui Kate, pe o etajeră cu cărţi, de unde se uita în jos la celelalte. Kate o mai lua în braţe din când în când şi încerca s-o aline cu murmurele ei, dar nu dura mult până se cutremura şi o punea iute înapoi.

Linia invizibilă funcţiona bine atâta timp cât îşi aminteau de ea. Trebuiau să-şi ceară voie să treacă în jumătatea celuilalt. Kate nu avea voie să-şi bage nasul în cufărul secret al lui Peter, iar Peter nu avea voie să se atingă de microscopul lui Kate fără

permisiunea ei. Totul a mers destul de bine până într-o după-amiază ploioasă de duminică; atunci au pornit o ceartă, una din cele mai urâte avute vreodată, încercând să stabilească pe unde trecea această linie. Peter era convins că era mai departe de patul lui. De data asta Kate n-a trebuit să se facă vânătă la faţă, să se prefacă muribundă sau să ţipe. L-a pocnit pe Peter peste nas cu Păpuşa Maşteră. A apucat-o de piciorul roz şi dolofan pe care-l mai avea şi l-a izbit cu ea peste faţă. Aşa că Peter a fost cel care a fugit pe scări în jos, plângând. Nasul nu-l durea de fapt, dar îi curgea sânge din el şi voia să profite cât mai mult de asta. Pe când fugea, şi-a întins sângele pe faţă cu dosul palmei, iar când a intrat în bucătărie, a căzut la pământ în faţa mamei, a gemut, s-a tânguit şi s-a zvârcolit. Evident, Kate a dat de bucluc – mare bucluc.

Aceasta a fost cearta care i-a făcut pe părinţii lor să decidă că venise timpul ca Peter şi Kate să aibă camere separate. La scurt timp după ce Peter a împlinit zece ani, tatăl lui a eliberat încăperea poreclită „camera cutiilor”, deşi în ea nu era nicio cutie, ci doar rame de fotografii vechi şi fotolii stricate. Peter a ajutat-o pe mama lui să decoreze camera. Au pus perdele şi au vârât cu greu înăuntru un pat uriaş de fier, cu ornamente rotunde de alamă.

Kate era atât de fericită, încât l-a ajutat pe Peter să-şi mute lucrurile de partea cealaltă a palierului. Gata cu certurile. Şi nu

va mai fi nevoită să audă gâlgâitul, bolborositul acela dezgustător pe care fratele ei îl făcea în somn. Iar Peter nu se mai putea opri din cântat. De-acum avea un loc unde se putea duce să... ei bine, pur şi simplu să *fie*. În seara aceea s-a dus de bunăvoie la culcare cu o jumătate de oră mai devreme, ca să se bucure de locul lui, de lucrurile lui, fără nicio linie imaginară prin mijlocul camerei. A stat întins în semiîntuneric şi s-a gândit ce bine era că se întâmplase totuşi şi ceva bun de pe urma acelei monstruozităţi sinistre, Păpuşa Maşteră.

Lunile au trecut, iar Peter şi Kate s-au obişnuit să aibă fiecare camera lui şi nu şi-au mai bătut capul cu asta. Datele importante – ziua lui Peter, noaptea lui Guy Fawkes[1], Crăciunul, ziua lui Kate şi apoi Paştele – au venit şi au trecut. Trecuseră două zile de la vânătoarea de ouă de Paşte. Peter era la el în cameră, în pat, şi tocmai se pregătea să-şi mănânce ultimul ou de ciocolată. Era cel mai mare, cel mai greu, şi tocmai de-asta îl lăsase ultimul. Desfăcu staniolul argintiu cu

[1] *Noaptea lui Guy Fawkes* sau *noaptea rugurilor* se sărbătoreşte în Marea Britanie în fiecare an pe 5 noiembrie, în amintirea complotului eşuat al lui Guy Fawkes şi al altor conspiratori, care în acea dată, în anul 1605, au vrut să arunce în aer Camera Lorzilor şi să-l ucidă pe regele Iacob I, folosindu-se de câteva zeci de butoaie cu praf de puşcă ascunse în subsolul clădirii.

albastru. Oul era aproape cât o minge de rugbi. Îl ţinea cu ambele mâini şi se uita la el. Apoi îl trase mai aproape şi îşi înfipse degetele mari în coaja lui. Cât de mult îi plăcea aroma bogată şi păstoasă de cacao ce se revărsa din golul întunecat al oului! îl ridică la nas şi inspiră adânc. Apoi începu să mănânce.

Afară ploua. Mai aveau o săptămână de vacanţă. Kate era plecată la o prietenă. N-avea altceva de făcut decât să mănânce. După douăzeci de minute din ou nu mai rămăsese decât ambalajul. Peter se ridică în picioare, clătinându-se uşor. Îi era greaţă şi se simţea plictisit, o combinaţie perfectă pentru o după-amiază umedă. În chip ciudat, faptul că avea propria lui cameră nu i se mai părea atât de grozav. „Sătul de ciocolată", oftă el în timp ce se îndrepta spre uşă. „Sătul de camera mea!"

Se opri pe palier, întrebându-se dacă avea să vomite. Dar în loc să se ducă la baie, se îndreptă spre camera lui Kate şi intră. Bineînţeles că mai revenise acolo de sute de ori, dar niciodată singur. Se opri în mijlocul încăperii, urmărit, ca întotdeauna, de păpuşi. Se simţea straniu şi totul părea diferit. Încăperea era mai mare şi până atunci nu observase că podeaua ei era înclinată. Avu senzaţia că păpuşile, cu privirile lor sticloase, erau mai numeroase ca niciodată şi, în timp ce cobora panta înspre fostul lui pat, i se păru că aude un sunet, un foşnet. Crezu că vede o mişcare, dar când se întoarse, totul era neclintit.

Se aşeză pe pat şi se gândi la vremurile când dormise acolo. Nu fusese decât un ţânc. Nouă ani! Ce ştia la vârsta aia? Ce bine-ar fi dacă el cel de-acum, de zece ani, s-ar putea întoarce în timp, ca să-i explice nătărăului ăluia inocent cum stă treaba. Când împlineai zece ani, începeai să vezi imaginea completă, cum se leagă lucrurile, cum funcţionează, aveai o viziune de ansamblu...

Peter se concentră atât de tare în încercarea lui de a-şi aminti persoana ignorantă care fusese cu şase luni în urmă, încât nu observă figura care traversa covorul înspre el. Când în cele din urmă o făcu, scoase un strigăt de surpriză, se repezi în vârful patului şi se ghemui cu genunchii la gură. Într-un ritm greoi, dar susţinut, Păpuşa Maşteră se apropia de el. Luase o pensulă de pe biroul lui Kate şi o folosea ca pe o cârjă. Traversa camera şchiopătând, gâfâind iritată şi mormăind înjurături pe care nici măcar o păpuşă maşteră n-ar fi trebuit să le folosească. Se opri lângă piciorul înalt al patului cât să-şi tragă răsuflarea. Peter observă surprins cât de transpirate îi erau fruntea şi buza de sus. Păpuşa Maşteră îşi sprijini pensula de pat şi îşi trecu unicul braţ peste faţă. Iar apoi, aruncându-i o privire rapidă lui Peter şi inspirând adânc, Păpuşa Maşteră îşi apucă smucit cârja şi începu să se caţere în pat.

Când ai doar un braţ şi un picior, e nevoie de multă răbdare şi putere ca să te sui la o înălţime de trei ori mai mare decât a

ta. Păpuşa Maşteră n-avea nici răbdare, nici putere. Atârna la jumătatea piciorului patului, căuta un loc unde să-şi înfigă pensula, pentru a se împinge mai departe, iar trupşorul ei roz tremura de efort şi încordare. Gâfâielile şi icnetele îi deveniră tot mai puternice şi mai demne de milă. Încet-încet, capul său, mai transpirat ca niciodată, se iţi în dreptul lui Peter. Acesta ar fi putut foarte uşor să se întindă şi să ridice creatura pe pat. Şi, la fel de uşor, ar fi putut-o trânti la pământ. Dar nu făcu nimic. Era prea interesant. Voia să vadă ce se întâmplă. În timp ce Păpuşa Maşteră se chinuia să urce, cu strigăte de „Of, tunete la poarta iadului!", „Blesteme-n capul tuturor!" şi „Zeamă putredă!", Peter îşi dădu seama că toate păpuşile din cameră întorseseră capul spre el. Ochii de un albastru pur scăpărau mai mari ca niciodată şi se auzi un şuier uşor de sunete siflante, ca o apă rostogolindu-se peste pietre, un sunet care se transformă într-un murmur şi apoi într-un torent, pe măsură ce agitaţia cuprinse cele cinci duzini de spectatori.

— O s-o facă! o auzi Peter pe una strigând.

Alta îi răspunse:

— Acum o să vedem ceva nemaipomenit!

— Ce-i corect e corect! strigă alta şi cel puţin douăzeci de păpuşi îşi exprimară zgomotos acordul.

— Da!

— Aşa-i!

— Bine spus!

Păpuşa Maşteră ajunsese cu braţul pe pat şi dădu drumul cârjei. Acum râcâia pătura cu degetele, încercând s-o apuce suficient de bine cât să se urce. Iar în timp ce făcea asta, de partea cealaltă a încăperii se stârniră urale puternice şi, dintr-odată, păpuşile, toate păpuşile, o porniră spre pat. De pe pervazuri şi din vârful oglinzii, de pe patul lui Kate şi din căruciorul de jucărie al lui Kate, veneau ţopăind şi săltând, revărsându-se, rostogolindu-se şi repezindu-se pe covor. Păpuşile în rochii lungi ţipau când se împiedicau şi se împleticeau, în timp ce păpuşile goale sau cele cu doar o şosetă pe ele se mişcau cu o uşurinţă oribilă. Înaintau necontenit, ca un val de maro şi roz, de negru şi alb, iar de pe toate buzele lor îmbufnate se auzea „Ce-i corect e corect! Ce-i corect e corect!”. Şi în fiecare ochi mare şi sticlos se vedea furia pe care Peter o bănuise întotdeauna dincolo de albastrul acela frumos, de bebeluş.

Păpuşa Maşteră ajunsese pe pat şi, epuizată, dar mândră, făcea cu mâna mulţimii adunate dedesubt. Păpuşile strânseră rândurile, chiuiră aprobator şi îşi ridicară braţele dolofane şi cu gropiţe înspre liderul lor.

— Ce-i corect e corect! începu din nou scandarea.

Peter se trăsese către capătul celălalt al patului. Stătea cu spatele la perete şi braţele îi erau încleştate în jurul

genunchilor. Asta era ceva cu adevărat extraordinar. Cu siguranţă că mama lui va auzi de jos scandalul şi va urca să le spună să tacă din gură.

Păpuşa Maşteră trebuia să-şi recapete suflarea, aşa că lăsă scandarea să continue. Apoi îşi luă pensula-cârjă şi păpuşimea tăcu brusc.

Păpuşa schiloadă le făcu cu ochiul susţinătorilor ei, apoi sări cu un pas sau doi mai aproape de Peter şi îi zise:

— Te-ai instalat comod, nu?

Tonul îi era foarte politicos, dar din mulţime se auziră hlizeli şi Peter înţelese că i se întindea o cursă.

— Nu ştiu ce vrei să spui, răspunse el.

Păpuşa Maşteră se întoarse spre mulţime şi imită cu pricepere vocea lui Peter:

— Nu ştie ce vreau să spun.

Se răsuci iar spre Peter.

— Vreau să spun că-i comod în camera ta cea nouă, nu?

— Aha, spuse Peter. Da, e grozav în camera mea.

Câteva din păpuşile de pe covor preluară cuvântul şi-l repetară întruna – „Grozav... grozav... grozav...” –, până ce cuvântul chiar începu să pară unul prostesc şi Peter tare şi-ar fi dorit să nu-l fi folosit.

Păpuşa Maşteră aştepta răbdătoare. Când se făcu linişte din nou, întrebă:

— Îţi place să ai camera ta, nu?

— Da, îmi place, răspunse Peter.

— Îţi place să ai o cameră numai a ta?

— Da. Tocmai ţi-am spus. Îmi place, repetă Peter.

Păpuşa Maşteră se mai apropie un pas, ţopăind. Peter avea senzaţia că era pe punctul de a ajunge la subiect. Păpuşa ridică vocea:

— Şi ţi-a trecut vreodată prin cap că, poate, ar vrea altcineva camera aia?

— Asta-i ridicol! spuse Peter. Mama şi tata stau în aceeaşi cameră. Aşa că nu mai rămânem decât eu şi Kate...

Cuvintele i-au fost acoperite de vuietul dezaprobator al mulţimii. Păpuşa Maşteră reuşi să-şi ţină echilibrul într-un picior şi îşi înălţă cârja pentru a face tăcere.

— Numai voi doi, zici? spuse ea, dând din cap către mulţime.

Peter izbucni în râs. Nu ştia ce să zică.

Păpuşa Maşteră se apropie şi mai mult. Dacă ar fi întins mâna, Peter ar fi putut-o atinge. Era sigur că gura păpuşii mirosea a ciocolată.

— Nu crezi că ar fi cazul să stea şi altcineva în camera aia? spuse păpuşa.

— Ce caraghios! începu Peter să spună. Voi nu sunteţi decât nişte păpuşi...

Nimic n-ar fi putut-o înfuria mai mult pe Păpuşa Maşteră.

— Ai văzut cum trăim! ţipă ea. Suntem şaizeci, înghesuite într-un colţ de cameră. Ai trecut pe lângă noi de o mie de ori şi niciodată nu te-ai gândit la asta. Ce-ţi pasă ţie că stăm ticsite una peste alta ca nişte cărămizi în perete? Nu eşti în stare să vezi ce-ai în faţa ochilor. Uită-te la noi! N-avem spaţiu, n-avem intimitate, majoritatea dintre noi n-avem nici măcar un pat. Acum e rândul altcuiva să stea în camera aia. Ce-i corect e corect!

Din mulţime se înălţă iarăşi un urlet şi scandarea începu din nou:

— Ce-i corect e corect! Ce-i corect e corect!

Iar în timp ce răcneau, păpuşile dădură năvală sus, pe pat, urcându-se unele pe umerii celorlalte şi transformându-şi astfel trupurile în scări. Într-un minut toată echipa stătea gâfâind în faţa lui Peter, iar Păpuşa Maşteră, care se retrăsese la capătul celălalt al patului, îşi flutură cârja din spatele mulţimii şi strigă:

— Acum!

Şaizeci de perechi de mâini dolofane îl apucară pe Peter de piciorul stâng.

— Heirup, heirup! scanda Păpuşa Maşteră.

— Heirup, heirup! răspundea gloata.

Iar apoi s-a întâmplat un lucru ciudat. Piciorul lui Peter a ieşit din încheietură. A ieşit imediat. Peter se uită în jos, înspre

locul unde-i fusese piciorul, şi, în loc de sânge, văzu un arc răsucit care-i ieşea din pantalonii rupţi.

Ce ciudat! se gândi el. Nu mi-aş fi imaginat niciodată una ca asta...

Dar n-avu prea mult timp să se gândească la cât de ciudat era totul, fiindcă păpuşile îi apucaseră acum braţul drept şi trăgeau de zor, cu heirup şi heirup, iar braţul îi ieşi la rândul lui din încheietură, iar din umăr i se iţi încă un arc.

— Hei! strigă Peter. Daţi-mi-le înapoi!

Dar degeaba. Braţul şi piciorul erau date din mână în mână, peste capetele mulţimii, către Păpuşa Maşteră. Aceasta luă piciorul şi şi-l puse în încheietura goală. Se potrivea perfect. Apoi puse şi braţul la locul lui. Ai fi zis că-i făcut la comandă, aşa de bine se potrivea.

Straniu, se gândi Peter. Sunt sigur că braţul şi piciorul meu ar trebui să fie prea mari.

Chiar în timp ce se gândea la asta, păpuşile se năpustiră din nou asupra lui, iar acum i se suiră pe piept, trăgându-l de păr şi sfâşiindu-i hainele.

— Daţi-vă jos! strigă Peter. Au! Mă doare.

Râzând, păpuşile îi smulseră aproape tot părul. Nu-i lăsară decât o şuviţă lungă în mijlocul capului.

Păpuşa Maşteră îi azvârli lui Peter cârja şi începu să ţopăie, ca să-şi testeze noul picior.

— E rândul meu să stau în camera aia, strigă ea. Cât despre el, se poate duce acolo sus.

Arătă înspre etajeră cu braţul pe care Peter îl considera încă *al său*. Păpuşa Maşteră sări sprintenă jos şi mulţimea se repezi înainte, ca să-l apuce pe Peter şi să-l ducă la noua sa reşedinţă. Şi aşa s-ar fi terminat lucrurile. Dar chiar atunci Kate intră în cameră.

Acum trebuie să încercaţi să vă imaginaţi scena din locul unde se găsea ea. Se întorsese acasă de la joacă, de la prietena ei, intrase în dormitor şi ochii îi căzuseră pe fratele ei, ce stătea întins pe patul liber, jucându-se cu păpuşile ei, cu *toate* păpuşile ei, pe care le tot muta, imitându-le vocile. Singura care nu stătea pe pat era Păpuşa Maşteră: ea zăcea alături, pe covor.

Kate s-ar fi putut înfuria. În fond, era o încălcare a regulilor. Peter era la ea în cameră fără să-i fi cerut voie *şi* îi dăduse jos toate păpuşile din locurile lor speciale. Dar când îşi văzu fratele cu şaizeci de păpuşi îngrămădite peste el, Kate izbucni în râs.

Peter se ridică grăbit de îndată ce o văzu pe Kate. Obrajii i se înroşiseră.

— Ah... ăăă... scuze, mormăi şi încercă să se strecoare pe lângă ea.

— Stai puţin, zise Kate. Ce-ar fi să le pui înapoi? Ştii bine că toate au locul lor.

Aşa că, pe măsură ce Kate îi spunea unde le e locul, Peter puse toate păpuşile înapoi: pe oglindă, pe comodă, pe pervazuri, pe pat, în cărucior.

Parcă a durat o veşnicie până să le aşeze unde trebuie. Ultima la rând a fost Păpuşa Maşteră. Când a pus-o în vârful etajerei, Peter a fost sigur că a auzit-o zicând:

— Într-o bună zi, amice, camera aia va fi a mea.

— Of, blesteme-n capul tuturor! îi şopti Peter. Zeamă putredă!

— Ce-ai zis? strigă Kate.

Dar fratele ei ieşise deja din cameră.

Motanul

Când se trezea dimineaţa, Peter rămânea întotdeauna cu ochii închişi până ce răspundea la două întrebări simple. Întotdeauna îi veneau în aceeaşi ordine. Întrebarea numărul unu: cine sunt eu? A, da, Peter, şi am zece ani şi jumătate. Apoi, tot cu ochii închişi, întrebarea numărul doi: ce zi a săptămânii e azi? După care venea răspunsul, un fapt la fel de solid şi de neclintit ca un munte. Marţi. Încă o zi de şcoală. Apoi îşi trăgea păturile peste cap, se cufunda şi mai adânc în propria-i căldură şi se lăsa cuprins de întunericul prietenos. Aproape că se putea preface că nu există. Dar ştia că va trebui să se forţeze să se scoale. Toate lumea era de acord că era marţi. Planeta însăşi,

grăbindu-se prin spaţiu, învârtindu-se în jurul propriei axe şi în jurul soarelui, adusese toată lumea până marţi şi nici Peter, nici părinţii lui şi nici guvernul n-aveau ce să facă. Trebuia să se dea jos din pat, altfel va pierde autobuzul, va întârzia şi va da de bucluc.

Ce cruzime să-şi târască trupul cald şi somnoros din cuib şi să bâjbâie după haine, ştiind că în mai puţin de o oră avea să tremure în staţia de autobuz. Meteorologul de la televizor spusese că e cea mai friguroasă iarnă din ultimii cincisprezece ani. Frig, dar fără distracţie. Nici urmă de zăpadă, niciun pic de promoroacă, nici măcar o baltă îngheţată pe care să patineze. Numai frig şi cenuşiu, cu un vânt aprig care intra în dormitorul lui Peter printr-o crăpătură din geam. Uneori i se părea că nu făcuse nimic altceva în viaţă şi nici nu va mai face vreodată altceva în afară de trezit, sculat din pat şi mers la şcoală. Nu-l consola cu nimic că toată lumea, inclusiv adulţii, trebuia să se scoale în dimineţile întunecate de iarnă. Dacă toţi ar fi de acord să se oprească, atunci s-ar putea opri şi el. Dar planeta continua să se rotească, luni, marţi, miercuri veneau din nou la rând şi toată lumea continua să se dea jos din pat.

Bucătăria era un soi de spaţiu intermediar între pat şi lumea cea mare de-afară. Aici aerul era plin de fum de la pâinea prăjită, de aburi de la ceainic şi de arome de şuncă. Micul dejun ar fi trebuit să fie o masă cu toată familia, dar rareori reuşeau

să se aşeze la ea toţi patru în acelaşi timp. Ambii părinţi ai lui Peter se duceau la serviciu şi veşnic se găsea cineva care alerga panicat în jurul mesei, căutând o hârtie pierdută, un carneţel de programări sau un pantof, şi trebuia să înşfaci ce se gătea pe aragaz şi să-ţi găseşti un loc.

În bucătărie era cald, aproape la fel de cald ca în pat, dar nu la fel de liniştit. Atmosfera era plină de acuzaţii deghizate sub formă de întrebări.

Cine-a dat de mâncare pisicii?

La ce oră vii acasă?

Ai terminat tema aia?

Cine mi-a luat servieta?

Pe măsură ce minutele se scurgeau, confuzia şi agitaţia creşteau. Familia avea o regulă: nimeni nu pleca înainte să se facă ordine în bucătărie. Uneori trebuia să-ţi apuci bucata de şuncă din tigaie înainte ca ea să fie aruncată în farfuria pisicii şi tigaia să zboare fâsâind în apa din chiuvetă. Cei patru membri ai familiei alergau încoace şi încolo cu farfurii murdare şi cutii de cereale, lovindu-se unul de altul, şi veşnic se auzea cineva mormăind: O să-ntârzii. O să-ntârzii. A treia oară săptămâna asta!

Exista însă un al cincilea membru al familiei care nu se grăbea niciodată şi care ignora toată agitaţia. Stătea întins pe o poliţă de deasupra caloriferului, cu ochii pe jumătate închişi,

singurul lui semn de viaţă fiind, din când în când, câte-un căscat. Era un căscat uriaş, un căscat jignitor. Gura i se deschidea larg şi scotea la iveală o limbă roz, curată, iar când în cele din urmă se închidea din nou, un fior plăcut îl străbătea în unduiri de la mustăţi până la coadă: William motanul se pregătea să-şi înceapă ziua.

Când Peter îşi apuca ghiozdanul şi arunca o ultimă privire în jur înainte să iasă în fugă din casă, pe William îl vedea întotdeauna. Capul îi era culcuşit pe o lăbuţă, în timp ce cealaltă îi atârna neglijent peste marginea poliţei, legănându-se în căldura care se ridica. Acum, că oamenii ăştia ridicoli plecau, putea şi motanul să tragă câteva ore de moţăit serios. Peter ieşea din casă în crivăţul de afară chinuit de imaginea motanului dormitând.

Dacă vi se pare ciudat să vă gândiţi la un motan ca la un membru adevărat al unei familii, atunci trebuie să ştiţi că vârsta lui William era mai mare decât a lui Peter şi Kate laolaltă. În tinereţe o cunoscuse pe mama lor pe când aceasta încă mergea la şcoală. Plecase cu ea la universitate şi, cinci ani mai târziu, fusese prezent la nunta ei. Când Viola Fortune era însărcinată cu primul ei copil şi se mai odihnea câteodată în pat după-amiaza, William Motanul obişnuia să se încolăcească în jurul umflăturii de la mijlocul ei, unde se găsea Peter. La naşterea ambilor copii a dispărut de-acasă zile în şir. Nimeni n-

a ştiut unde sau de ce a plecat. Fusese martorul tăcut al tuturor bucuriilor şi tristeţilor vieţii de familie. Îi văzuse pe bebeluşi transformându-se în copilaşi care încercau să-l tragă de urechi şi îi văzuse pe copilaşi devenind şcolari. Îi cunoscuse pe părinţi pe vremea când erau un cuplu tânăr şi nebunatic care locuia într-o singură cameră. Acum, în casa lor cu trei dormitoare, erau mai puţin nebunatici. Iar William Motanul era şi el mai puţin nebunatic. Nu mai aducea şoareci sau păsări în casă, ca să le pună la picioarele oamenilor nerecunoscători. La scurt timp după ce a împlinit vârsta de paisprezece ani, a renunţat să mai lupte şi nu şi-a mai apărat cu mândrie teritoriul. După părerea lui Peter, faptul că un motan tânăr şi agresiv din vecini prelua controlul asupra grădinii, ştiind că bătrânul William nu se mai putea împotrivi, era ceva scandalos. Uneori motanul intra în bucătărie pe uşiţa pentru pisici şi-i mânca lui William mâncarea în timp ce bătrâna pisică privea neajutorată. Şi doar cu câţiva ani în urmă nicio pisică rezonabilă n-ar fi îndrăznit să pună nici măcar lăbuţa pe gazon.

William trebuie să fi fost trist din pricină că-şi pierduse puterile. Renunţase la compania altor pisici şi stătea singur în casă, cu amintirile şi gândurile sale. Dar în ciuda celor şaptesprezece ani ai lui, se menţinea elegant şi în formă. Era aproape complet negru, cu lăbuţe şi pieptar de un alb strălucitor şi un strop de alb pe vârful cozii. Uneori te căuta şi,

după ce se gândea o clipă, îţi sărea în poală şi stătea acolo cu lăbuţele răşchirate, uitându-se adânc, fără să clipească, în ochii tăi. Apoi ridica uneori capul, privindu-te în continuare, mieuna doar o dată şi tu ştiai că îţi spune ceva important şi înţelept, ceva ce n-aveai cum să înţelegi vreodată.

În după-amiezile de iarnă nimic nu-i plăcea mai mult lui Peter când venea de la şcoală decât să-şi arunce pantofii din picioare şi să se întindă alături de William Motanul în faţa şemineului din camera de zi. Îi plăcea să coboare până în dreptul lui William, să-şi apropie faţa de a motanului şi să vadă cât de extraordinară era de fapt în frumuseţea ei neumană, cu fire de păr negru ţâşnind într-un glob din feţişoara din dosul blănii, cu mustăţi albe, arcuite uşor în jos, cu sprâncenele zvâcnind în sus ca nişte antene radio şi cu ochi verzi, oblici, ca nişte uşi întredeschise înspre o lume în care Peter n-ar fi putut intra niciodată. De îndată ce se apropia de pisică, începea huruitul torsului, atât de adânc şi de puternic, că podeaua vibra. Peter ştia că e bine-venit.

Într-o asemenea după-amiază – accidental, chiar într-o marţi –, pe la ora patru, când lumina de-afară scăpăta deja, draperiile erau trase şi becurile aprinse, Peter se lăsă pe covorul unde William stătea întins în faţa focului puternic, ale cărui flăcări se încolăceau în jurul unui butuc gros de ulm. Prin horn se auzea mugetul vijeliei îngheţate care biciuia

acoperişurile. Ca să nu le fie frig, Peter şi Kate veniseră în fugă din staţia de autobuz. Acum Peter era înăuntru, la adăpost, alături de bătrânul lui prieten, care se rostogolea pe spate şi lăsa lăbuţele din faţă să-i atârne neajutorate, prefăcându-se că e mai tânăr decât anii pe care-i avea. Voia să fie scărpinat pe burtă. Când Peter începu să-şi mişte uşor degetele prin blăniţa lui, torsul se înteţi atât de tare, încât toate oasele din trupul bătrânului motan păreau să zdrăngăne. Iar apoi William întinse o lăbuţă spre degetele lui Peter şi încercă să le tragă mai sus. Peter lăsă pisica să-i ghideze mâna.

— Vrei să te scarpin pe bărbie? murmură el.

Dar nu. Motanul voia să fie atins chiar la baza gâtului. Peter simţi ceva tare acolo. Când îl atingea, se mişca dintr-o parte într-alta. Ceva i se prinsese în blană. Peter se propti într-un cot, ca să investigheze. Dădu la o parte blana. La început a crezut că are în faţa ochilor o bijuterie, o plăcuţă de argint. Dar nu se vedea nici urmă de lănţişor, iar când s-a uitat şi a cercetat mai îndeaproape, şi-a dat seama că nu-i metal, ci un os şlefuit, oval şi turtit la mijloc, şi – lucrul cel mai ciudat – că era prins de pielea lui William Motanul. Bucata de os se potrivea perfect între degetul lui arătător şi cel mare. Strânse mai tare şi smuci o dată. Torsul motanului se intensifică. Peter trase din nou în jos şi de data asta simţi cum ceva cedează.

Uitându-se prin blană şi dând-o la o parte cu vârfurile

degetelor, Peter văzu că în pielea pisicii se deschisese o crăpătură mică. Era ca şi cum ar fi avut în mână capătul unui fermoar. Trase din nou, iar acum apăru o despicătură întunecată, lungă de vreo cinci centimetri. De-acolo venea torsul lui William Motanul. Poate că o să-i văd inima bătând, se gândi Peter. Lăbuţa îi apăsă din nou, uşor, degetele. William Motanul îl îndemna să continue.

Şi aşa făcu. Deschise întreaga pisică, de la gât până la coadă. Peter şi-ar fi dorit să dea pielea la o parte, ca să se uite înăuntru. Dar nu voia să pară prea curios. Tocmai era pe punctul de a o striga pe Kate, când în interiorul pisicii se stârni o mişcare, un freamăt, iar prin deschizătura din blană ieşi o lumină de un roz palid, care deveni tot mai intensă. Şi, brusc, din William Motanul ieşi o... ei bine, o creatură. Dar Peter nu era sigur că putea fi atinsă cu adevărat, pentru că părea făcută în întregime din lumină. Şi, cu toate că nu avea mustăţi, coadă, blană sau patru picioare şi nici nu torcea, întreaga sa înfăţişare simboliza noţiunea de „pisică". Era însăşi esenţa cuvântului, miezul ideii. Era un fald tăcut, sinuos şi rotunjit de lumină rozalie şi purpurie ce se strecura afară din motan.

— Tu trebuie să fii spiritul lui William, zise Peter cu voce tare. Sau eşti o fantomă?

Lumina n-a scos niciun sunet, dar a înţeles. Părea să spună, fără a rosti de fapt cuvintele, că era ambele lucruri şi multe

altele pe lângă.

După ce a ieşit cu totul din motan, care continua să stea întins pe spate pe covor, în faţa focului, spiritul-pisică se înălţă în aer şi pluti până pe umărul lui Peter, unde se aşeză. Lui Peter nu îi era deloc teamă. Simţi strălucirea spiritului pe obraz. Apoi lumina îi alunecă până în dosul capului, ieşind din raza vederii lui. Peter simţi cum îl atinge pe gât şi un fior cald îi trecu pe spinare. Spiritul-pisică îi prinse ceva noduros din vârful şirei spinării şi trase în jos, până jos de tot, iar pe măsură ce trupul i se deschidea, Peter simţea cum aerul răcoros din încăpere îi gâdilă căldura dinăuntru.

Era o senzaţie extrem de ciudată să-ţi ieşi din trup, să păşeşti pur şi simplu afară din el şi să-l laşi întins pe covor, ca pe o cămaşă pe care tocmai ce-ai dat-o jos. Peter îşi văzu propria lumină, care era purpurie şi de un alb pur. Cele două spirite au plutit în aer, faţă în faţă. Şi apoi, dintr-odată, Peter a ştiut ce voia şi ce trebuia să facă. Zbură către William Motanul şi se opri în aer. Trupul lui stătea deschis ca o uşă şi arăta atât de îmbietor, atât de primitor... Coborî şi păşi înăuntru. Cât de bine era să te îmbraci în pisică! Nu era deloc vâscos, aşa cum îşi imagina el că sunt măruntaiele. Era uscat şi călduţ. Se lăsă pe spate şi îşi introduse braţele în labele din faţă ale lui William. Apoi îşi strecură picioarele în labele din spate ale lui William. Capul i se potrivea perfect în interiorul capului de motan. Se

uită înspre propriul trup chiar în momentul în care spiritul lui William Motanul dispărea în el.

Folosindu-se de lăbuţe, Peter reuşi fără probleme să se închidă. Se ridică şi făcu câţiva paşi. Ce încântare să mergi pe patru lăbuţe albe şi moi! îşi vedea mustăţile ieşind din părţile laterale ale feţei şi simţea cum i se răsuceşte coada în spate. Pasul îi era uşor şi blana şi-o simţea ca pe un vechi pulover de lână extrem de moale. Pe măsură ce plăcerea de a fi pisică i se înteţea, îi creştea inima şi furnicătura din adâncul gâtului deveni atât de puternică, încât putu chiar să se audă. Peter torcea. Devenise Peter Motanul, iar alături se afla William Băiatul.

Băiatul se ridică şi se întinse. Apoi, fără să-i spună o vorbă motanului de la picioarele sale, o zbughi din cameră.

— Mami! îşi auzi Peter fostul trup strigând din bucătărie. Mi-e foame. Ce-avem la cină?

În noaptea aceea Peter a fost prea neliniştit, prea agitat, prea pisică pentru a putea dormi. Pe la ora zece s-a strecurat afară prin uşiţa pisicii. Aerul îngheţat al nopţii nu-i trecea prin blana groasă. Se îndreptă fără zgomot către zidul grădinii. Se înălţa mult deasupra lui, dar n-a fost nevoie decât de o săritură graţioasă şi uşoară ca să ajungă sus, de unde îşi inspectă teritoriul. Era minunat: putea să vadă toate cotloanele întunecate, să simtă în mustăţi toate zvâcnirile din aerul nopţii

şi să se facă invizibil când, pe la miezul nopţii, pe cărarea din grădină apăru o vulpe care cotrobăi prin tomberoanele de gunoi. Era conştient de prezenţa altor pisici peste tot în jur, unele de-ale locului, altele venite de departe, care-şi vedeau de treburile lor nocturne, fiecare pe traseul ei. După vulpe încercă să intre în grădină un pisic tărcat. Peter îl avertiză să nu se apropie, sâsâind şi şfichiuind din coadă. Începu să toarcă în sinea lui când motănelul scânci uluit şi-o luă la goană.

La scurt timp, în timp ce patrula pe zidul înalt care se înălţa deasupra serei, se trezi faţă în faţă cu o altă pisică, un intrus mult mai periculos. Era complet negru şi de aceea Peter nu-l văzuse mai repede. Era motanul din vecini, un individ voinic, de două ori mai mare ca el, cu gâtul gros şi picioare lungi şi puternice. Fără să stea pe gânduri, Peter îşi arcui spinarea şi îşi zbârli blana, ca să pară şi mai mare.

— Hei, pisi, şuieră el, ăsta-i zidul meu şi tu eşti pe el.

Motanul negru păru surprins. Zâmbi.

— Zidul ăsta a fost cândva al tău, tataie. Da acuma ce-ai de gând să faci?

— Şterge-o până nu te-azvârl de pe el.

Peter era surprins de cât de înverşunat se simţea. Acesta *era* zidul lui, din grădina lui, şi era de datoria lui să ţină pisicile neprietenoase la distanţă.

Motanul cel negru zâmbi din nou cu răceală.

— Ascultă, tataie. Ăsta nu mai e demult zidul tău. Vezi că trec. Dă-te la o parte din calea mea sau te jupoi.

Peter nu se clinti.

— Dacă mai faci un pas, circ de purici umblător ce eşti, îţi leg mustăţile în jurul gâtului.

Motanul cel negru slobozi un vaier lung şi batjocoritor. Dar nu se clinti. Din întuneric începuseră să apară peste tot în jur pisici care urmăreau scena. Peter le auzi vorbind.

— O încăierare?

— O încăierare!

— Pesemne că bătrânul şi-a pierdut minţile.

— Are şaptesprezece ani ca popa.

Motanul cel negru îşi arcui spinarea puternică şi urlă din nou – un sunet teribil, în crescendo.

Peter încercă să-şi controleze vocea, dar cuvintele îi ieşiră ca un sâsâit.

— Nu faci ssscurtături pe-aici fără sssă-mi ceri mie permisssiunea mai întâi.

Motanul cel negru clipi. Când scoase un râs ascuţit, care se voia şi un strigăt de luptă, muşchii de pe gâtul gros i se văluriră.

Pe zidul de vizavi mulţimea care creştea în continuare a fost străbătută de un geamăt de încântare.

— Bătrânul Bill a luat-o razna.

— Nu şi-a ales prea bine adversarul.

— Ascultă, oaie ştirbă ce eşti, spuse motanul cel negru cu un sâsâit mult mai pătrunzător decât al lui Peter. Eu sunt numărul unu pe-aici. Nu-i aşa?

Motanul cel negru se întoarse pe jumătate spre mulţimea care murmură aprobatoare. După părerea lui Peter, pisicile din public nu păreau foarte convinse.

— Sfatul meu, continuă motanul cel negru, e să te dai la o parte. Altfel o să-ţi întind maţele la uscat pe gazon.

Peter ştia că mersese prea departe ca să mai dea înapoi. Îşi scoase ghearele, ca să se prindă mai bine de zid.

— Şobolan balonat ce eşti! Ăsta-i zidul meu, m-ai înţeles? Iar tu nu eşti decât un rahat moale de câine bolnav!

Motanul negru icni surprins. Din mulţime se auziră chicoteli. Peter era întotdeauna un băiat foarte politicos. Ce senzaţie splendidă să poată scuipa acum aceste insulte!

— O să te mănânce păsările la micul dejun, îl avertiză motanul negru şi făcu un pas înainte.

Peter trase adânc aer în piept. Trebuia să învingă – de dragul bătrânului William. Chiar în timp ce îşi spunea asta, motanul negru dădu să-l lovească cu laba peste faţă. Peter avea trupul unui motan bătrân, dar mintea unui băiat tânăr. Se feri şi simţi cum laba şi ghearele ei întinse sălbatic trec şuierând prin aerul de deasupra urechilor lui. Avu timp să vadă că momentan

motanul negru se sprijinea doar pe trei picioare. Ţâşni imediat înainte şi îl izbi puternic în piept cu cele două labe din faţă. Nu e genul de lucru pe care-l face o pisică în luptă, aşa că motanul numărul unu a fost luat prin surprindere. Cu un urlet de mirare, alunecă şi se poticni pe spate, se răsturnă de pe zid şi căzu cu capul înainte prin acoperişul serei de dedesubt. Aerul îngheţat al nopţii a fost zguduit de cădere, de clinchetul de sticlă ciobită şi de zdrăngănitul mai terestru al ghivecelor sparte. Apoi se lăsă liniştea. Mulţimea de pisici reduse la tăcere privea de pe zid. Auziră o mişcare, apoi un geamăt. După care, abia vizibilă în întuneric, apăru silueta motanului negru, ce traversa şchiopătând gazonul. Îl auziră bolborosind:

— Nu-i corect. Gheare şi dinţi, da. Dar să împingi aşa... Pur şi simplu nu-i corect.

— Data viitoare să-mi ceri voie! strigă Peter de sus.

Motanul negru nu-i răspunse, dar ceva în silueta care se retrăgea şchiopătând dădea de înţeles că pricepuse.

A doua zi dimineaţa Peter stătea pe poliţa de deasupra caloriferului, cu capul culcuşit pe o lăbuţă, în timp ce cealaltă îi atârna neglijent peste marginea poliţei, legănându-se în căldura care se ridica. În jurul lui era numai grabă şi haos. Kate nu-şi găsea rucsacul. Terciul se arsese. Domnul Fortune era prost dispus, fiindcă rămăseseră fără cafea, iar el avea nevoie de trei căni de cafea tare ca să-şi înceapă ziua. Bucătăria era un

dezastru şi dezastrul era învăluit în fum de terci. Şi era târziu, târziu, târziu!

Peter îşi încolăci coada în jurul lăbuţelor din spate şi încercă să nu toarcă prea zgomotos. În capătul celălalt al încăperii se găsea fostul lui trup, cu William Motanul înăuntru, iar trupul acela trebuia să meargă la şcoală. William Băiatul părea nedumerit. Era cu haina pe el şi gata de plecare, dar nu purta decât un pantof. Celălalt era de negăsit.

— Mami, behăia el întruna. Unde mi-e pantoful?

Dar doamna Fortune era în hol şi se certa cu cineva la telefon.

Peter Motanul închise pe jumătate ochii. După victoria de azi-noapte, era cumplit de obosit. În curând familia urma să plece. În casă va fi linişte. Când caloriferul se va răci, va urca la etaj şi va căuta cel mai moale pat. De dragul vremurilor de demult, avea să şi-l aleagă pe al lui.

Ziua trecu exact aşa cum sperase. Moţăi, lipăi dintr-o farfurioară cu lapte, moţăi iar şi mestecă nişte mâncare de pisică din conservă, care nu era chiar atât de rea precum mirosea – aducea a plăcintă ciobănească fără piure de cartofi. Urmă încă o porţie de moţăială. Pe nesimţite, afară cerul se întunecă şi copiii se întoarseră de la şcoală. William Băiatul părea epuizat după o zi de efort în sala de clasă şi pe terenul de joacă. Motanul-băiat şi băiatul-motan se întinseră împreună în

faţa focului din camera de zi. Ce ciudat, se gândi Peter Motanul, să fie mângâiat de o mână care numai cu o zi în urmă îi aparţinuse lui. Se întrebă dacă William Băiatul era mulţumit de noua lui viaţă, cu şcoală şi autobuze, o viaţă în care avea o soră, o mamă şi un tată. Dar Peter Motanul nu putu citi nimic pe faţa băiatului. Era complet lipsită de păr şi mustăţi, foarte roz şi cu nişte ochi atât de rotunzi, încât era imposibil să-şi dea seama ce spun.

În seara aceea, un pic mai târziu, Peter s-a dus sus, în camera lui Kate. Ca de obicei, ea vorbea cu păpuşile, de data asta ţinându-le o lecţie de geografie. Din expresia încremenită de pe feţele lor se vedea clar că nu prea le păsa de cele mai lungi fluvii din lume. Peter îi sări în poală şi Kate începu să-l mângâie absentă în timp ce vorbea. De-ar fi ştiut că fiinţa pe care o ţinea în poală era fratele ei! Peter se aşeză şi se puse pe tors. Kate începu să înşire toate capitalele care-i veneau în minte. Era ceva splendid de plictisitor, exact ce-i trebuia ca să-l adoarmă iar. Ochii îi erau deja închişi când uşa se deschise brusc şi în încăpere dădu buzna William Băiatul.

— Hei, Peter! spuse Kate. N-ai bătut la uşă.

Dar motanul-frate n-o băgă în seamă. Traversă încăperea, îl apucă destul de brutal pe fratele-motan şi plecă în grabă cu el. Lui Peter nu-i plăcea să fie dus pe sus. Era ceva nedemn de un motan de vârsta lui. Încercă să se zbată, dar William Băiatul nu

făcu decât să-l strângă şi mai tare în timp ce cobora scările.

— Şşş! zise el. N-avem prea mult timp.

William duse motanul în camera de zi şi îl lăsă jos.

— Stai liniştit, şopti băiatul. Fă ce-ţi spun. Întoarce-te pe spate.

Peter Motanul nu prea avea de ales, fiindcă băiatul îl ţintuise cu o mână la podea şi cu cealaltă îi căuta prin blană. Găsi bucata de os şlefuit şi trase în jos. Peter simţi cum îl pătrunde aerul rece. Ieşi din trupul motanului. Băiatul îşi întinse mâna la propria ceafă şi se deschise şi pe el. Din trupul băiatului ieşea acum lumina rozalie şi purpurie a unui motan adevărat. Preţ de o clipă cele două spirite, pisică şi om, au stat faţă în faţă, suspendate deasupra covorului. Dedesubt, trupurile lor aşteptau liniştite, ca nişte taxiuri gata s-o pornească la drum cu pasagerii lor. O oarecare tristeţe plutea în aer.

Deşi spiritul pisicii nu vorbea, Peter îşi dădu seama ce voia să spună. „Trebuie să mă întorc", zicea el. „Trebuie s-o pornesc într-o altă aventură. Îţi mulţumesc că m-ai lăsat să fiu băiat. Am învăţat multe lucruri care-mi vor fi de folos în timpul ce va să vină. Dar cel mai mult îţi mulţumesc că ai purtat ultima bătălie pentru mine".

Peter era pe punctul de a vorbi, dar spiritul pisicii se întorcea în propriul trup.

„N-avem prea mult timp", părea el să spună în timp ce

lumina rozalie şi purpurie se strângea înapoi în blana motanului. Peter se îndreptă spre propriul său trup şi se strecură în el prin spate, pe la capătul de sus al şirei spinării.

La început a avut o senzaţie ciudată. Trupul acesta nu i se potrivea foarte bine. Când s-a ridicat, s-a clătinat pe picioare. Parcă ar fi purtat o pereche de cizme de cauciuc cu patru numere mai mari. Poate că trupul îi mai crescuse puţin de când îl folosise ultima dată. I s-a părut mai sigur să se întindă o clipă. În timp ce făcea asta, pisica, William Motanul, s-a întors şi a ieşit foarte încet şi rigid din cameră, fără să-i arunce măcar o privire.

Cum stătea acolo, încercând să se obişnuiască iar cu fostul lui corp, Peter observă un lucru ciudat. Focul se încolăcea în jurul aceluiaşi butuc de ulm. Se uită înspre geam. Cerul se întuneca. Nu era seară, era tot după-amiaza târziu. A văzut din ziarul care zăcea lângă un scaun că era tot marţi. Şi mai era ceva ciudat. Sora lui, Kate, dădu năvală în cameră, plângând. Iar în urma ei veneau părinţii lui, amândoi foarte mohorâţi.

— Ah, Peter! strigă sora lui. S-a întâmplat ceva cumplit.

— E vorba de William Motanul, îi explică mama lui. Mi-e teamă că...

— Vai, William!

Bocetul lui Kate acoperi cuvintele mamei.

— Pur şi simplu a intrat în bucătărie, spuse tatăl lui, s-a suit

în locul lui preferat de deasupra caloriferului, a închis ochii şi... a murit.

— N-a simţit nimic, spuse Viola Fortune pe un ton consolator.

Kate plângea în continuare. Peter îşi dădu seama că părinţii săi îl priveau îngrijoraţi, aşteptând să vadă cum va reacţiona la veste. Din toată familia, el fusese cel mai apropiat de motan.

— Avea şaptesprezece ani, zise Thomas Fortune. A avut o viaţă lungă.

— A avut un trai bun, spuse Viola Fortune.

Peter se ridică încet. Două picioare nu păreau să-i fie de ajuns.

— Da, zise el în cele din urmă. De-acum a pornit într-o altă aventură.

A doua zi dimineaţa l-au îngropat pe William la capătul grădinii. Peter a făcut o cruce din beţe şi Kate a făcut o coroană din rămurele şi frunze de dafin. Chiar dacă toţi urmau să întârzie la şcoală sau la serviciu, întreaga familie s-a dus la mormânt. Copiii au aruncat ultimele lopeţi de pământ. Şi chiar atunci din pământ se ridică şi pluti în aer un glob strălucitor de lumină rozalie şi purpurie.

— Uite! spuse Peter şi arătă cu degetul.

— Uite ce?

— Chiar acolo, în faţa voastră!

— Peter, ce tot spui acolo?

— Iar visează cu ochii deschişi.

Lumina se ridică tot mai sus, până ce ajunse în dreptul capului lui Peter. Bineînţeles, n-a vorbit. Aşa ceva ar fi fost imposibil. Dar Peter a auzit oricum ce-a avut de spus.

„Cu bine, Peter”, zise lumina, începând să se stingă în faţa ochilor lui. „Cu bine şi mulţumesc încă o dată”.

(Va urma...)

(*Traducere: Dana Crăciun*)